Kunda linn
www.kunda.ee
TASUTA

MEIE KODU
Kunda linna ajaleht

Märts-aprill 2010 (nr 304-305)

205 aastat Kunda sadamat

Jalutuskäik ajalukku jätkub (vt ka eelmist lehenumbrit)

Kunda sadam 20. sajandi alguses. Esiplaanil on muul ja paadisadam, tagaplaanil laevasild hoburaudtee ja lossimiskraanadega, vasakul 1896. aastal ehitatud tuletorn. Paremal sadama aurupuksiir "Alma".

1802. aastal lubas Venemaa valitsev Senat oma määrusega tegelda mõisnikel vastavate maksude maksmise korral ka väliskaubandusega. Üsna varsti taotlesid Virumaa mõisnikud eesotsas toonase Kunda mõisa omaniku P. J. von Schwengelmiga valitsuselt luba sadama rajamiseks Kundasse. Vastav taotlus 3. märtsil 1805. aastal keiser Aleksander I ukaasiga ka rahuldati, et anda Eestimaa mõisaomanikele võimalus oma toodangut välismaale saata. Peamisteks väljaveokaupadeks olid teravili, piiritus ja töödeldud puitmaterjal, sest samal aastal sadamaga rajati Kunda mõisa territooriumile Kunda jõe äärde ka saeveski.

29. märtsil 1821. aastal andis keiser Aleksander I taas välja Kunda sadamat puudutava ukaasi käsuga rajada Kundasse tollipunkt. Tollipunkti tegevuskulude katteks eraldati iga-aastaselt 2800 rubla. Neist 400 rubla tegevuskulude katteks ning 2400 rubla kuue tolliametniku (ülevaatajad, kaaluja, kirjutaja, tolliinspektorid) palkadeks.

Tollipunkti tegevusest kirjutas 1821. aasta The London Magazine, teatades, et Kunda tollipunktis kehtib samasugune regulatsioon kui riigi teisteski osades asuvates sadamates. Nii võivat välismaised laevad sealt välja vedada kohalikke saadusi ilma vajaduseta tolliasju teistes sadamates ajada. Ühtlasi teatatakse, et sadama ümbrus on rikas puitmaterjali poolest. Sisse tohtis Kunda sadama kaudu vedada soola, heeringaid ja kivisütt. 1821. aasta ukaas lubas Kunda mõisa omanikul sadamat kasutavatelt laevadelt ka sillamaksu nõuda.

Kauplemine polnud siiski eriti elav, nii saabus Kundasse 1824. aastal näiteks vaid seitse laeva, mis tõid sadamasse soola, heeringaid, tubakat, kivisütt ja vaske. Neist kolm olla tulnud Preisimaalt, üks Hollandist ja kolm Vene sadamatest. Kaks vene laeva tulnud tühjalt. Lisaks neile saabus Kundasse kümme lotja Tallinnast, millest osa oli tühilastis, osa tõi sadamasse kohalikku kaupa. Kunda sadamasse saabunud välismaistest alustest pöördus üks Preisimaale tagasi tühilastis, viis plankude, saelaudade ja vaselastiga, neist neli Prantsusmaale ja üks Inglismaale, üks viis saelaudu Haapsallu. Ka üheksa Vene päritolu alust pöördus Tallinna tagasi saelaua- ja plangukoormaga. Välismaale veetava kauba maksumus oli 35 618 rubla, kodumaistesse (Vene) sadamatesse veetava kauba maksumus 11 627 rubla, kõik kokku 47 245 rubla.

Vaatamata algsele vaikelule muutus tegevus Kunda sadamas üha vilkamaks ning sadam leidis kindla koha kõikides Läänemere meresõitu ja kauplemist kajastavates käsiraamatutes. Nii teatatakse, et 1838. a kestis navigatsiooniperiood Kunda sadamas 27. maist (esimene saabumine) kuni 15. detsembrini (viimane lahkumine) ehk 203 päeva. Samal aastal suundus Kunda sadamast välissadamatesse: Taani sadamatesse 14 laeva kokku 222 registertonniga, Hansasadamatesse 23 laeva 370 registertonniga, ühtekokku 37 laeva 572 registertonniga. Samal aastal väljus Tallinna sadamast näiteks 73 laeva, kokku 9268 registertonniga.

29. oktoobril 1823. aastal läks sadam kaubafirma Thomas Clayhills & Son omandusse (v.a sadamakõrtsi Kajakas maa-ala, mis jäi endiselt Kunda mõisa omandusse). Suurem pööre sadama arengus saabus 1840. aastal, mil Kunda mõis sattus J. V. L. von Schnackenburgi valdusest Th. Clayhills & Son omaniku Johann Carl Girardi abikaasa Christine Girardi valdusse. Kunda mõisast eraldati sadama – Port-Kunda – maa-ala, millest moodustus poolmõisa staatuses maakoht Blücher. Seda kutsuti rahva hulgas ka Väike-Lontovaks (Väike-Londoniks).

Sadama juhatajaks oli aastail 1841–1862 Johann Carl Girardi poeg Artur, kelle käe all sadam elavnes ning muutus, nagu plaanitud oligi, oluliseks kohalike saaduste, peamiselt aga teravilja väljaveosadamaks.

Balti raudtee valmimine 1870. aastal ning seni Port-Kunda kaudu välja veetud kaubavoogude suundumine raudteele oleks sadama ilmselt hävitanud, kui poleks alanud tsemenditootmine. Kuni 1896. aastani, mil valmis Rakvere-Kunda raudteeliin, oli sadam peamiseks tsemendi väljaveo ning tsemenditootmiseks vajalike materjalide (koksi, kivisöe jm) sisseveo paigaks.

1897. aastal kirjutb Olevik: *"Määratumad kiwisöe, kooksi ja laua wirnad seisavad sadama ees platsil, millede ümber tolmust ja tahmast mustawa nägudega mehed töötawad. Sadamas on suwe ajal oma kui ka wäljamaa laewu iga päew näha, millede hulgast ka sagedaste aurulaewa korsten silma paistab. Sadam ise on silla ümbrusest madal, nii et suuremad laewad, mis juba 10 jala ümber wee sees on, enam sillale ei pääse, waid peawad wenede abil tühjendatud ja täidetud saama. Et sagedaste wasta olew tuul wenede tööd ei takistaks, sellepärast on üks aurupaat wenede wedamiseks laewade ja silla wahel ametis. Sillalt käib hoburaudtee wabrikusse."* (I. A. Wirumaalt. – Olevik, 1897, nr 9).

Uno Trumm

Vt ajaloorubriiki edasi lk 2 ja 6, 7, 8, 9

Tuletorn Kunda sadamas

1859. a paigaldati Kunda jõe kõrgele kaldale puitsihtpaagid, mille järgi sai sõita Kunda lahte ankruplatsile. 1896. a ehitati sadama territooriumile puidust tuletorn. 1909. a ehitati vana tuletorni lähedale uus puidust tuletorn, mis hävis tulekahjus 1999. Uue tuletorni alumine korrus oli laotud tahutud paekividest, laudvooder ja rõdu ülemine puitosa oli värvitud valgeks. Kõrgus merepinnast oli 18,6 m ja maapinnast 17 m. Valgustas valge, punase ja rohelise lühikekoguplink tulega. Valge tuli paistis 13 miili, punane ja roheline 10 miili kaugusele. Valge tuli juhtis teed lahte ja sadamasse.

Uno Trumm

Puksiir Kunda lahel

Mida kirjutati 1845. aastal Kunda lahe ja sadama kohta?

See laht asub Vaindloo saarest lõunas ja umbes 6 kolmikmiili kaugusel Käsmu lahest idas, on hästi kaitstud tuulte eest, välja arvatud põhjatuuled, ankurduskohana hea. Vee sügavus mõõdukas, pakkudes hädas olevatele laevadele, eriti kaubalaevadele, sobilikku varjupaika. Lahte suubub sügavalt sisemaalt alguse saav Kunda jõgi. Jõe kaldad on kaetud ulatuslike kuu-semetsadega. Palke parvetatakse regulaarselt ja kiiresti allpool asuvasse saeveskisse, mis on suuteline pakkuma aastas kuni 240 000 parima kvaliteediga kuuse- ja männilauda. Sellesse lahte on kavas rajada muul või kai, kuid ankurduvus on niigi hea ja sissepääs nii kerge, et ka praegu saab laevu lossida suurima kerguse ja turvalisusega.

Kunda laht asub Uhtju saartest lõunas ning seda külastavad puitu jms vedavad alused. Sisenemine lahte on lihtne ja ankurduskoht hea: esimene, kuna sisemaale on paigutatud kaks meremärki nii, et kui alus sadama lähistele saabub ja need kohakuti viib, võimaldab kagu suunas liikumine otse ning ilma ohuta lahte siseneda, vajaduseta kasutada lootsi; ankurdada on võimalik 6 kuni 3 sülla sügavusel. Rannikule lähemal, jõesuu lähistel on madal: kallast ääristavad männid ja kuused.

Norie, J. W. Piloting Directions for the Gulf of Finland. London, 1845

Otto Wilhelm Masing Kunda sadamast

Rakwerre makonnas ja Niggula kihhelkonnas, on üks suur merreäerne mõisa, nimmega Kunda. Sinna on, aastad kümmekond teed, üks suur saddam merre sisse ehhitud, ja ka tunnamullo üks tol Krono polest assutud; et muggeldamist, se on: keeldud kauba ajamist keelda. Suur jõggi, mis selle mõisa õue alt möda lähheb, ajab mõisa liggidal üht suurt kolme kiwwiga veskid; ja toob Muga, Roela ja Tuddo metsast need tuhhanded palka alla, mis allamal jõu su pool plangiks ja lauuks leigatakse, et neid ülle merre wõerale male wia. On seal kahhel pool jõgge märka uhked ja sured saeweskid, kus öed ja päwa töed tehhakse; ja kui õige paljo teggemist on, siis juhtub, et mõnnikord sadda kahheksakümmend, ehk weel pealegi, wennelaest seal töel on. On seal praego üks weike allewikene sündimas. Sedda nimmetasid Weike-Lontowaks, agga nüüd on temmale Blücher nimmeks pantud. Tulleb sinna iggal suwwel laewu, ja on Krono polest lubba antud, sola, rauda ja heringid, agga mitte muud kaupa sinna tua. Wäljawia on lubba, kõik, mis ümberkaudne ma annab; wilja ja wina, palka, laudu ja plankisid. Tännawode olli sinna kohta wägga paljo wõerama laewu tulnud, laudu ja plankisid õtsima, mis Spanja ja Prantsuse male tarwitati, ja on sealt kõik ärrawidud, ka wiimanegi planga õts. On sellega sinna manurka mõnned saatuhhandet tulnud; ning on sesinane kaubaajamise assutamine sealatse rahwale sureks heaks ja tasuks, kui omma rahhakoppikat tahhab ja mõistab hoida; sest et paljo rahha saab, kui laewu tühhendakse ja täidetakse, kuhhu paljo kässi jure tarwitakse.

Marahwa Näddala-Leht,
1822, nr 50

Lontova – saeveskid, keemiavabrik, suvituskoht

Samal aastal sadamaga rajati Kunda mõisast lõuna poole Kunda jõe kärestikulisele kaldale suur saeveski – Kaldaveski – mille omanikuks oli kindralleitnant Gerhard, kes sõlmis Roela, Tudu, Põlula ja Rahkla mõisnikega pikaajalise lepingu (kuni 14 aasta peale) suurema hulga saepakkude saatmiseks Kundasse, kusjuures saeveski vajaduseks arvestati vähemalt 20 000 palki aastas. Saeveski tegevust soodustas palkide parvetamise võimalus mööda Kunda jõge allavoolu veskini ning metsade rohkus jõe ääres asuvates mõisates.

1814. aastal läks Kunda mõis koos saeveskiga J. V. L. von Schnackenburgi valdusse. Samal aastal kõneldakse Kundas juba kahest, jõe vastaskallastel asuvast saeveskist, mis saevad 40 000 palki aastas. Neist saeti 240 000 kvaliteetset kuuse- ja männilauda. Saeveskid lõpetasid oma tegevuse 1858. aastal, pärast seda, kui Kunda ümbruse ja jõgikonna metsamassiivid olid laastatud.

Napoleoni sõdadele järgnenud olukorras, mil riigis oli puudus sularahast, võeti Kunda saeveskis kasutusele oma koduraha. 1815. aastal anti välja ovaalse kujuga punakale papile trükitud 50-kopikaline rahatäht ning 1818. aastal ristkülikukujuline hallile papile trükitud 10-kopikaline rahatäht. Rahatähtede ühel küljel teatati, et need on kehtivad Kunda saeveskis, teisel küljel olid J. V. L. Schnackenburgi nimetähed ja allkiri.

1831. aastal alustas Lontovas tegevust Schnackenburgile kuuluv keemiavabrik kahe saksa meistri ja 12 eesti palgatöölisega, Toodeti tinavalget, tinasuhkrut ja äädikat. 1833. aastaks tõusis tööliste arv koos meistritega 18-ni. Toodangu väärtus tõusis 1832. aastal 34 500 rublani.

Schnackenburg üritas rajada Lontovasse ka suvituskohta. Ta lasi ehitada sadamasse suplushoone ning Malla mõisa viiva tee äärde klindiastangu alla võõrastemaja London, mida hiljem tunti rohkem "Valge maja" nime all. Vaatamata sellele, et võõrastemaja tegutsemise esimesel aastal seal isegi mõningaid külastajaid oli, ei olnud see ettevõtmine edukas, nagu kokkuvõttes ka keemiavabrik. Pärast mitut ebaõnnestumist loovutas Schnackenburg lõpuks 1840. aastal Kunda mõisa teda finantseerinud Girardide perekonna valdusesse.

Uno Trumm

Võõrastemaja London, mida hiljem tunti rohkem "Valge maja" nime all

Lõpuks ometi kevad …

Loodus on hangede vahelt välja sulanud … kogu maailm oleks nagu suuremaks läinud …

On hea meel, et tänavune lumerohke talv on nii eramajade kui ka ühistute elanikud aktiivseks muutnud. Vaevalt sai lumi sulada, kui teeääred täitusid oksahunnikute ja mustade kilekottidega. Loodame, et kottides on koha leidnud talvepraht ja mullused puulehed. Ära veetakse ainult need jäätmed, mida on võimalik komposteerida. Olmeprügi koht on prügikastis.

Seoses lumerohkusega ja lumesulamise venimisega kevadesse, veab OÜ Silvel Teenused sel aastal talveprahi minema veidi hiljem. Korteriühistute ja eramute kevadise suurpuhastuse käigus kokku riisutud lehtede ja oksaprahi suurem vedu toimub vahemikus 26. aprillist kuni 7. maini kaks korda nädalas: esmaspäeval ja neljapäeval. Koristusjäätmed tuleb koguda kilekottidesse, et nad laiali ei pudeneks ja neid oleks parem laadida.

Nii Teeseaduse kui ka Kunda linna heakorra eeskirja järgi peab iga omanik hooldama tema krundiga piirneva kõnnitee. Et tolm tänavalt endale või naabritele tuppa ei lendaks, tuleb praht kokku koguda ja kõnniteed puhtaks pühkida. Ka kõik asutused ja ettevõtted peavad korraldama oma territooriumi ja hooldusalade (st kinnistuga piirnevate haljasalade ja kõnniteede) koristamise. Kas tellitakse see töö haljastusfirmalt või korraldatakse laupäevak, on ettevõtte enda otsustada.

Meeldetuletuseks: Vastavalt Kunda linnas kehtivale Jäätmehoolduseeskirjale on jäätmevaldajad kohustatud korraldama ajutiselt mahutite vahetusse lähedusse paigutatud suurjäätmete äraveo hiljemalt kolme päeva jooksul.

Korteriühistutel on soovitav kevadise suurpuhastuse käigus tekkida võiva suurema koguse jäätmete äraveoks tellida suurem konteiner, mitte jätta jäätmeid tänavate äärde. Ehitus- jm suuremõõtmeliste jäätmete äraveo võib tellida kas AS-lt Ragn-Sells või organiseerida vedu oma jõududega lähimasse prügilasse.

Veelkord teadmiseks kõigile: **Rakvere prügila on 2009. a suvest suletud. Kundale lähim nõuetele vastav prügila asub Ida- Virumaal Uikalas. Ohtlikke jäätmeid (k.a külmkapid ja telerid) on võimalik tasuta ära anda Koidu tn 55 kogumispunktis.**

Palve kõigile: ärge risustage oma linna metsaaluseid ja teeservasid jäätmetega, ärge tekitage uusi prügimägesid. Ärge unustage, et kulu põletamine on keelatud ning et tuulise ja kuiva kevadilmaga võib ka lõkke tegemine ohtlikuks osutuda.

Ees on kevadpühad. Igal aasta 1. mail pühitseb Kunda linn oma sünnipäeva. Tehkem siis kõik selleks, et juba sünnipäevaks saaks linn korda.

Teadmiseks lemmikloomade omanikele: Koerte ja kasside vaktsineerimine toimub 1. mail 2008. a algusega kell 10 KUNDA LINNAS staadioni esisel platsil. Marutaudi vastast süsti tehakse tasuta. Muude viirushaiguste vastane kompleksvaktsiin on tasuline.

Ilusat kevadet soovides

Sirje Liiskmaa
Kunda linna heakorranõunik

Kevadel 2010

Foto autor Lea Metsis

Päike käib kõrgemalt, päevad on pikad,
täis valgust ja kergust, selguserikkad.
Hing Elule lahti, kõik tundub kui Ime,
pulbitseb Rõõmust, mil polegi nime

Lindude laul ja helisev õhk –
selles on kevad ja tärkamislõhn.
Seisan kesk põldu, olen sellega üks
-kuis loomiserõõmu on täis tema üsk
Püüan sõnumeid tuules, ise hüüan neid tuulde,
kajakanaeru vastuseks kuulen,
kes helkleb all taeva, nii säravalt valge
ja teeb mu pea kohal lennukaid ringe

Kuulan hoolega Olemist, -praksatab pung,
Igas hetkes on loomine, hurm ja sünd!
Vaatan Olemist ümber –nii virge ja uus
tundub kõik, - need urbades mahla täis puud,
eri toonides võsa, sinililled ta süles,
erksinine taevas kohal ja üle.
Pilv peegeldub loigus, üks liblikas lendab,
kaugusest kuulda on kirikukella.

Kõige tähendusrikkam on Helisev Ruum,
Mille sees see kõik toimub, särav ja uus-
Elu voogamist, Sõnatut Tähendust täis.
Nii oli, nii on, ajast aega nii käib ...

Lea Metsis

LÜHIDALT

Foto autor Ülari Pai

13. aprillil 2010 külastas maakonnavisiidi raames Kundat vabariigi president Toomas Hendrik Ilves. President külastas tsemenditehast ja sadamat ning jättis käejälje tsemendimuuseumi. Päeva lõpetas kohtumine slaavi ühinguga Kunda päevakeskuses. MK

Kunda linnavalitsus saatis Kunda linna nimel sõpruslinna Gdynia linnapeale Wojciech Szczurekile kaastundeavalduse seoses Poola presidendi ja paljude tema kaaskondlaste traagilise hukkumisega. Kaastundeavaldus saadeti poolakeelsena, mille tõlkis Kunda linnavalitsuse haridus- ja kultuurinõunik. Sõnumis sisu oli järgmine: Tunneme südamest kaasa Teie presidendi Lech Kaszyński ja paljude heade inimeste traagilise hukkumise pärast. Oleme mõtetes Teie maa ja rahvaga sellel raskel hetkel.

18. märtsil 2010 toimus Kundas ettevõtluse infopäev. Kunda linnavalitsus koostöös Lääne-Viru arenduskeskusega korraldas infopäeva, kus räägiti erinevatest toetuse saamise võimalustest Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse ja Eesti Töötukassa kaudu.

Ettevõtluse alustamiseks on töötul Töötukassa abil võimalik saada kuni 70 000 krooni. EAS-i kaudu jagatav starditoetus ettevõtluse alustamiseks on kuni 100 000 krooni ja tegutsevale ettevõttele antakse kasvutoetust kuni 500 000 krooni. Ettevõtjatel on võimalik saada palgatoetust kaua tööta olnud inimeste töölevõtmisel.

Erinevatest võimalustest rääkisid Eesti Töötukassa Lääne-Virumaa osakonna juhataja Ene Kesler ning Lääne-Viru Arenduskeskuse ettevõtluskonsultandid Tea Treufeldt ja Triin Varek. Vt ka lk 10.

18. märtsil 2010 toimus eraldi ka infopäev mittetulundusühingutele ja omavalitsustele, kus tutvustati maakondliku arenduskeskuse poolt vabaühendustele suunatud tegevusi, võimalusi koolituste, nõustamiste ja rahastamisvõimaluste osas. Mittetulundusühenduste esindajatel palutakse võimalusel kaasa võtta oma organisatsiooni tutvustavaid infomaterjale ja trükiseid.

Omavalitsuste esindajatega räägiti koostöövõimalustest maakondliku arenduskeskusega ja arenduskeskuse poolt pakutavatest teenustest kohalikele omavalitsustele.

Infot andsid SA Lääne-Viru Arenduskeskusest juhataja Aivar Lainjärv ja vabaühenduste konsultant Kaie Kranich.

Fortum Termest AS sai toetust Kunda linna kaugküttevõrgu rekonstrueerimise II etapiks.

Fortum Termest AS sai toetust Euroopa Regionaalarengu Fondi meetme "Taastuvenergiaallikate laialdasem kasutamine energia tootmiseks" raames projektile "Kunda linna kaugküttevõrgu rekonstrueerimise II etapp".

Projekti eesmärgiks on lõpuni viia 2009 aastal alustatud Kunda linna kaugkütte soojatrassi peamagistraali (kokku 1300 m) rekonstrueerimine, antud projektiga on kavas rekonstrueerida 650 m ulatuses kaugküttevõrgu toru.

Fortum Termest AS kuulutas välja võistupakkumise Kunda linna kaugküttevõrgu rekonstrueerimise ehitustööde teostamiseks ja eelisoleeritud torude ostuks.

Projekti alguseks on planeeritud 01.06.2010 ja lõpuks 31.08.2010.

Kunda linnavolikogu 12. aprillil 2010 toimunud istungil oli päevakorras: Kunda linna 2010. a I lisaeelarve I lugemine; Kunda linna 2010. a I kvartali eelarve täitmine; Informatsioon politsei tööst Kunda linnas; Sotsiaaltoetuste määramise ja maksmise ning sotsiaalabi andmise korra muutmise II lugemine; Kunda linna eelarvest toetuste taotlemise korra II lugemine. Kunda Linnavolikogu 16. novembri 2009. a otsuse nr 35 "Hariduskomisjoni koosseisu kinnitamine" muutmine; Õpilastele sõidutoetuse maksmise korra I lugemine; Kunda Linnavolikogu 06. oktoobri 2009.a. määruse nr 18 "Eluruumide alaliste kulude piirmäärade kehtestamine toimetulekutoetuse määramisel" muutmine; Informatsioon.

Kunda linnavolikogu 9. märtsil 2010 toimunud istungil oli päevakorras: Kunda linna konkursi- ja atesteerimiskomisjoni moodustamine ning komisjoni esimehe ja liikmete määramine; Linnavolikogu esindajate määramine Kunda linna ajalehe Meie Kodu kolleegiumi; Kultuurikomisjoni esindaja määramine Kunda linna klubi nõukogusse; Sotsiaaltoetuste määramise ja maksmise ning sotsiaalabi andmise korra muutmise I lugemine; Kunda linna eelarvest toetuste taotlemise korra I lugemine; Revisjonikomisjoni tööplaani kinnitamine; Hariduskomisjoni ja kultuurikomisjoni tööplaani läbivaatamine; Informatsioon.

Kunda linnavalitsus pidas istungeid 2., 12. ja 23. märtsil ning 8. aprillil 2010.

Volikogu ja valitsuse istungite materjalid on väljas Kunda linna veebisaidil: http://www.kunda.ee

Uued raamatud Kunda linna raamatukogus

Jack Latman **“Berlitzi reisijuht. Ameerika Ühendriigid”** (TEA kirjastus 2010, 256 lk). Ameerika Ühendriikide reisijuht on mugavas väikeses formaadis ning asendamatu abimees maa tundma õppimisel. Raamat annab piirkondade kaupa lihtsa ja selge ülevaate kõige tähtsamatest ajaloolistest ja looduslikest huviväärsustest ning teeb tee nende juurde hõlpsasti leitavaks. Lisaks erinevatele vaatamisväärsustele on ära toodud kõik oluline, mis Ameerika Ühendriikide külastajat võiks veel huvitada: söögi- ja majutuskohad, ostlemispaigad, meelelahutusvõimalused. Raamatust leiab ka üldist vajalikku reisiinfot (arstiabi, jootraha, ühistransport jne).

Osho **“Emotsionaalne heaolu. Hirmu, viha ja kadeduse muutmine loominguliseks väeks”** (Pegasus 2010, 246 lk). Kuidas lepitada oma tunnete väljendamise vajadust sooviga kaitsta teisi? Sageli leiavad inimesed end seisvat silmitsi selle raske dilemmaga: me tunneme, et oma tõelisi tundeid välja näidates võime oma lähedastele haiget teha ja neid endast eemalt tõrjuda. Oma tundeid alla surudes (isegi kui see toimub niinimetatud enesekontrolli maski all) aga teeme halba iseendale. OSHO, üks meie aja provokatiivsemaid ja inspireerivamaid vaimseid õpetajaid, pakub välja praktilise ja põhjaliku meetodi selle vastuolu efektiivseks lahendamiseks. “Emotsionaalne heaolu”, mis sisaldab uusi ja seni avaldamata materjale, aitab meil mõista oma emotsioonide olemust, reageerida olukordadele viisil, mis aitab meil õppida rohkem nii enda kui ka teiste kohta, ning suhtuma elu paratamatutesse tõusudesse ja mõõnadesse täie enesekindluse ja meelerahuga. Te saate teada, millist mõju avaldavad meie elule hirm, viha ja kadedus; kuidas võidakse kasutada süütunnet, ebakindlust ja hirmu meie manipuleerimiseks; kuidas muuta ebatervislikud reaktsioonid võimsateks emotsioonideks ning hävitavad emotsioonid loovaks energiaks; kuidas ühiskond ja kultuur mõjutavad igaühe isiklikku emotsionaalset eripära.

Osho ainulaadne lähenemine inimese mõistusele ja südamele ei ole seletatav tavapsühholoogiaga. Ta õpetab meid oma emotsioone kogema ning nendega loovalt tegelema, et meie elu oleks rikkam ja täisväärtuslikum.

Ene Timmust. **“Minu Kanada. Eestlase eluratas vahtralehemaal”** (Sari Minu ... Petrone Print 2010). Postkastist leitud kogukas ümbrik toob ootamatu elutee muutuse. Meie aeg Rootsis, kuhu olime läinud, et vältida Tomi värbamist Nõukogude armeesse, jääb väga lühikeseks. Uueks koduks saab ühtäkki Kanada, mis kauge ja võõrana on meile varem seostunud vaid lumiste väljade ja kurjade huntidega, kuid tegelikkuses ülatab oma soojuse ja sõbralikkusega. Maailmapildis peaaegu nähtamatu Kanada peidab endas palju põnevat. Siia sattunud rahvad hoiavad alles oma kombeid ja traditsioone, moodustades kirju mosaiigi indiaanlaste ja inuittide kõrval. Kuidas aga kasvavad üles sisserännanute lapsed? Kellena tunnevad end minu Kanadas sündinud tütred - eestlastena või kanadalastena? Ja mida tähendab meile sattumine euroopalikust monokultuursest Eestist paika, kus täiesti erinevad kultuurid on läbisegi just nagu “Star Trekis”?

George Orwell. **“Loomade farm”** ja **“1984”** (sari Punane raamat. Tänapäev 2010, 392 lk). Need on kahtlemata Orwelli kõige tuntumad teosed. Ehkki kirjutatud enam kui 50 aasta eest, pole need kaotanud aktuaalsust ja teravust ka 21. sajandi alguses. Totalitaarsed riigid pole tänaseks kuhugi kadunud, meedia abil korraldatav ajupesu on hoopis suuremad mõõtmed omandanud ning Orwelli poliitikloomi või loompoliitikuid võib kohata igal sammul.

Helga Nõu **“Jääauku”** (Atlex 2010, 264 lk). Helga Nõu uus noorsooromaan “Jääauku” on uus dramaatiline jutustus tänapäeva noorte probleemidest, aga samaaegselt ka jätk eelmisele, 2008 ilmunud raamatule “Appi!”. Uue romaani “Jääauku” tegevus algab kaks aastat pärast esimese raamatu lõppu. See on uus raamat ja uued tegelased. Aga peagi selgub, et sündmustik toimub “Appi!” tegelaste läheduses ja kõik eelmisest raamatust tuntud tegelased tulevad jutustusse sisse. Seega moodustavad mõlemad raamatud kokku terviku ja sündmustikku süvenemiseks on vaja neid mõlemaid. “Jääauku” algab taas dramaatiliselt – keegi tüdruk vajub kevadise jääga järvele minnes läbi jää ja upub. Või kas ta upub ja kes ta on? Kuidas võib keegi uppuda, kaduda, ilma et keegi temast puudust tunneks? Moodsa ühiskonna elu, ehkki väliselt heades tingimustes, arvuti ja internetiga, ei ole kaugeltki *(vt edasi lk 5) (algus*

PÄEVAPÄRLITEST ELU ALTARIL

Marge Unt kirjutamisest ja lugemisest

Jaanuarikuus 2010 esitles Kunda luuletaja Marge Unt Art Cafés oma teist luulekogu “Elu altaril”. Uue raamatu ilmumise tähistamiseks toimus 18. märtsil 2010 Kunda noortemajas romantiline õhtu luule, kohvi ja koogiga, kus autor esitas oma luulet, pakkus omatehtud kooki ning tutvustas uut kogumikku. Esimene luulekogu “Aeg päevapärleid pillutanud teele” ilmus 2006. aastal. Kahtlemata väärib ära märkimist ja kiitust iga loominguline saavutus ühes väikelinnas. Luuletaja rõhutas, et tema jaoks oli eriti oluline, et noortemajja oli luuleõhtule tulnud ka noori luulehuvilisi. Lisaks rääkis Marge Unt Meie Kodule lähemalt kirjutamisest, oma elust ja taustast, inspiratsioonist ja luuletustega seotud lugudest laiemalt.

Kas Te olete põline Kunda elanik? Ei ole. Olen Rutjalt pärit. Sündisime kaksikõega Kaasikute külas Naaritsa talus (õde on minust viis minutit vanem). Isa poolt olen Karepalt Möllaja talust. Esivanemate seas oli mitmeid loovinimesi – teadjaid ja kirjapanijaid, kunstnikke. Kõik töökad ja targad inimesed.

Millal Teie kirjutamisarmastus alguse sai? Kirjutamisarmastus tekkis, kui olin väike tüdruk. Elasime Sarapikus. Ema oli seal kooliõpetaja, kes pani meid väga varakult kirjutama ja lugema. Kooligi läksime juba kuueaastaselt (neli aastat käisime Sarapikus algkoolis, viiendas klassis õppisime Rakveres ning alates kuuendast klassist Kundas). Õde oli suur matemaatikahuviline (juba esimeses klassis rehkendas ka teise klassi õpiku läbi). Mina aga hakkasin kirjutama. Esimesed kirjutised ilmusid Sädemes. Luule juurde jõudmist ma täpselt ei mäleta, aga seda tean küll, et kõik peo- ja sünnipäevalaulud olen alati ise kirjutanud.

Rääkisite, et suguvõsas on Teil mitmeid kunstnikke. Kas olete ise ka tundnud tõmmet nn visuaalsete kunstide poole? Olen suur kunstihuviline. Noorena joonistasin küllaltki palju, kuid need tööd pole säilinud. Ülikoolis õppides olid kunstialased loengud ja joonistamismaalimistunnid kohustuslikud.

Kuidas Te kirjutamiseks inspiratsiooni leiate? Kas seda on võimalik kunstlikult tekitada? Teadlikult inspiratsiooni pole võimalik tekitada. Tuleb sattuda sellisesse kohta või olukorda, mis lummab, ainult siis tekivad nn sisemised sõnad. Need kohad ja olukorrad tekivad iseenesest. Olen spontaanne inimene ja ei saa seetõttu minna inspiratsiooni kuskilt teadlikult otsima.

Pikemate lugude puhul on samuti, et kui õige hetk on käes, siis tuleb kohe kirjutada, hiljem võib vajadusel muidugi korrigeerida. Aga see hetk tuleb ära tabada ning kinni püüda. Paber ja pliiats on mul alati öökapil valmis. Vahel tekib unes tekst, mis tuleb kohe üles kirjutada, aga vahel tekib ainult ideetasandil mõttevälgatus, mis tuleb samuti kirja panna (sest hommikul enam ei mäleta). Aga vahel kirjutan ühe öö jooksul paarkolm luuletust (magada ei saagi).

Käsu peale luuletada pole võimalik. Vajadust või soovi saab muidugi enesele sisestada või sisendada, siis lõpuks võibki lugu tulla. Mari Tarand kirjutab oma raamatus “Ajapildi sees”, et kord küsis ta Juhani (Viidingu) käest, milles seisneb luuletaja ja mitteluuletaja erinevus, mille peale vastas Juhan, et luuletaja viitsib öösel soojast voodist välja tulla ja read kirja panna. Mitteluuletaja mitte, uni on magus ja ta magab edasi (lk 250). Nii vist ongi ...

On looja mul kinkind südame sellise, kinkind sellise südame, et …
Kui pilk upub pilku. Jääb puhkama sinna. Siis seiskub aeg.
Siis sünnivad read –

VEEL

Korra, veel korra, korra veel
nägema pidin Sind.
Taevast, mu ainsat, sinavat,
varjutas must, murendav
kartuse kild.

Üles kõrgusse ekseldes pilgul
sildu kaarduvaid märkasin.
Üle orgude, järvede,
jõgede vete,
üle sügavike.
…
Vt edasi “Elu altaril” lk 82

Jutustage palun veel lugusid sellest, kuidas Teie luuletused on sündinud! “Tulen rannast ” on üks mu siiani mälus püsinud luuletusi. Päev oli imeline. Hing kerge ja meeleolu hea. Loodus ise lõi laulu mu sees. Kõik mõtted kirjutasin rannaliivale, et meelde jääks, enne kui joostes koju oleksin jõudnud.

Tulen rannast,
kahel pool on kõrkjad
ja ohtralt õitsvat
mererohtugi
on teel.

Paitab tuul –
veel huuled meresoolast
mõrkjad,
üht valget pilverüngast
märkan kaugel eel.
…
Vt edasi “Aeg päevapärleid pillutanud teele” lk 160

Järgmine on tantsusoovist inspireeritud luuletus – sellest, kuidas ma ühel ballil tantsida tahtsin. Teadsin täpselt, keda oma tantsupartneriks soovisin, ning mõtlesin, et kui ma selle valsi temaga tantsin, siis pärast seda võin rahus koju minna … Tantsisimegi. Kui koju jõudsin, siis kirjutasin laulu …

Ma tahtsin tantsida
Teiega
ühe ainsa valsi
ja Teie
olite nõus.
Te astusite minu poole sammu
ja nagu kunagi (vist koolipõlves)
ammu –
tundsin kuuma niisket kätt
nii tugevat ja omast –
ja samas –
panin Teie õla peale käe.
…
Vt edasi “Aeg päevapärleid pillutanud teele” lk 112–113

Nöökamisi on mu käest küsitud, et mul on palju armastusluulet ja et kas ma oma mehest ikka ka olen kirjutanud. Olen alati mõelnud ja vastanud, et oma mees on igal pool natukene sees. Kirjanik või luuletaja ei viksi ju kõike puhtalt oma elust maha. Luuletuses võib ainult kübeke luuletaja päris elust olla, kunagi ei ole see täielikult elu markeeriv.

Järgmine laul on läinud mulle väga sügavalt südamesse. See on tõesti ainult mu oma meest silmas pidades kirjutatud. See oli ajal, mil toimusid massilised jõhvikaretked soosse. Sel korral mindi nn massipsühhoosis Peipsi äärde. Minu mees läks enne väljasõitu korve tooma. Kui ta keldrist üles tuli, pikad suured saapad jalas, vaatasin, et issand küll, milline mees mul ikka on. Nii mehelik, nii hoolitsev … *[Muidu ma ei ütleks, et mulle üldiselt meeste välimus loeks, aga teatud määral ikkagi. Hing ja sisu on kõige tähtsam. On väga oluline, millest ja kuidas inimene kõneleb (kuigi vahel võib kehakeel rohkem rääkida, kui sõnad). Psühholoogia huvitab mind väga]* … Tol hetkel – varahommikul vahetult enne jõhvikaleminekut – ei öelnud ma oma mehele midagi, õhtul kirjutasin luuletuse. Päev aga oli soe ja eriline, sõudsime paadiga soosaarelt soosaarele (see oli natukene hirmus ka, sest ma pole väga hea ujuja) ning korjasime rekordhulga jõhvikaid.

Teen ise
Sulle
laulu,
mu arm.
Ja kui me aeg
ei oleks nõnda karm,
teeks teise,
kolmandagi lisaks.
…
Vt edasi “Aeg päevapärleid pillutanud teele” lk 97–98

Öeldakse, et kuuekümneselt hakkab inimene südamega nägema, varem näeb ainult silmadega. See on ilmselt õige.

Oma olemuselt olen sügiseinimene. Ühe sügisluuletuse kirjutasin täpselt 11. septembril – terrorirünnakute päeval. Tulin sel päeval Kreekast. Olen rännuhimuline matkaja, seikleja, kui soovite. Tulin lennukilt ja pidin Rakverest maale edasi sõitma. Käisin Tsentrumi pealt läbi, et fotoalbum osta. Seal nägin teleritest, mis Ameerikas toimub. Lisaks sündis sel päeval minu esimene lapselaps, tütretütar. Emotsiooniderohke päev oli. Jõudsin koju, jooksin mere äärde, ronisin muuli tippu, istusin seal, kuni päike läks looja. Õhtul kirjutasin luuletuse.

JÄLLE KODUS – SÜGISES

Astun
mööda pehmet lehevaipa
ja viimsed õied kummargil
mu ees on maas.
…
Mind kutsub rannal
karjuv meremüha,
ja kaeblev, oiglev
mõõtmatuse piir.
Ma ruttan, ruttan,
tahan veel kord
näha –
ons uppunud voogudesse
päeva jättev kiir.

Vt tervikteksti “Aeg päevapärleid pillutanud teele” lk 80

Heins Valgule mõeldes on kirjutatud luuletus “Me võidame niikuinii”, mille autor toimetas ka pühendatule (vt “Aeg päevapärleid pillutanud teele” lk 47) … Öölaulupidu, kus teatavasti oli oma 300 000 inimest, tekitas sellise emotsiooni, et see jäi püsima pikemaks ajaks. Kui Sirbist oli loetud ka H. Valgu kirjutis üleskutsega tegudele, siis sündiski nimetatud laul.

Lugemisaasta jooksul pärin igalt intervjueeritavalt kaks küsimust: 1. Kas mäletate oma lapsepõlve lemmikraamatut ning seda, miks sellest raamatust lemmik kujunes? Lapsepõlvest on meeles üks armas raamat – Leida Tigase “Malle tahab arstiks saada” (see meeldis eriti mu õele, kes tahtis ka arstiks saada), samuti Feliks Kotta “Vaat, mis juhtus”. Ema ostis meile palju raamatuid.

2. Mida Te viimati lugesite v milline oli Teie viimane eredaim lugemiselamus?

Tänasel päeval valin, mida lugeda. Viimased lugemiselamused olen kirja pannud, muidu kaovad head asjad lihtsalt meelest.

Uku Masingu “Eesti usund” on vapustavalt tark raamat. Maausundist olen vaimustatud. Haldjad ja vanad soome-ugri rahvad, jumalused ja kõik muu taoline huvitab.

Lii Unt kirjutab väga hästi. Tema “Illusioonimeistrid. Varanasi päevaraamat 2” (s.o Indiast) on tõeliselt hea.

Parim elulooraamat praegustest – nn sarja hulgas – on Kersti Kreismannist “Paljajalu kõrrepõllul”. Eriti meeldis mulle, et sinna on Viivi Luige luulet lisatud. Ootan huviga uut Eesti Mälu.

Kui mul on väga-väga kehv olla, tundes, et kõik on pahasti, loen ma Artur Alliksaart ja tema “Päikesepillajat”.

Haruldane raamat on ka Halldór Laxnessi “Islandi kell”. Seda lugesin peale Islandil käimist. Askur Alas oli Islandil suurepäraseks giidiks. Selle maa mütoloogiast olen siiani vaimustuses. “Islandi kellast” aga rääkis Askur seda, kuidas ta pärast isa (Arvo Alasi) surma tema tõlketöö selle raamatuga lõpetas.

Lisaks meeldib mulle Rein Veidemanni, Mati Sirkli jt kirjandusalaseid kirjutisi lugeda.

Praegu loen ameerika luuleklassikat (Poe’st, Whitmanist ja Dickinsonist XX sajandi lõpuni). Ja Elaviku sarjast R. Valgre armastuskirju “Mu kallis Niina!”

Marge Undi mõtted pani kirja
MK toimetaja Ebe Pilt

AEG PÄEVAPÄRLEID PILLUTANUD TEELE

Aeg päevapärleid pillutanud teele –
muist kadund on,
muist leidmata veel teelt.
Ma hoidsin oma tunde,
päevi, nädalaid,
kuid, aastaid – hellalt.
Hoidsin süles,
hoidsin soojas –
põues, südames.

Hoidsin unistustes,
igatsustes,
ei uskunud –
et kaovad –
lennates.

Mis maksab kallistus,
õrnus, arm.
Mis headus, visadus,
võlu, sarm,
kui hinge on
kaisutand sügis.

Nüüd korjan kokku päevapärleid,
mis pudenenud kallist
ajakeest.
Neid hardunult
sean ritta,
imetlen –
mis saaksin tahta veel.

Ei suuda iial taastada ma
endist kaunist keed –
nüüd leitud helmeist
püüan ühte liita
edasise tee.

Lk 158–159

Marge Unt. Aeg päevapärleid pillutanud teele. Tallinna Raamatutrükikoja OÜ 2006.

ELU ALTARIL

Mu elu altaril lõõmab põletav
punane tuli.
Kuis ahmib mind pöörane
põletav tuli.
Ta lummuses istun – hommikuni.

Mu elualtaril helendab
tukslev, mõtisklev leek.
Ära küsi, mis läinud, mis on,
mis ootamas ees.

Ja ärkava koidu valgel
veel hõõguvad viimased söed.
Helendust tumma kummalist kumab –
meenutus ööst.

Edeneb aeg – mureneb valgus
päeva palavaiks kiirteks,
siis kustub – pudeneb käistelt
ja kätelt
õhtueha punevaks piirdeks.

PÄEV JA ÖÖ – ööpäev. MU ELUALTARIL.
MIS OLI, MIS ON, MIS TULEB
MU ELU ALTARIL.

Lk 139

Marge Unt. Elu altaril. Tallinna Raamatutrükikoja OÜ 2009.

Marge Undi raamatud on kättesaadavad Kunda linna raamatukogus, samuti Rahva Raamatu kauplustes ning Apollo raamatuketis (Rakveres Vaala keskuse Apollos).

LUGEDA ON MÕNUS

Rubriik "Lugemisaasta 2010"

Küsimustele vastavad Kunda huviteatri näitlejad.

*** Kas mäletate oma lapsepõlve lemmikraamatut ning seda, miks sellest raamatust lemmik kujunes?**

*** Mida Te viimati lugesite v milline oli Teie viimane eredaim lugemiselamus?**

Kaido Veski: Lugesin lapsena väga palju, kuid lemmikraamatuks oli kahtlemata Eno Raua "Roostevaba mõõk". Seda sai loetud tõepoolest igast asendist. Ilmselt oli põhjuseks see, et viibisin suviti enamuse ajast maal vanavanemate juures ning raamatus kirjeldatu koos pideva looduses ringi lippamisega toitis mürsiku fantaasiat oluliselt - seiklused, head ja pahad poistekambad, lahingud ja luuramine. No mida hing veel ihata võis? Kindlasti ei saa märkimata jätta ka Lindgreni teoseid.

Kui nüüd mõelda viimati loetu peale, siis see on juba keerulisem. Raamatud on minu elus väga olulisel kohal ka praegu. Tihtipeale on neid korraga pooleli rohkem kui üks - aeg-ajalt sünnitab üks mingisuguse mõtte, mida on tarvis mujalt järgi uurida ning too teine raamat omakorda köidab nii, et peab läbi lugema enne, kui eelmise juurde tagasi pöördun. Siis on mul veel olemas mingi hulk lemmikuid, mida on hea aeg-ajalt võtta ning mõned kohad üle lugeda. Neid võib samuti olla avatud olekus siin-seal elamises. Huviteatris töös olevad tekstid on kindlasti ühed sellised, mida kõige põhjalikumalt analüüsitud saab. Hetkel käsil siis I. Turgenevi "Kust õhuke, sealt käriseb!" Päris viimane selline, mille esimest korda läbi lugesin, oli aga taas Raua, kuid seekord Mihkel Raua "Sinine on sinu taevas". Väga hästi kirjutatud, tempokas ja inimesele, kes superstaarisaate ajal Mihkel Raua kommentaaride peale telekat peksma ei hakka, ka kindlasti päris palju muigamaajavat pakkuv. Iseasi muidugi, kui eredaks seda pidada. Pull lugemine igal juhul.

Anu Hansaar: Minu lemmikuteks olid lapsepõlves Annie M. G. Schmidti "Viplala lood" see oli nii põnev raamat väikesest poisist, kes oskas tinistada ja nii huvitavalt rääkida. Nooruspõlves meeldisid mulle Silvia Truu jutud noortest "Silja, päikesekiir ja maailm"; "Kuu aega täiskasvanu", samuti Silvia Rannamaa "Kadri. Kasuema".

Viimasel ajal olen lugenud väga vähe - põhiliselt ainult ajakirju-üks minu lemmik on mul praegu Direktor, seal on palju juttu majandusest ja ärist.

Uno Trumm. Pean kahjuks tunnistama, et mul üht ja kindlat lemmikraamatut polegi kunagi olnud. Põhjus ilmselt selles, et olen alates kaheksandast eluaastast ohjeldamatult palju lugenud. Lemmikautoreid on olnud aga üsna mitu: Astrid Lindgren, Jules Verne, Alexandre Dumas ...

Viimati loetust tasub meenutada Maurice Druoni "Neetud kuningate" sarja kuuluvaid romaane ning Guy Bretoni lugusid naiste osast Prantsuse kuningriigi ajaloo kujunemisel. Aga vaieldamatult on minu täiskasvanuea lemmikuks olnud Karl Ristikivi ristisõdade triloogiasse kuuluv romaan "Viimane linn".

Tiit Altega teatrist, linnast ja planeedist – "Koera söömise" ning "Meistri ja Margaritani" välja

27. märtsil 2010 mängis Theatrum Viru-Nigula rahvamajas Jevgeni Griškovetsi näidendit "Linn", mille on vene keelest eesti keelde ümber pannud Kunda huviteatri lavastaja Tiit Alte. Theatrumis mängitakse ka Griškovetsi "Planeeti", mille samuti on Tiit tõlkinud. "Planeedi" esietendus toimus 17. märtsil 2010.

16. aprillil 2010 esietendus Viru-Nigulas ka Kunda huviteatri uus lavastus – I. S. Turgenevi "Kust õhuke, sealt käriseb!". Näitemängus teevad kaasa (fotol vasakult) Uno Trumm, Elli Vallbaum, Meinhard Toomik, Jaan Mägi, Tauno Küngas, Maarika Koks, Liina Virusiim, Kaido Veski, Kertu Kaljund, lavastaja Tiit Alte (fotolt puudub Anu Hansaar). Sel puhul käis MK toimetaja ühel kargel kevadpäeval Viru-Nigulas Tiit Altega mõtteid vahetamas.

EP: **Millist teatrit Te armastate? Mis teeb teatrist hea teatri?**

TA: Teatri teeb heaks see, kui ta puudutab inimvaimu elu – nagu Stanislavski ütles. Nii ongi. Teater peab korda minema, aitama ühest või ka teisest asjast natukene rohkem või uutmoodi aru saada. Näiteks suudavad Theatrumi etendused mind puudutada.

EP: Milline on olnud Teie isiklik tee teatri ja teatritegemise juurde? Kuidas Teist lavastaja sai?

TA: See oli 1970ndate lõpus Viljandis, kus õppisin näitejuhtimist. Meie kursuse juhendajaks oli Sirje Rautsik, kes oli Panso kooli esimesest lennust pärit. Tema kaudu jõudis Panso õpetus ka meieni. Teatriõpinguteks sain aga algtõuke ilmselt koolipõlvest Rakveres, mil sai palju teatrit näha.

EP: **Kuidas Te valite tekste, mida tõlkida? Või valivad tekstid Teid?**

TA: Mõnes mõttes on küll nii, et sina otsid teksti ja samal ajal otsib tekst sind. Kui läheb hästi, siis saategi kokku. Kui hakata vägisi mõne teksti kallal tööd tegema, siis ei pruugi väga head tulemust saada (lihtsalt huvi võib ära kaduda). Griškovetsi tekstide puhul on nii, et nende leidmise lugu sai alguse Baltoscandalil 2000. a ning tekstid ise jõudsid minuni aastaid hiljem, nii et üsna kindlasti liikusin mina tekstide ja tekstid samas minu suunas. Suur osa on ka muidugi juhusel – juhuslikult võib väga huvitavaid asju kätte sattuda. Hea tekst on sarnaselt heale teatrietendusele selline, mis läheb korda.

EP: **Rääkige palun "Koera söömise loost" – kuidas see Teid puudutas?** *(Griškovets esitas oma näidendit "Kuidas ma koera sõin" Baltoscandalil 2000. aastal.)*

TA: Sellest on üsna palju aega möödas, ega ma eriti täpselt enam ei mäleta. Aga tunne on meeles. Meeles on, et etendus oli väga hea. Hiljem olen seda lugu ka tekstina Loomingu Raamatukogus lugenud, see tuletas etenduse taas meelde. Lugu on ise selline, et üks mees on laval ja räägib oma mälestusi sõjaväest. Kogu loo vahetus ja siirus oli see, mis läks hinge. Sõjavägi – Nõukogude sõjavägi eriti – on teema, mis liidab neid, kes seal käinud on. Etendusest on veel meeles, et vahepeal Griškovets lihtsalt istus tükk aega vaikselt laval … *(Vt edasi lk 6)*

Uued raamatud raamatukogus

lk 4) turvaline, vaid paljudele üsna karm. Ja kas toob internetiühendus, mis kogu maailma nagu peopesale laotab, ainult hea? Internetilt saadud tutvused võivad olla petlikud. Samaaegselt maadlevad noored inimesed omaenda tunnetega ja seksuaalse identiteediga. Kuidas teada, mis on "normaalne" ja kuhu poole ma kuulun? Ühiskonnas käib võitlus homoseksuaalsete võrdõiguslikkuse pärast ja korraldatakse PRIDE-festivale. "Teistsuguseid" mõnitatakse ja Eesti ühiskond pole kaugeltki valmis kõiki avasüli vastu võtma. Noorsooromaan "Jääauku" on mõeldud vanematele teismelistele vanuses 14-19, aga pakub järelemõtlemist ka täiskasvanud lugejatele.

"Kalad vees ja pannil" ? käsiraamat harrastuskalastajale ja retseptikogu kalasõbrale (Ilo 2009, 96 lk)

Kala on väga maitsev. Ja kõige maitsvam on kala siis, kui olete püüdnud selle ise! „Kalad vees ja pannil" on ühteaegu nii kalameeste käsiraamat kui ka kokaraamat. Raamat kirjeldab neljateist harrastuskalastajate seas populaarset kalaliiki, nende elukombeid ja lemmiksöötasid ning annab head nõu, kuidas neid püüda, ja millal on lootust saada kõige suurem saak. Retseptikogus on ligi 60 maitsva kalaroa retsepti.

Gunnar Press, Valdemar Lindström. **"Uba. Toomas Uba"** (Menu kirjastus 2010, 208 lk). Peaaegu võimatu on leida eestlast, kes ei teaks, kes oli Toomas Uba. Kõik teavad, et Uba oli spordiajakirjanik. Ent teatakse rohkemgi: ta oli spordiharitud, töökas, faktitäpne, emotsionaalne, isikupärane. Üldjuhul teatakse sedagi, et Uba võitles ETV ekraanile välja suured võistlused ja emakeelsed kommentaarid, pruukides oma suurepärast suhtlemisoskust. Vajadusel läks ta visalt ja jõuliselt kas või läbi halli kivi. Legendaarset Toomas Uba meenutavad pereliikmed, kolleegid Eesti Televisioonist, sportlased ja tuntud eestlased. Raamatus on rohkelt ajaloolisi pilte.

Lagle Parek. **"Mina ei tea, kust ma rõõmu võtan. Mälestused"** (Kunst kirjastus 2010, 424 lk). Kui Toomas Hendrik Ilves kõneles 2008. aastal Eesti iseseisvuse taastamise päeval loomeliitude esindajatele, siis lausus ta lõpetuseks: "Armas Lagle, sinule tahan ma pühendada oma kõne viimased sõnad. Truudus põhimõtetele ajal, mil lihtsalt "ära elamine" oli lihtsaim võimalus, andis sulle nii ränki üleelamisi kui ülendust." Elu on lihtne, kui pead oma põhimõtetest kinni, arvab Lagle Parek ise. See lihtne elu, millest ta oma mälestusteraamatus talle omasel otsekohesel moel kirjutab, on paljudele meist ometi otsekui sümbol. Õieti mahub sellesse kaugelt rohkem kui üksainus elu. Koos äsja ilmunud Elsbet Pareki eluraamatuga "...ja põlvest põlveni kajab" moodustub mitme põlvkonna lugu – ühe perekonna hoiakute, valikute ja saatuse lugu, mis algab möödunud sajandi hakul ja toob tänapäeva välja ning on iseäranis tihedasti seotud Eesti riigi looga.

Rebecca Hind **"Pühad paigad. Kohad, kust ammutada usku ja vaimsust"** (Varrak 2008, 256 lk). Juba väga ammustest aegadest on kogu maailma pühapaigad erinevatele põlvkondadele suurt huvi pakkunud. Muistsed legendid ja kirjatööd jutustavad sellistes kohtades toimunud erakordsetest sündmustest ning näib, et mõnedel kohtadel on võime tervendada keha, ülendada meeli, suurendada loomevõimet, arendada vaimseid võimeid või äratada vaimu. Sellised vaimsed kohad on jätkuvalt meie planeedi kõige austatumateks ja enimkülastatud paikadeks. "Pühad paigad" viib globaalsele palveränn-akule, mis külastab 60 kõige jõulisemat ja aukartustäratavamat paika maakeral. Mõned neist on seotud suurte religioossete või mütoloogiliste sündmustega või taeva ja planeetidega, teised pühapaigad on jõed, mäed või koopad, aga kõik külastatud kohad on endiselt mälestusmärgid, usukeskused või tseremooniate paigad.

Suzanne Collins. **"Näljamängud"** (Tänapäev 2009, 304 lk). Kunagise Põhja-Ameerika varemetel asub särav Kapitoolium, mille elanike oodatuimaks meelelahutuseks on iga-aastased Näljamängud: võitlus elu ja surma peale ülisuurel areenil televisiooni otse eetris. Mängude võitmine tähendab kuulsust ja rikkust, kaotus aga kindlat surma. 16-aastasest Katniss Everdeenist saab mängudel osaleja ilma, et ta seda tegelikult tahaks. Kui ta soovib võita, peab ta hakkama valima ellujäämise ja inimlikkuse, elu ja armastuse vahel.

Tunnustatud kirjanik Suzanne Collins on oma uue romaanitriloogia esimesse osasse põiminud võrdses annuses pinevust, filosoofiat, seiklusi ja romantikat. Triloogiat on menu poolest võrreldud Stephenie Meyeri "Videviku" sarjaga ning sellestki tehakse juba filmi.

Allikas Kunda linna raamatukogu

Tiit Altega teatrist, linnast ja planeedist – “Koera söömise” ning “Meistri ja Margaritani” välja

(Algus lk 5)

EP: **Olete öelnud, et esialgu tõlkisite Griškovetsi tekste lihtsalt oma lõbuks. Kirjeldage palun seda nn tõlkimislõbu.**

TA: Ahaa, et mis lõbu see on või *(naerab)* … Selles lõbus on mitu asja koos. Esiteks on kindlasti eesmärk, et saaks hea näitemängu eesti keelde ümber pandud, et tulevikus oleks seda võimalik ka näidendina tarvitada. Kuigi esialgu ei näinud ma tõesti mingit tõlke tarvitusvõimalust, sest nii Kunda kui ka Nigula truppide jaoks on see liiga raske tekst.

Aga näidend ise oli hirmus hea ja kui ma seda tõlkima hakkasin, siis tuli välja palju lõbusid. Suur rõõm on see, kui leiad – vähemalt enda arvates – täpse või niisama hea väljendi, mida autor on kasutanud või mida püüdnud edasi anda. Kuigi eks see on ju ainult tõlkija ettekujutus, et autor on püüdnud seda või teist öelda.

Lisaks võib ette tulla kohti, kus ei saa aru, mida autor on mõelnud. Nende küsimuste lahendamine on omaette rõõm. Sellele järgneb rõõm, kui oled teksti küll ümber pannud, aga see tundub kuidagi ebaloomulik või lonkav, ning järsku leiad väljendi, mis on ideaalselt sobiv ...

Sellised rõõmud ongi – ühelt poolt keelelised, kuid teisalt ka sisulised, et tabada ära, mida autor on öelda tahtnud. Lisaks tuleb kindlasti mõelda ka selle peale, et tulem ei oleks väga literatuurne, vaid räägitav, st lavalt esitatav.

EP: **Kas Te lisaks Griškovetsile olete veel kedagi tõlkinud?**

TA: Proovinud olen. On üks väga keeruline autor – Mihhail Šiškin, kellel on raamat “Izmaili vallutamine”. See on tõesti hästi keerukas tekst, milles põimuvad mitu erinevat aega, osad sündmused kulgevad hoopis teises kohas, lisaks on osa tekstist vanas vene keeles jne …

Ühes konkreetses stseenis näiteks sõidavad kohtu-uurijad Tsaari-Venemaal väliistungit pidama – suhtlemine aga toimub hoopis vanade vene paganlike jumalate vahel. See on väga põnev tekst, millest olen ühe lõigu tõlkinud.

EP: **Griškovets on pärit vene haritlaste perest ning hariduselt vene filoloog, keda peetakse traditsioonilise vene kirjanduse jätkajaks tänapäeval. Tema tekste on nimetatud minimalistlikeks, kus iga sõna, mõte ja suhted on justkui täpselt paika timmitud. Kui lihtne või keeruline on Griškovetsi tõlkida?**

TA: Griškovetsi vene keel, võrreldes näiteks Šiškiniga, on lihtsam. See on üks tema eesmärkidest, et tekstid oleksid teadlikult lihtsad. Aga samas on ju selge, et kõige keerulisemad asjad on just lihtsad asjad.

Just lihtsate, kuid sisutäpsete väljendite otsimiseks tuleb tema puhul üsna palju tööd teha. Griškovetsi tekstid on etenduste käigus täpsustuvad (st ta ei improviseeri laval, vaid täpsustab teksti). Iga sõna leiab nii õige koha … Autorina võib ta seda endale muidugi lubada.

Tekstid on ses mõttes tõesti lõpuni timmitud, nii et mingit lohakust enesele lubada ei või. Tõlkijal tuleb otsida võimalikult täpseid vasteid eesti keeles. Kui jätta kas või kolm punkti kuskilt vahele, siis üle lugedes tekib kohe tunne, et midagi on viltu, et miski ei klapi.

EP: **Kas Griškovetsi keel kannab eneses nn vene hinge ja loomuse omapära, mida on võib-olla eestlasel raske tabada v tunnetada? Või on see humanistlikult universaalne?**

TA: Griškovetsis on üsna palju universaalset (nii nagu ka vene klassikalises kirjanduses üldse). Ühe oma põhimõttena ongi ta välja toonud, et ta püüab teadlikult luua nn universaalset ja üldinimlikku teksti. Näiteks kunagi olid soomlased Griškovetsi etendusest rabatud, sest neile jäi mulje, et ta suutis vene elu kirjeldavas loos kujutada täpselt nende (st soome) kooli.

See oleneb, millele keskenduda. Kui Griškovets kirjutab või räägib koolibussist, siis ta ei kirjelda bussi värvi, marki või midagi taolist, vaid ütleb, et bussi põrand oli väga lähedal ning seal oli spetsiifiline lõhn – taolised kirjeldused kõnetavad igat vaatajat (vaatamata rahvusele) …

Aga kindlasti on seal ka hästi palju venepärast ja võib-olla on seal midagi, mida tõesti ei saagi tõlkida ega mõista … need on sellised nüansid, mida ma ju ei tea ega saa seetõttu ka mõista *(naerab)* … Küllap vene rahvusest lugejad-vaatajad saavad nendest tekstidest siiski omamoodi ja meie, eestlased, omamoodi aru.

Kui mõelda sellele, et mida see vene hing täpsemalt tähendab, siis see on küll väga keeruline küsimus. Loen praegu Turgenevi uurija Robert Dessaix’i raamatut “Armastuse hämarused. Reisid Turgeneviga” ning Dessaix on seal kirjeldanud ühe näitena õnnetaju venelaste ja lääneeurooplaste ning ameeriklaste puhul. Iseseisvusdeklaratsioon justkui garanteeriks kõigile ameeriklastele võõrandamatu õiguse õnne poole püüelda, õnn oleks nagu lipuke finišis või jooksuraja lõpus. Venelaste arusaam õnnest on pigem mitmesuguste – nii ettemääratud kui ka juhuslike – asjaolude kokkulangemine ja nende asjaolude ära kasutamine või mitte.

EP: **Kuidas Teile tõlkijana tundub, kas vorm (keel) määrab sisu või on vastupidi?**

TA: See on küsimus, kumb oli enne, kas muna või kana *(naerab)* … Griškovetsi teosed aga sünnivad sõnast. Ta ise ütleb, et ta ei kirjuta teksti, vaid kirjutab tekste üles (sest need on juba valmis).

Tekivad need just nimelt sõnast, nii et ta jutustab oma lugusid laval, teeb viis-kuus etendust ja alles siis paneb teksti kirja. Nii et sisu justkui lähtuks keelest või sõnadest, aga samas ta ju ka mõtleb alati, mida ta ütleb või tahab rääkida, nii et mõte või sisu määrab samas ka keelelise väljenduse. Eks see on kõik nii või naa pidi läbi põimunud.

EP: **Kui oluline on Teie jaoks teatris sõna olukorras, kus olulisimaks on pürgimas tegevus – piltide visuaalne vaheldumine laval?**

TA: Teater on suuresti äriline ettevõte, mis peab tulu tooma. Nii lihtne see ongi, miks sellele teele on mindud. Võib-olla püüavad teatrid vastu tulla publiku soovidele, arvates teadvat, mida publik soovib (ma olen päris kindel, et tegelikult on hulk publikut, kes soovib midagi hoopis muud). Minus eneses selline teater suurt huvi ei ärata.

Teine tahk selle asja juures on puht teatrisisene, s.o püüe lahti saada tekstist kui kammitsejast või diktaatorist. See on läbi ajaloo teatriga kaasas käinud. Oma tipu leidis see võib-olla Meierholdi ajal, kui ta oma etendusi Moskvas tegi. Kõik maailma teatrid on selle etapi tegelikult läbi teinud. See on sisuline otsing või mäss teksti vastu. Usun, et sellest võib päris huvitavaid lavastusi sündida.

Varem või hiljem jõutakse sõna juurde siiski tagasi. Või isegi kui sõnu ei tarvitata – võtame kas või näiteks pantomiimiteatri –, siis lugu, mida etendatakse, on ikka olemas. Ja kui on lugu, siis on kuskil alati ka sõnad, isegi kui seda ei taheta tunnistada.

EP: **Kuidas Te end kaasaegses ilu- või kolekirjanduskeskkonnas üldiselt tunnete? Millised tekstid Teid kõnetavad?**

TA: Koleda keskel on ikka halb olla *(naerab)* … Püüan seda ignoreerida, aga ega täielikult vältida pole võimalik. Põhjuseks on ilmselt see, et kogu aeg püütakse midagi uut luua. Lisaks on keegi kunagi öelnud, et kunst peab oma publikut kuidagi raputama või šokeerima, siis püütaksegi seda uusi koledusi välja mõeldes teha. Mulle tundub, et vahel otsitakse nn uut valest kohast. Mitte rabada pole vaja – kaasaegset inimest rabavad nagunii kogu aeg igasugused ehmatused –, vaid see uus võiks olla inimese avastamine või näitamine mingi uue nurga alt. Vormingul polegi sel juhul vahet, kui taoline uus asi inimestele midagi ütleb või see neile korda läheb. Siis ongi kõik korras.

EP: **Linn räägib mehest, kes tahab ära – teise linna. Mis Te “Linna” tõlkijana arvate, kas mees sõidab ära? Või on tegu nn päralejõudmatuse talumatu kergusega (nagu seda Pille-Riin Purje nimetab), mis tegelikult ei eeldagi ärasõitmist?**

TA: Mehe äratahtmise põhjused on selles loos üsna selged – kõik on liiga klaar, perspektiivid on silmaga näha, kõik sujub justkui ettemääratud rada pidi, mingeid üllatusi ees ootamas pole. Sellises olukorras hakkabki inimene vastu puksima, ehkki samas nn terve talupoja mõistuse seisukohast on kõik väga hästi, kui sihid ja tulevik on paigas, midagi hullu ja ootamatut juhtuda ei saa.

Võiks ju rahul olla. Aga välja tuleb, et inimene ei talu eriti rutiini ja seda, kui kõik on ettemääratud ja hirmus selge, tahetakse hoopis raamist välja … Vanasti olid seiklusromaanid – need ju pidid ka millestki sündima. Inimene astus argipäevast välja ning sattus pööraste seikluste keskele.

“Linnas” otsib mees midagi, mida ei saa vist küll puhtalt põnevuseks nimetada, see on sügavama elumõtte otsing (see just ongi see mis seob Griškovetsi 19. sajandi vene kirjandusega) … Kui areng on automaatne, siis kipub mõte ära kaduma.

Samas võib olla, et on olemas taoline inimtüüp, kes ongi loodud rändama (sarnaselt Ahasveerusele, kes on ju terveks igavikuks mõistetud rändama). Küllap on inimloomuseski midagi sellist. Kui loomult rändaja või sellist tüüpi inimene, kes peab enese eest kogu aeg ära jooksma, jääb liiga pikalt paigale, siis see hakkab teda vaevama.

“Linna” peategelane ei oska seda rännakut sisemiselt rännata ja asub seetõttu teele. Näidend lõpebki sedasi, et peategelane sõidab kohvriga kuhugi, aga kuhu, seda pole öeldud. Ühe variandina on välja pakutud, et mees jõuab jaama (Griškovets pole seda täpselt määranud, nii et seal on kolm-neli võimalust) … Ma ei hakka ka arvama, kas ja kuhu ta lõpuks ära sõidab või välja jõuab.

EP: **Kas peate “Linna” nn keskeakriisinäidendiks? Mis te sellest kriisist üldiselt arvate?**

TA: Ilmselt on see kriis olemas küll. Mul pole võib-olla veel tulnud, aga võib-olla on juba olnud ja ma pole lihtsalt aru saanud *(naerab)* … “Linna” tegelasel aga on minu arvates selline kriis, mis võib meid tabada igal eluhetkel. Pigem on see jälle nn universaalne kriis.

EP: **Kas Teil on hetkel midagi uut tõlkimisel?**

TA: Momendil ei ole. On mõned variandid välja pakutud. Kui huvi ja aega on, siis tõlgin need ära. Juba tõlgitud tekstidest on Theatrumi käes ka kolmas Griškovetsi tekst “Maja”. Griškovets ise pole neid kolme näidendit triloogiaks nimetanud, kuid teemade ja pealkirjade järgi kujuneb justkui triloogia. Kui kõik hästi läheb, siis jõuab ehk ka “Maja” Theatrumis lavale.

EP: **Kuidas Kunda huviteatril läheb? Räägime esietendunud Turgenevi näitemängust “Kust õhuke, sealt käriseb” – s.o taas vene klassika?**

TA: See on juhus *(naerab)* … Kuigi samas, kust sa ikka mujalt otsid kui kõige armsamate tekstide hulgast. Lisaks valmistume selle näidendiga Vanamõisa teatripiknikuks. Selleks oli tarvis nn mõisa lugu, nii et osalt oli see lihtsalt vajadus. Sisult on see näitemäng ka oma kindla sõnumiga – Turgenevi puhul on eriti põnevad inimestevahelised suhted.

EP: **Kuidas esietendus õnnestus?**

TA: Süda on põhimõtteliselt rahul. Enne esietendust oli küll üsna suur hirm – tundus, et aega oleks oluliselt rohkem olnud vaja. Aga aeg saab ju ükskord alati otsa ning tavaliselt tuleb seda ikka puudu.

Samas ei tähendanud esietendus prooviperioodi lõppu, see oli nn kontrollpunkt, tükiga teeme tööd edasi. Varsti näitame seda ka Haljalas maakondlikul näitemängupäeval ja suvel Vanamõisas. Esietendusel saime kinnituse, et oleme õigel teel, ning töötame edasi.

EP: **Millised on huviteatri pisut kaugema tuleviku plaanid? Või on seda vara küsida?**

TA: Ei ole vara. Meil on juba ka töös Gerhart Hauptmanni “Kopranahkne kasukas”, mis peaks sügiseks valmis saama. Oleme materjali lugenud ja mõned proovidki teinud. Selle näidendiga tähistame Elli Vallbaumi juubelit (samuti lavajuubelit). Ellil on selles tükis peaosa. Paralleelselt kahe näidendiga pole me enne kunagi tööd teinud, eks näis, kas suudame, peame vastu ja saame sellega lõpuks hakkama.

EP: **Lugemisaasta raames pärin igalt intervjueeritavalt eredaimate lugemiselamuste kohta kaks küsimust.**

Kas mäletate oma lapsepõlve lemmikraamatut?

TA: “Karupoeg Puhh” vist – seda sai ikka väga palju loetud (Puhhi-tsitaadid on peas).

EP: **Mida Te viimati lugesite või milline oli Teie viimane eredaim lugemiselamus?**

TA: Oma lõbuks ei jää eriti aega lugeda. Iga lavastus toob enesega kaasa suure hulga kirjandust, mis tuleb läbi töötada.

Viimane raamat, mille ma tõesti oma lõbuks lugesin, oli Gabriel Garcia Marquezi “Kaksteist kummalist palverändurit”.

See on üsna õhuke raamat, aga vaatamata oma vähestele lehekülgedele on seal hästi palju mõtteainet sees. Mõnes mõttes on sellel isegi pisut Griškovetsiga nn sugulust, sest Marquezki ei anna üheseid lahendusi, ning “Linnale” sarnaselt läbib raamatut rändamise motiiv. Hea lugemine – soovitan kõigile!

Raamatutest mõeldes ei saa ma kunagi mööda minna “Meistrist ja Margaritast”, see on lemmik, mida olen suurest huvist ka põhjalikumalt uurinud, et paremini aru saada, millest see ikka täpselt räägib.

Hakkasin lähemalt uurima kirjandust, mida selle teose kohta on kirjutatud. Arvamusi on väga erinevaid, alustades sellest, et seda peetakse lugemiskõlbmatuks ja kõige stalinistlikumaks romaaniks üldse vene kirjanduses, kuni selleni, et tegemist on ainsa tõsiselt võetava teosega sellest perioodist.

Mõtted pani kirja
MK toimetaja Ebe Pilt

KROONIKA

Kunda tsemendivabrik 1940–1959

(Algus eelmises lehenumbris)

1940
27. juulist määrati Kunda vabriku komissariks kommunist Bernhard Tinnuri.

1941
24. jaanuaril nimetati vabrik ümber tsemenditehaseks Punane Kunda.
Pärast sõja puhkemist 22. juunil jäeti tehas seisma.
Kõik väärtuslikumad seadmed demonteeriti ja veeti Venemaale.
7. augustil jõudsid Kundasse Saksa sõjaväeosad.
20. augustil andis vabrik välja oma rahatähed.

1942
24. veebruaril andsid Saksa okupatsioonivõimud taanlastele loa tsemendivabrik Port-Kunda uuesti oma valdusse võtta.
Kundasse tuli tagasi T. Hansen, kes hakkas vabrikut töökorda seadma.
Augustis hakkas vabrik tööle.
31. augustil pommitasid NLiidu lennukid tehast.

1943
Töökorda seatud vabrik läks täielikult sakslaste käsutusse.
Taanlased lahkusid Kundast.

1944
21. septembril jõudsid Nõukogude armee väeosad Kundasse.
24. oktoobril läks käiku tehase esimene järk.
1. detsembrist algas liiklus Kunda-Rakvere raudteel.

1945
Tehase direktoriks sai Nikifor Vavilov.

1946
Ubja põlevkivikaevandus anti üle Põlevkivitööstuse Trustile.

1947
Rajati tehase tehniline raamatukogu.

1949
Tehase direktoriks sai Nikolai Kipiani.

1950
27. mail võeti kasutusele uus kaubamärk, millel oli punase joonega viisnurga kontuur ja taga musta joonega tehase siluett ning must kiri “Tsemenditehas Punane Kunda”.

1951
Tehase direktoris sai Leonid Valter.

1952
Tehase punanurga baasil organiseeriti tehase ametiühingu klubi.

1955
Tehase direktoriks sai Albert Kepson, Nõukogude Liidu kangelane.

1956
6. märtsil kinnitas NSV Liidu Ehitusmaterjalide tööstuse ministeerium uue tehase rajamise projektiülesande.
18. septembril võeti vastu otsus hüdroelektrijaama taastamiseks.

1957
19. septembrist lisandus Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu korraldusega projektülesanne eterniitplaatide tehase rajamiseks.
Tsemenditehas Punane Kunda allutati Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu Ehitusmaterjalide Tööstuse Valitsusele.

1958
Sügisel algasid ehitustööd uue tehase objektidel.
1. novembril mindi Punases Kundas üle 7-tunnisele tööpäevale.
Valmis “Estonprojekti” poolt tehtud Kunda uue elamurajooni projekt.
Rekonstrueeriti sild (nn Saunasild).

1959
Detsembris konserveeriti Ubja põlevkivikaevandus.

Kronoloogia koostas Tiiu Raju

KUNDA KUULSAD MAAILMAMUUTJAD

Rubriik ajaloolistest persoonidest – vabrikudirektorite erinumber

Kunda tsemendivabriku direktorid 1870-2010

Victor Lieven 1870 – 1889
Oscar Lieven 1889 – 1895
Heinrich Bührig 1895 – 1913
Alexander Strauch 1913–1917
Alexander Kentmann 1918–1920
Theodor Hansen 1920 – 1940
Bernhard Tinnuri 1940 – 1941
Herman Koch 1942 – 1944
Nikifor Vavilov 1945 – 1948
Nikolai Kipiani 1948 – 1950
Leonid Valter 1951 – 1954
Albert Repson 1955 – 1960
Nikifor Vavilov 1960 – 1973
Jüri Ivtšenko 1973 – 1979
Jalmar Ulanen 1979 – 1984
Aarne Rae 1984 – 1986
Hubert Noormets 1986
Enn Raud 1986 – 1992 (1992 – 1995 AS Kunda Tehased)
Jan Owren 1992 – 2004
Tapio Aura 2004 – 2008
Meelis Einstein 2008 – ...

Koostatud raamatule "Tsemenditootmine Kundas – 140 aastat"

Victor Christoph Lieven

Victor Christoph Lieven ehk "Vene tsemendi isa" nagu teda lõpuks kutsuma hakati, sündis 18. juunil 1841. a. Kuramaal Hasenpothis (Aizpute), juudi päritolu arst Paul Lieveni viienda pojana. Ta õppis Hasenpothi kreiskoolis ja Miitavi (Jelgava) gümnaasiumis (1855–1859). Pärast gümnaasiumi lõpetamist astus ta Tartu ülikooli keemiateaduskonda. Lõbus korporandielu Curonia's sundis teda aga õpinguid enneaegselt katki jätma. Sattunud võlgadesse, tegutses Victor Lieven kaks aastat Kuramaalt pärit parun Korffi poegade koduõpetajana. Võlad makstud, jätkas ta õpinguid Tartus (1863–1865) ja lõpetas ülikooli keemiakandidaadina (chand. chem.), kuulas seejärel loenguid Berliinis ja Gissenis, kus 1865. aastal omandas dr. philos. kraadi.

Juba õpingute ajal tõmbas ta endale tähelepanu oma artiklitega keraamikatööstuse valdkonnas. Pöördeliseks sai aga 1865. aastal esitatud kandidaadidissertatsioon , mis käsitles Daugava dolomiidi kasutamise võimalusi tsemendi toorainena. Lieveni õpetaja, professor Carl Friedrich Schmidt viis ta kokku Riia kaupmehe Carl Christian Schmidtiga, kes juba 1860. aastal oli sooritanud edutu tsemenditootmise katse.

1866. aastal kutsus C. Chr. Schmidt Victor Lieveni Riia lähedale Poderaasse ning tegi talle ettepaneku tsemendivabrikut üles ehitada ja selle juhatajaks hakata. Poderaas viibis V. Lieven 1869. aastani, mil sai kutse Kunda mõisa omanikult John Girard de Soucantonilt tulla Kundasse ning hinnata sealse mergli sobivust tsemendi toorainena. Kuna uuringud andsid positiivse tulemuse, võttis Victor Lieven vastu ka pakkumise Kunda tsemendivabrik üles ehitada ning seda juhtima asuda. Nagu eelnevast juba teada, alustas Kunda vabrik tsemendi tootmist 1872. aastal.

Poderaa ja Kunda vabrikute asutamise ja juhatamisega oli Victor Lieven saavutanud Üle-Venemaalise tunnustuse tsemenditootmise spetsialistina. 1877. a. juhatas ta Podolski tsemendivabriku ümberehitamist Moskva lähedal ning oli 1881. aastal taas rajamas uut tsemenditööstust, seekord Musta mere ääres Novorossiiskis Musta Mere Tsemenditootmise Aktsiaühingu ülesandel. Ajavahemikus 1881–1889 jagas ta end mõlema, nii Kunda kui ka Novorossiiski tsemendivabriku Zvezda vahel, kuid lahkus 1889. aastal pärast J. Girard de Soucantoniga tekkinud lahkarvamusi Kunda tsemendivabriku aktsiaseltsi edasise saatuse üle Kundast ja võttis Novorossiiski vabriku juhatamise täiesti oma peale, jäädes selle peadirektoriks. Novorossiiski aastatel juhatas ta ka Donetskis asuva Lissitšanski tsemendivabriku käivitamist ning oli selle direktor kuni erruminemiseni Novorossiiskist 1901. aastal.

Nagu öeldud, oli ta üks Venemaa suurimaid tsemenditööstuse autoriteete, osaledes mitte ainult uute vabrikute rajamisel, vaid ka tsemenditööstuse teaduslike aluste väljatöötamisel. Koos prof. Nikolai Bjeleljubski ja Aleksander Šulatšenkoga töötas ta näiteks portlandtsemendi jaoks välja tehnilised normid, mis Venemaal kaua aega kehtisid.

Lisaks tsemenditööstusele oli Victor Lieven tegev teisteski valdkondades, näiteks oli ta osanik vase kaevandamisega tegelevas aktsiaseltsis Alagir, Sassenhofi Kalevimanufaktuuris ja naelavabrikus Aetna.

20. sajandi algusaastail astus ta aktiivsest tegevusest tagasi ja asus elama Riiga. Ta oli ajalehe Düna-Zeitung väljaandja ja tegev Balti konstitutsioonilises parteis. Victor Christoph Lieven suri 27. augustil 1910. aastal Riias.

Uno Trumm

Victor Christoph Lieven 1880ndatel

Carl Joseph Oscar Lieven

Carl Joseph Oscar Lieven 1890ndatel

Carl Joseph Oscar Lieven sündis 3. juunil 1852. a. Hasenpothis arst Paul Lieveni pojana. Õppis Tartu gümnaasiumis 1863–1870. a. 1871. a. astus Tartu ülikooli, kus õppis kuni 1875. a. keemiat. Vanema venna Victori eeskujul sai ka temast korporatsiooni Curonia liige. Nagu vend, elas temagi tormilist ja aktiivset buršielu, kuid suutis selle kõrvalt lõpetada ülikooli keemiakandidaadina (chand. chem.) 1876. a. läks ta edasi õppima Münchenisse ja omandas samal aastal Gissenis dr. philos. kraadi.

Õppevaheaegadel oli Oscar Lieven tegev Kunda tsemendivabriku laboratooriumis, abistades vend Victorit keemiliste analüüside teostamisel. 1876. aastal, pärast ülikooli lõpetamist asus ta keemikuna tööle Podolski tsemendivabrikusse. 1879. aastal sai ta kutse Kunda vabrikus keemiku ametisse asuda. 1881. aastal, mil Victor Lieven suundus Novorossiiskisse, sai Oscarist Kunda tsemendivabriku direktori astäitja, 1889. aastal, kui vend Kundast lõplikult lahkus, vabriku direktor. Ta kutsus endale kaasdirektoriks Peterburist vana korporatsioonikaaslase Heinrich Bührigi. Lieveni käes oli kogu tehniline juhatus ja Bührigi käes administratiiv-asjad ning turustus.

Oscar Lieveni direktoriks oleku aja suurim muudatus oli hooajaliselt märgmenetluselt ja mergli kasutamiselt tsemenditootmise toorainena, üleminek aastaringset tooraine ettevalmistamist võimaldavale kuivmenetlusele ja paekivi kasutamisele. Uue meetodi rakendamine nõudis vabriku ümberehitamist, ümberseadistamist ja uute energiaallikate kasutuselevõttu. Selleks viidi läbi Kunda ümbruses ulatuslik paelademete uuring ning ehitati 1893. aastal Kunda jõele Baltimaade esimene hüdroelektrijaam.

Kunda tsemendivabriku uuendamist Oscar Lieven lõpule viia ei jõudnud, 1895. aastal kutsus Victor Lieven ta direktoriks Novorosiiski tsemendivabrikusse Zvezda. Pärast venna erruminekut sai Oscar Lievenist nii Novorossiiski kui ka Lissitšanski tsemendivabrikute peadirektor, kellena ta jätkas kuni oma ootamatu surmani 4. novembril 1912. aastal.

Uno Trumm

Heinrich Ernst Eduard Bührig

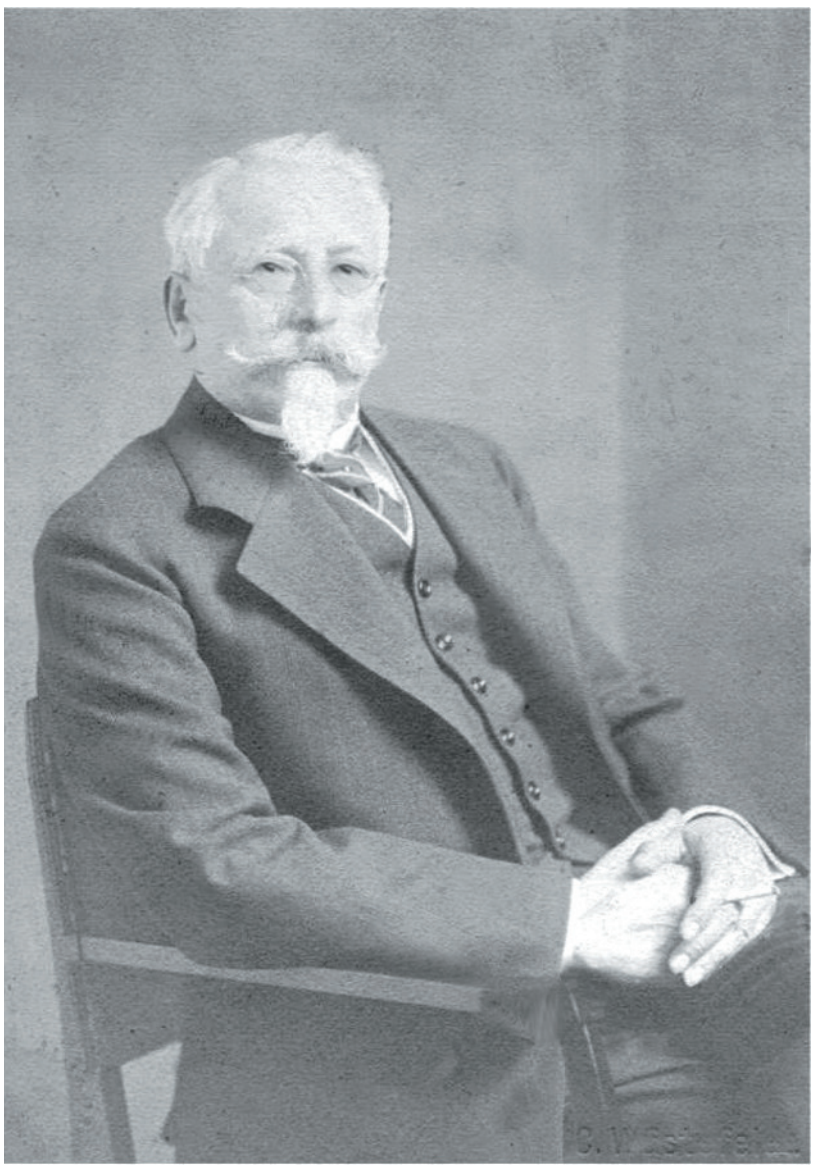

Vt teksti Bührigist lk 8

KUNDA KUULSAD MAAILMAMUUTJAD

Rubriik ajaloolistest persoonidest – vabrikudirektorite erinumber

Heinrich Ernst Eduard Bührig

(Vt fotot lk 7) Heinrich Ernst Eduard Bührig sündis 28. juulil 1849. a. Pärnus, Pärnu gümnaasiumi direktori Wilhelm Bührigi pojana. Pärast Pärnu gümnaasiumi lõpetamist 1869. aastal õppis ta aastail 1869-1874 Tartu ülikoolis keemiat ja läks edasiõppimiseks 1875. a. Münchenisse ja Heidelbergi, kus omandas 1876. aastal doktor philos. kraadi. Pärast ülikooli lõpetamist töötas Heinrich Bührig keemiku ja direktorina mitmes Peterburi vabrikus: von Lütschi kalevivabrikus ja Trentelevi keemiatehases. 25. mail 1888. a. kutsus tema kunagine Curonia korporatsioonivend Oscar Lieven H. Bührigi Kunda tsemendivabriku administratiiv- ja turundus-direktoriks.

Pärast O. Lieveni lahkumist Novorossiiskisse 1895. aastal sai Bührig vabriku uueks direktoriks. Kuna vabrikul enam tehnilist direktorit ei olnud, vabrik aga hädasti tehnilist uuendamist vajas, kutsus ta endale abiks seni Taani firmas F. L. Schmidt & Co töötanud inseneri Emil Riisageri.

Ta pühendas suurt tähelepanu ja hoolt ka Kunda tsemendivabriku tööliste olukorra parandamisele. Tema direktoriksoleku ajal ehitati terve rida uusi töölismaju, mis varustati arteesiakaevudega, ehitati haigemaja nakkushaigete jaoks, kabel jm. Samuti hoolitses ta vabriku ja töölisasula teede, pargi ja aiapidamise eest.

1910. a. oli Bührigil raske kaelaoperatsioon. Operatsioon küll õnnestus, kuid ta kaotas haiguse mõjul osaliselt kõnevõime. Seepärast kutsuti Kunda tsemendivabriku kaubandusdirektori kohale vagunitehase Dvigatel direktor Alexander Strauch. Pärast 25. aasta tööjuubelit lahkus Bührig 1913. aastal haiguse tõttu ametist ja asus elama Saksamaale Jena lähedale. Heinrich Bührig suri 14. veebruaril 1927. a. Stuttgartis.

Uno Trumm

Theodor Hansen

Theodor Hansen

Theodor Hansen sündis 1884. a Taanis Fyni saarel Tömmerupis. Ta isa oli mölder. 1906. a lõpetas T. Hansen Kopenhaagenis polütehnilise kõrgkooli, töötas konstruktorina ja läks 1908. a F. L. Smidthi firma teenistusse. Tema ülesandeks sai tsemendivabrikute moderniseerimine Venemaal ja Poolas. T. Hansenit peeti F. L. Smidthi firma parimaks organisaatoriks.

1920. a nimetati T. Hansen tsemendivabriku Port Kunda direktoriks ja 1922. a peadirektoriks. Ta kolis Kundasse ja töötas siin 1940. aastani. Aastast 1942 juhtis T. Hansen Kunda tsemendivabriku uuesti töökorda seadmist, et seejärel jälle Kundast lahkuda.

T. Hansen oli ka Taani konsul ning Islandi asekonsul Narvas. T. Hansen oli sage külaline Eesti presidendi Konstantin Pätsi Oru lossis. T. Hansen suri 1969. aastal.

1920. aastate alguses oli vabrikus oluliseks tehniliseks uuenduseks täielik üleminek põlevkivile kui kohalikule kütusele, mis andis sõltumatuse kõikuvate hindadega kivisöeturust. Rajati oma õlikivikaevandus Ubjas. Põlevkivi kasutamine tsemendiklinkri põletamisel oli märkimisväärne uuendus ka maailma tsemenditööstuse praktikas.

T. Hansen organisaatorina ei piirdunud vaid vabriku juhtimisega. Ta võttis aktiivselt osa kogu alevi elust. T. Hansen kuulus nii Kunda kiriku eesseisusesse kui ka mitmetesse teistesse kohalikesse komiteedesse.

Eesti esimene põhjamaade-tüüpi rahvaülikool avati ilmselt taanlaste mõjutusel. Virumaa rahvaülikool alustas tööd 1925. aastal Kunda mõisas ja suleti uute võimude poolt 6. augustil 1940.

Theodor Hansen oma lemmiksaatjaga vabrikus

T. Hansenile meeldis Kundas ringi liikuda. Ta käis nii vabrikus kui ka elurajoonides. Ta nõudis korda ja puhtust nii tootmishoonetes kui ka elamutes. Puuriidadki pidid olema korrektselt laotud. Jalgsi käikudel saatis "vana paksu", tema truu kaaslane must koer (fotol). Vajadusel võis ta kasutada hobuveokitki. T. Hansenil oli ka auto. Garaažis seisis "Buick" ja teenijaskonda kuulus autojuht.

Tiiu Raju

Theodor Hansen oma lemmiksõidukiga Tondilossi ees

Theodor Hansen lähikondsetega

Vabriku natsionaliseerimise päeval (TheodorHansen paremal)

KUNDA KUULSAD MAAILMAMUUTJAD

Postimees John Girard de Soucantonist 1891

Wiru-Nigulast. Kas mõisnik (aadelimees) wõib "rahwamees" olla? Praegusel ajal on rahwamehi sagedasti leida, kes soowiksiwad, et nende nimed rahwameeste esimeses reaks seisaks ja nende kuulsus kaugele heliseks; aga kahju — nad isegi ei tea, mil kombel rahwa kasuks lagedale ilmuda!

Mõni nõuab omale kuulsust kõnes ja auusast ametis — pakub rahwale palju, aga antud ei saa midagi! – Teine pajatab rahwa haridusest, edenemisest, kosumisest j. m. m.; aga – ise ligiaitaja ja ses tegew olla? Saame näha! Teine jälle näitab oma osawust seega, et ta mõistab laimata, sõimata, sappi ja pipart anda – kõigile neile, kes seda ei usu, mis – sõnad ja tõotused kuulutawad. – Wiimaks leiame weel üht sorti rahwamehi, ja neid on palju, kelle lipukiri on: "häda maailmale" ja nende mõjudus käib kõige tugewamini mõisnikkude pihta.

Ärge õiget hõelaga hukka saatke! Jumal tänatud! Mõisnikkude reas leiame mõndagi meest, kes mitte palja sõna-kõlinaga, waid ka häätegudega, kui tõe ja auusameelega mehed rahwa kasuks elawad ja omast warandusest nende hääks ohwerdawad.

Üks niisugune on Kunda ja Selja mõisade omanik baron J. Girard. Tema tegewusest ja armastusest rahwa wastu wõime rõõmuga hiilgawa pildi kujutada. Kasuks ja kosumiseks oma waldade rahwale, aga oma kahjuks — on tema Kunda ja Selja walla piirides 5 kõrtsi hingusele saatnud ja selle ette Kundasse ühe wabriku (zemendi wabr.) asutanud, kus mitmed sadanded inimesed teenistust leiawad. Kunda walda ehitas tema waeste-maja 10 elukambriga, kus 10 waest inimest tema kulul saawad üles peetud.

Noore soo hariduse edenemiseks on tema kahele wallale 3 koolimaja ehitanud, mis täiesti mõisa kulul saawad ülespeetud ja weel wäga kena laste aia (Kindergarten), kus 4-9 aastased lapsed ühe mõistliku naesterahwa ülewaatamise all õpetatud ja kaswatatud saawad. Praegu on sääl ligi 30 last. Koolidele on weel baroni herra poolt seinakaardid, Wenekeele kooliraamatud ja iga koolilapse jaoks tahwlid muretsetud. Mitmed lapsed on tema oma kuluga koolitanud ja üht Eestlast kuni ülikoolini aidanud, Wirgematele kooliskäijatele tütarlastele saab mõisas, lahke baroni proua poolt, näputööd õpetatud.

Lõbuduseks ja rõõmuks koolilastele ja wanematele on igal suwel lastepühad peetud, kus ligi 400 last osa wõtawad. Keha kinnituse ette saab auusasti muretsetud. Tublimatele koolilastele saawad kingitused antud. Posti otsa ronimises, wõidu jooksmises, rammu katsumises j. n. e. saawad wõitjad ka omad kingitused, nii kui: taskunoad, westid, mütsid, rätikud, j. m. Igal pool on herra baron ise lõbu sünnitamas Jõulupühadel särab igas koolimajas kenasti ehitud Jõulupuu, kus baroni herra oma kaasaga jõulumaijusid lastele jagawad.

Terwise hoidmiseks oma kahele wallale peab herra baron ühe õpetatud tohtri (arsti) ja apteegi. Igal päewal saawad haiged arstimisele wastu wõetud. Mitukorda on mõisast rängasti haigetele kosutawaid, toitusid ja weinisid antud. Kõik herra baroni kulul. Kas ei ole see auustatud herra tõsine "rahwamees", kelle hiilgawad tööd rahwa tänu ja auustamise wäärt! Rahwamehed! wõtke seda auustatud wana herrad kui "rahwameeste" peeglit enestele ette seada ja minuga hüüda: Elagu weel kaua J. baron Girard ümberkaudiste kasuks!

Postimees. – 1891, Nr. 38.

Vt ka lugu Girard de Soucantonidest eelmises Meie Kodus (jaanuar-veebruar 2010, nr 302-303).

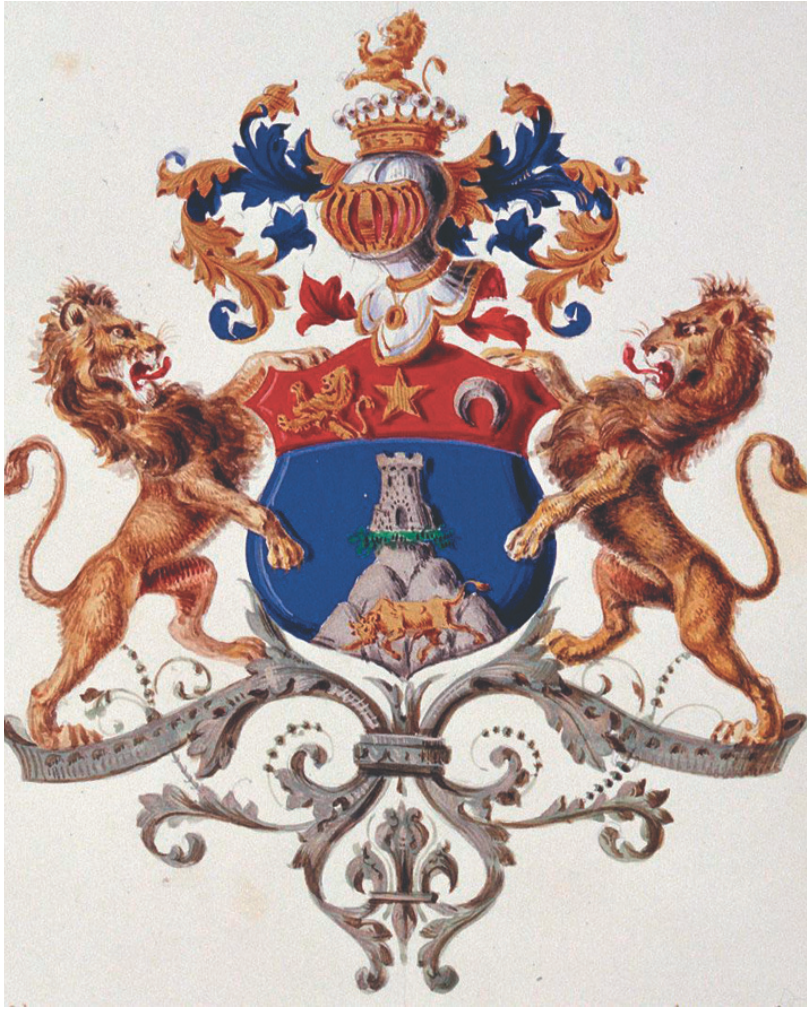

Girard de Soucantonide vapp

Theodor Hansen kaastöölistega kontori põhja kyljel 1921

Väljavõtteid tsaariaegsetest ajalehtedest ... Seda ja teist ...

Edissoni uuest leidusest kõneldakse Amerika lehtedes nüüd õige palju. Kuulus tehnikailma kangelane olla nimelt abinõuu leidnud, kuidas õige odawasti Portlandi tsemendi wõib walmistada. Sellel oleks ehitusetööstuses õige suur tähtsus, sest nagu ülesleidja arwab, wõib selle asemel, et majasid kiwidest ehitada, mis palja tulu ja aega nõuab, edaspidi neid tsemendist walada. Ehitusemeister walmistab siis ainult rauast wauiwärgi, paneb sellele raamid ümber ja walab tsementi täis. Raamisid wõib ühel ehitajal mitmesuguseid olla, nii et tarwis karta ei ole, et majade üleliigne sarnasus ilutundmust haawaks. Tsemendist majade walmistamine tuleks odaw, esiteks materjali poolest, ning teiseks, et osawaid töölisi tarwis ei ole. Pääle selle on sarnased hooned tule wastu kindlad, mis kinnitamise asjatuks teeb. Postimees. – 1901, nr 136.

Uus aktsiaselts. 2 miljoni põhjuskapitaliga on, nagu "Teatajast" näha, parun Girard de Soucantoni päralt olewa Kunda tsemendiwabriku enesele omandanud. Postimees. – 1903, nr 211.

Wirumaalt. "Kunda zemendiwabrik tõuseb ikka kuulsamaks ning suuremaks ning annab hulgale töölistele leiba. Kunda zement on wäga hää – parem kui üksgi teine zement Wenemaal. Selle pärast tõuseb wabriku kuulsus ja zemendi tellimisi tuleb kaugelt ja ligidalt riigist rohkesti. Ka lõuna-Wenemaale ja Kaukasiassegi saadetakse Kunda zementi. See on rõõmustaw lugu ja on omajagu terwe kodumaa kohta tähtjas." Postimees. – 1892, nr 269.

"Nowosti" sõnumite järel saada Raha-Ministeriumis selle üle nõuu peetud, et kroonu ehituste juures edaspidi ainult omal maal tehtud zementi peab tarwitatud saama, kui see mitte sandem ei ole ja rohkem ei maksa, kui wõera maa zement. Tallinna Sõber. – 1885, nr. 32.

Wiru maakonnast. Lontowa tsement leiab Wenemaal palju ostjaid – Hiljuti alles on 10,000 puuda Noworossijskisse tellitud. See tuleb sellest, et wäljamaalt toodawale sarnasele kaubale kõrgem tollimaks on pandud. Postimees. – 1887, nr 22.

6. juulil etendati Kunda tsemendi wabriku masina depoos kohaliste näitlejate, laulu- ja muusikukoori poolt kaks näitemängu, "Teie käsu pääle, herra leitenant" ja "Alkoholi õnnistus," mis mõlemad üsna tublisti ette kanti ja rahwale õige palju nalja tegiwad. Meestekoori laulud saiwad õige wägewasti kuuljate poolt kiitust niisama ka muusikukoor. Et ilm ilus oli, siis oli ka osawõtmine elaw. Nagu kuulda, olla sissetulek 70 rubla. Tänu waewanägijatele. Loodame pea jälle sarnast lõbu. Piduline. Eesti Postimees. – 1897, nr 29.

Kunda tsemendiwabriku walitsus on seega ümberkaudse rahwa tänu ära teeninud, et ta oma raudteega nüüd inimesi maksuta weab. Umbes 30 inimest sõidab läbistikku päewas. Kuulu järele olla weel üks sõiduwagun ja weomasin tellitud. Eesti Postimees. – 1899, nr 21.

Rakwere kreisi, Kunda tsemendi-wabriku juurde on kaks urjädnikku (jalamehed), sisemiste asjade ministri abi senatori Schebeko seadmisel, ametisse pandud. Nii teatab Eestimaa kubermangu ajaleht. Postimees. – 1892, nr 193.

Kunda zemendi wabrikus on priitahtlik tuletõrjujate selts asutatud, mille põhjuskiri "Wal. Teat" kuulutamise järele ministeriumi poolt on kinnitatud. (12. juuni). Postimees. – 1896, nr 126.

Kunda tsemendi wabrik tellis mullu wäljamaalt teise auruweduri, mille ta nüüd paari päewa eest kätte sai. Praegu pandakse wedur siin kokku; olla tubli riist. Nii sõidawad siin lähema aja sees kaks wedurit Rakwere ja wabriku wahel. – Wabrikus kukkus hiljuti üks tööline tsemendi sissepakkimise kuuris tsemendijahu salwe: õnnetu oleks peaegu lämmatuse surma saanud, kui mitte parajal ajal appi ei oleks tuldud. (20. september) Postimees. – 1899, nr 208.

Nagu kuulda, tegi Nigula kihelkonna ja kiriku konwent otsuseks. Kunda wabriku lähidale abi-kirikut asutama hakata. Sinna oleks särast asutust enam kui wäga waja. Tuhanded wabriku töölised jääwad kauge maa tõttu kirikule koguni wõõraks. Postimees. – 1899, nr 241.

Väljavõtted kogus kokku Uno Trumm

Kõkutajad Võrus võistu tantsimas

MK arhiivifoto

27. veebruaril Võrus toimunud kaheksandal naisrahvatantsurühmade võistutantsimisel selgus, et parim naisrahvatantsurühm Eestis on folklooriseltsi Jõgevahe pere naisrühm Jõgevalt. Võistlusel osales 29 rühma ligi 360 tantsijaga, mis on seniste naisrühmade mõõduvõtmise rekord.

Võistutantsimine oli pühendatud Võrumaa kuulsaima tantsulooja ja -õpetaja Kai Leete 100. sünniaastapäevale. Kahevoorulises võistluses esitasid rühmad kohustusliku tantsuna Kai Leete "Lepalinnu tervituse" ja kaks vabalt valitud tantsu. Kõkutajad esitasid teises voorus Ülle Feršeli "Üits paigake". Kolmandas voorus, kuhu pääses 10 parimat tantsurühma kahe vooru kokkuvõttes, tantsisid Kõkutajad samuti Ülle Feršeli loodud tantsu "Viru memmed".

"Aasta 2010 on Võrumaal Kai Leete aasta. Võistutantsimine on üks paljudest üritustest, mis on seotud Kai Leete nimega," ütles VIII võistutantsimise peakorraldaja ja VII võistutantsimise võitnud naisrühma Viire juhendaja Maire Udras.

Võistutantsimise žürii esimees Ülo Luht tõdes, et žürii hindas rühmade esinemist jälgides nii tantsutehnikat, emotsiooni kui esinejate lavalist kultuuri. "Lepalinnu tervituse" tantsus otsisime selle autorit, Kai Leetet. Et igaüks žüriiliikmetest tundis Leetet omal moel, siis jälgisime tantsus ka erinevaid tahke." Parimaks Kai Leete poolt loodud tantsu tantsijaks tunnistas žürii Kuivajõe naisrühma Harjumaalt, kes üldkokkuvõttes pälvis kolmanda koha Tallinnas tegutseva tantsuansambli Kullaketrajad ja Jõgevamaalt pärit Jõgevahe pere naisrühma järel.

Kuna võistlusjuhend näeb ette, et uue võistutantsimise korraldab võitnud rühm, siis korraldab 2011. aastal toimuva üheksanda naiste mõõduvõtmise Jõgevamaa teeneka tantsujuhi Airi Rütteri juhitava folklooriseltsi Jõgevahe pere naisrühm.

Võistutantsimise tulemused:

Žürii koosseisus: Ülle Feršel, Tiiu Pärnits, Henn Tiivel, Heiki Unt ja Ülo Luht (žürii esimees) andsid välja alljärgnevad preemiad:

1. ERIPREEMIA: Parim Kai Leete tantsu „Lepalinnu tervitus" esitaja

Kuivajõe naisrahvatantsurühm

2. Eripreemia siira lavarõõmu eest

Tartu Ülikooli Rahvakunstiansambli neiduderühm

I koht Jõgevahe pere

II koht Tantsuansambel „Kullaketrajad" I põhikoosseis

III koht Kuivajõe naisrahvatantsurühm

Kunda naisrahvatantsurühm Kõkutajad saavutasid VIII koha. Kiitus tublidele tantsijatele ja juhendaja Enna Laanemetsale!

Maiu Küngas

Kundas toimus ettevõtluse infopäev

18.03.2010 toimus Kunda Linnavalitsuse algatusel koostöös SAga Lääne-Viru Arenduskeskus Kundas INFOPÄEV kohalike omavalitsuste (KOV) esindajatele, ettevõtjatele ja vabaühenduste (MTÜ) esindajatele. Arenduskeskusest osalesid juhataja/KOV konsultant Aivar Lainjärv, ettevõtluskonsultandid (EV) Tea Treufeldt ja Triin Varek ning vabaühenduste konsultant Kaie Kranich. Samuti osales ettekandega Töötukassa toetusvõimalustest Töötukassa Lääne-Virumaa osakonna juhataja Ene Kesler.

Ühisosale, kus Aivar Lainjärv tutvustas maakondliku arenduskeskuse poolt pakutavaid teenuseid, järgnes töö valkondlikes sektsioonides.

EV

Ettevõtlusgrupis räägiti, kuidas toimub taotluste esitamine EASi. Triin Varek kirjeldas kogu protsessi äriplaani kirjutamisest kuni taotluse esitamiseks vajaminevate dokumentideni. Samuti selgitati, kuidas toimub projektide hindamine. Tea Treufeldt tutvustas Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) starditoetuse toetusmeedet, mis on mõeldud kuni 12 kuud tegutsenud ettevõttele. Selgitati abikõlbulikke tegevusi ja kulusid. Samuti tutvustati põgusalt ka EASi kasvutoetuse meedet, mis on suunatud kuni 36 kuud tegutsenud ekspordisuunitlusega ettevõttele.

Ene Kesler andis lühiülevaate maakondlikul tööturul valitsevast olukorrast ning ettevõtjale suunatud Töötukassa toetusmeetmetest (praktikatoetus, palgatoetus, töövahendus, koolitusvajadused tegutsevale ettevõtjale).

KOV

Piirkonna kohalikest omavalitsustest olid esindatud Kunda linn, Viru-Nigula ja Haljala vald. Arenduskeskuse kohalike omavalitsuste valdkonna eesmärgiks on tegevuse oluline laiendamine ja koostöö tihendamine kohalike omavalitsustega. Kohtumine piirkonna esindajatega oli esimene omalaadne selgitamaks välja kohalike omavalitsuste soove ja ootusi arenduskeskusele.

MTÜ

Kaie Kranich rääkis, et MTÜdel on võimalik tulla arenduskeskusesse tasuta konsultatsioonile vabaühenduste tegevust puudutavates küsimustes nagu MTÜ asutamine, põhikirja koostamine, MTÜ tegevuse arendamine, projektide finantseerimisvõimalused ja aruandluse koostamine jne. Lisaks korraldatakse vabaühendustele infopäevi, seminare, koolitusi aktuaalsetel teemadel.

Kõigi kolme valdkonna toetusmeetmete kohta leiab rohkem infot veebilehelt www.eas.ee, rubriigist Toetusvõimaluste andmebaas. Konsultandid suunavad ja annavad täpsustavaid juhiseid kliendile äriplaani koostamisel, finantsprognooside tegemisel ja taotluste esitamisel.

Arenduskeskusesse oodatakse baasnõustamisele etteregistreerimisel kas meili või telefoni teel, täpsem kontaktinfo meie veebilehel www.arenduskeskus.ee. Kuni 5h nõustamist ühe kliendi kohta on tasuta.

Meie kodulehelt leiab ka värsket informatsiooni Arenduskeskuse poolt korraldatavate valdkondlike (KOV, EV, MTÜ) koolituste, seminaride, infopäevade jmt kohta. Täpsem info rubriigis Koolitus.

MTÜ valdkonnas toimub juba aprillis kahepäevane dokumendihalduse ja arhiivinduse alane koolitus ning mais kahepäevane projekti kirjutamise ja juhtimise algkursus. Koolitused on tasuta, kuid osalejate arv on piiratud. Koolitusele registreerumisel tuleb esitada motivatsiooniavaldus.

Triin Varek
Tea Treufeldt

Plakatite valmistamise konkurss

Kunda linna klubi ja raamatukogu korraldasid plakatite valmistamise konkursi "Minu lemmikraamat"

1. koha saavutasid, raamatuplakatiga "Libahunt" Allan Õunapuu, Jevgeni Karjagin ja Eduard Astašin.

Esimese koha omanikud (igaüks) said auhinnaks kolm ujulapääset.

2. koha saavutasid, raamatuplakatiga "Leedi ja Lontu" Kaisa Roopa ja Karmen Roopa. Teise koha omanikud saavad ujuma minna kaks korda.

3. koha saavutasid, raamatuplakatiga "Naksitrallid" Indrek Laar, Imre Laar ja Anton Kozlov. Kolmanda koha omanikud saavad veekeskusesse ühe korra.

Valiku tegid osalejad ise. Kõik said hääletada ühe häälega. Enda pildi poolt hääletada ei saanud, samuti ei osalenud võistluses raamatukogu- ja noortemaja töötajate tehtud tööd.

Raamatukogu töötajad, Evely Press ja Evelin Osipova, tegid kaks plakatit - "Sööbik ja pisik" ning "Karlson ja väikevend". Noortemaja töötajad Helen Jagant ja Auli Signi Kärdi tegid plakati "Karupoeg Puhh"

Näitus on üleval Kunda noortemajas kaks nädalat, peale seda saab töödega tutvuda Kunda raamatukogus.

Allikas Kunda linna klubi

TÖÖTUKASSALT TÖÖANDJALE

Eesti Töötukassa pakub tööandjatele erinevaid tööturuteenuseid, mis toetavad töökohtade loomist – säilitamist ja töötajate töölevõtmist.

TÖÖVAHENDUS

Töötukassa aitab tööandjal leida sobivaid töötajaid, osutades värbamist toetavaid teenuseid – eelvalik, tööandjate ja tööotsijate kohtumised vm. Kui Töötukassa klientide seas pole tööandjale vajalike teadmiste ja oskustega inimest, on võimalik korraldada vastav koolitus.

Kui tööandja ei leia sobivat tööjõudu Eestist, on võimalik üle-Euroopalise töövahendusvõrgustiku kaudu värvata tööjõudu Euroopast.

Vabast töökohast saab tööandja teatada Töötukassa kodulehekülje kaudu. Soovi korral avaldatakse tööpakkumine Töötukassa töövahendusportaaliss ja teistes samalaadsetes portaalides.

PALGATOETUS

Palgatoetuse eesmärk on toetada pikka aega tööta olnud inimeste töölesaamist ja vähendada tööandja kulusid nende töölevõtmisel. Palgatoetust makstakse tööandjale, kes võtab tööle vähemalt kuus kuud (16 – 24aastane kolm kuud) Töötukassas arvel olnud töötu. Tööleping võib olla sõlmitud tähtajatult või tähtajaliselt (viimasel juhul vähemalt kuueks kuuks). Toetuse suurus on 50% töötaja töötasust, kuid mitte rohkem kui kehtiv miinimumpalk (praegu 4 350 krooni). Töötasult makstavad maksud on tööandja kulu. Toetust makstakse tähtajatu töölepingu puhul kuus kuud, tähtajalise töölepingu puhul poole aja jooksul töölepingu kestusest.

Töötukassa aitab tööandjal leida sobiva töötaja, sõlmib tööandjaga halduslepingu ning seejärel sõlmib tööandja töötajaga töölepingu. Palgatoetust makstakse üks kord kuus tööandja esitatud palgatõendi alusel.

TÖÖPRAKTIKA

Tööpraktika käigus on tööandjal võimalus välja õpetada sobiv töötaja ning töötul saada praktiline töökogemus ja töökoht. Praktika kestus on kuni neli kuud, sõltudes töö keerukusest. Tööandjale makstakse juhendamistasu – esimesel praktikakuul 100% tunnitasu alammäärast (praegu 27 krooni), teisel kuul 75% alammäärast ja 3 – 4 kuul 50% alammäärast.

Töötukassa saab suunata töötu praktikale, kui tööandjal on vaba töökoht ja Töötukassal ei ole pakkuda kohe sobiva kvalifikatsiooniga töötajat. Töötukassa sõlmib tööandjaga halduslepingu ja suunab töötu praktikale. Tööandja ei sõlmi praktikandiga töölepingut, kuid peab tagama tema juhendamise. Tööandja kohustus on ka aruandlus praktika üle.

Eesti Töötukassa Lääne-Virumaa osakond on tööandjatele abivalmis ja usaldusväärne partner. Ootame sisukat koostööd!

Meie kontaktid - lauatelefon 322 3453 (üldtelefon) 322 3812 (tööandjate teenuste konsultant Triin Dreifeldt), mobiiltelefon 5341 8719 (üldtekefon)

e-post triin.dreifeldt@tootukassa.ee või laaneviru@tootukassa.ee

Ene Kesler
Eesti Töötukassa Lääne-Virumaa osakonna juhataja

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing kutsub lugemisaastal kõiki lugejaid üles kinkima oma kodukandi raamatukogule üht äsjailmunud raamatut

See on heategu, millega saab kogeda kinkimisrõõmu ja pakkuda paljudele teistele lugemismõnu. Kinkides raamatukogule, teeme kingituse korraga paljudele. Üheskoos muudame rikkamaks kohalike raamatukogude lugemisvaliku ja suuremaks avastamisrõõmu, mida kirjasõna pakkuda võib.

Lugemisaasta üks peamisi eesmärke on tuletada meelde, et lugemine on nauding. Eestis armastatakse lugeda ja üks koht, kust huviline lugemisvara saab, on raamatukogu. On imetlusväärne, et raamatukogudesse tullakse üha rohkem ja tihedamini ning juba mõnda aega on lugemishuvi Eestis taas tõusuteel. 2009. aastal külastati ainuüksi rahvaraamatukogusid 6,4 miljonit korda ja sealt laenati 12 miljonit trükist, mis võrreldes varasemaga on ligi kümme protsenti enam. Samal aastal vähenes riigi toetus kogude täiendamiseks ligi veerandi võrra ja ka enamus omavalitsusi ei suutnud oma osalust trükiste ostmiseks suurendada. Ühe aasta jooksul ilmub Eestis üle 4 000 raamatu, millest tavapäraselt jõuab külaraamatukokku kümnendik, lugemisaastal kardetavasti tunduvalt vähem. Olgu aasta milline tahes, ikka leidub igas raamatukogus usinaid lugejaid. Raamatukokku tullakse ka vaatamata hõrenevatele uudiskirjanduse riiulitele ja pikenevatele lugemisjärjekordadele.

Kui oled valmis raamatukogule mõne äsjailmunud raamatu kinkima, siis pea nõu raamatukoguhoidjaga, et välja selgitada, millist raamatut hädasti vaja või ehk on see raamat juba kingitud. Et kinkimisrõõmu tulevastele põlvedele jäädvustada, võiks kinkija omakäeliselt kirjutada raamatusse pühenduse, et ka tulevased lugejaid teaksid, et tegemist on kingitusega.

Raamatukogud jäävad tänuga ootama uusi raamatuid, kõiki seniseid ja uusi lugejaid!

Teeme oma raamatukogule kingituse ja saame üheskoos rikkamaks!

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing

NÜÜD ON ÕIGE AEG!

Julgen väita, et masust on kasu ka. Sellest võib olla raske aru saada, kui tööd ei leia või palka on kärbitud, kuid kas pole me hakanud rohkem mõtlema ja rääkima tõeliselt olulistest asjadest? Ehk on meil siiski võimalik kibestumise asemel rasket aega enda kasuks tööle panna, areneda ja õppida? Peatugem nendel võimalustel, mis tänases Eestis tasuta kättesaadavad on.

Eesti Töötukassa teenuste osakonna juhataja Kadri Lühiste ja tööturukoolituse teenusejuht Karin Andre selgitavad, et tööta jäänud inimeste koolitamise eesmärk on nende tööle aitamine. Koolitus iseenesest töökohta ei loo. Seetõttu on töötukassa praeguses olukorras suunanud oma tähelepanu nendele teenustele, mis on reaalselt töökohaga seotud ning aitavad tööandjal seda luua. Sinna hulka kuuluvad tööandjale makstav palgatoetus, tööpraktika jne. Näo pööramine tööandjate poole on ka esimesi tulemusi andnud: selle aasta jaanuaris ja veebruaris lisandus uusi töökohti töötukassale vahendamiseks kaks ja pool korda rohkem kui eelmisel aastal samal ajal, ja palgatoetuse abil sai tööle 6 korda rohkem inimesi kui terve eelmise aasta jooksul kokku. Ümber- või täiendõpet pakutakse reeglina siis, kui silmapiiril terendamas reaalsed töökohad, kuid nendele sobivate töötajate leidmine eeldab töötute koolitamist. Küll aga julgustavad Kadri ja Karin ettevõtjaid-tööandjaid töötukassaga ühendust võtma ja kõike eelmainituga seonduvat uurima. Lähemat informatsiooni saab: www.tootukassa.ee.

Käesoleva aasta I poolaastal pakub pea 40 kutseõppeasutust ja rakenduskõrgkooli tasuta kursusi ka töötavatele inimestele, sealhulgas lapsepuhkusel emad, erivajadustega inimesed ja teised inimesed, kes hetkel ei tööta, aga pole ka töötuna arvel. Õppida on võimalik väga erinevaid asju: keeltest ja suhtlemisest laevanduse ja lennundustehnikani. Kui oled Haridus- ja Teadusministeeriumi kodulehe küljelt: www.hm.ee/tasutakursused endale sobiva välja valinud, tuleb kontakteeruda kursust pakkuva õppeasutusega ja teha kindlaks kas kohti ikka on. Kui seekord kohad täis, tasub proovida järgmisel poolaastal, sest tasuta koolituste pakkumine jätkub 2013. aastani. Koolitusi finantseerivad Euroopa Sotsiaalfond ning Haridus- ja Teadusministeerium.

Täiskasvanute tasuta koolitamine toimub ka vabahariduslikes koolituskeskustes, kus sihtgrupiks inimesed, kes pole töötuna arvel. Selle poolaasta koolitusvõimalusi saab uurida Eesti Vabaharidusliidu kodulehe küljelt: www.vabaharidus.ee, pealkirja alt „Programm 2008-2010”. Programmi rahastab Euroopa Sotsiaalfond ja Eesti Vabariik.

Möödunud aasta augustis Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) vahendusel käivitunud koolitusosakute programm on mikro-, väikeettevõtete ja FIE-de seas suurt populaarsust kogunud. Selle abiga saab koolitust taotleda õppeasutustelt ja organisatsioonidelt, kes on kantud teenusepakkujate nimekirja. Koolitusosakute programmi tingimusi saab vaadata EAS-i kodulehe küljelt: www.eas.ee.

Masu õpetab märkama ja kuulama. Majandusbuumi töistes argiaskeldustes polnud ju aega vanaemade-vanaisade vana aja pajatusi kuulata või jõuda tähele panna, millest su 15-aastane poeg oma sõpradega räägib. Tean oma kogemustest – õppimine seob põlvkondi. Või astu koduteel raamatukogust läbi ja küsi uuesti just seda raamatut, mis kooliajal kohe üldse ei meeldinud. Loed ja üllatud jälle. Tunnistust sellise õppimise eest ei anta, aga hingel hakkab helgem ja pilk on ühtäkki avaram.

Külliki Steinberg
Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsiooni Andras projektijuht

TUNNUSTA! Märka enda kõrval tublit inimest või organisatsiooni ja esita ta tunnustamiseks!

Kandidaate aasta õppija, koolitaja, organisatsiooni ja omavalitsuse tiitlile saab esitada 15. juunini 2010 aadressil: www.andras.ee/tunnustamine

LOE! Ilmunud on uus ajakirja Õpitrepp uus number. Seda ja eelnevalt ilmunud numbreid saab lugeda kohalikus raamatukogus ja internetiaadressilt: www.andras.ee/opitrepp.

VAATA! saadet “Tagatargemad” laupäeviti kell 18.00 ETV-s, kordus esmaspäeva hilisõhtul ja kolmapäeviti kell 16.00, ETV 2-s kordussaade reedeti kell 16.45. Saadet saab hiljem vaadata ETV kodulehe küljelt: http://etv.err.ee/arhiiv.

KUULA! “Huvitajat” reedel kell 10.00 Vikerraadios. Saadet saab hiljem kuulata: http://vikerraadio.err.ee/kuulaarhiiv. “Ainult täiskasvanutele” teisipäeviti kell 11.10 Raadio Neljas, http://r4.err.ee/rukuulaarhiiv.

EESTI TÖÖTUKASSA POOLT KOOSTATUD TASUTA VEEBIPÕHISTE ÕPPIMISVÕIMALUSTE NIMEKIRI

Allikas: Karin Andre, Eesti Töötukassa tööturukoolituse teenusejuht. Informatsioon kutsevalikute tegemiseks: www. rajaleida.ee, www. kutsekoda.ee

Tasuta arvutikoolitused:

• Microsoft office e-koolitused - http://office.microsoft.com/et-ee/training/HA102255331061.aspx
• Arvutikasutuse algteadmised 4tunnise koolituse abil - http://www.olekaasas.ee/koolitused/registreeru
• ID-kaardi, Mobiili-ID, digiallkirjastamise ja e-teenuste kasutamise koolitus http://www.ttu.ee/?id=2998&koolitus=767
• http://www.teaduskool.ut.ee/informaatika - Tartu Ülikooli teaduskooli informaatikaalased õppematerjalid (programmeerimise alused ja algkursus)

Keeleõpe internetis:

• Eesti keele oskuse taseme test - www.meis.ee/testest
• 15 eesti keele testi ja muud kasulikku keelealast teavet - www.eki.ee/keeleabi/index.php?leht=11 –
• Eesti keele e-õpe: www.panglosskool.eu, www.efant.ee, www.ekk.edu.ee, www.kutsekeel.ee – eesti keel
• Erinevate võõrkeelte õppeprogrammid - www.byki.com, europa.eu/youth/studying/language_learning/index_eu_et.html
• Inglise keele e-õpe: www.livemocha.com, elc.polyu.edu.hk/CILL/eap/2004/U4/pg80ex1conditionalclauses.htm www.englisch-hilfen.de/en/grammar_list/if.htm
•Põhjamaade keelte e-õpe: www.bjork.norden.ee/content.php?nid=254
•Vene keele e-õpe: http://gramota.ru/
•Soome keele e-õpe: www.yle.fi/opinportti/supisuomea/
•Soome keele enesekontrolli harjutused: www.edu.fi/oppimateriaalit/suomeaolehyva/soh1/index.htm

Muud õppevõimalused ja info tasuta koolituste kohta:

•Tasuta e-õppe näidiskursused: www.e-ope.ee/e-oppest/naidiskursused
•Koolituste andmebaas, kust saab infot ka tasuta kursuste kohta: www.tark.ee/Tasuta-koolitus-o5.html
•Tasuta inspiratsiooni ja enesemotivatsiooni e-koolitus noortele: www.inspiratsioon.ee/loova-inspiratsiooni-kiirkursus-alustas
• Tallinna Ülikooli õppejõudude, teadlaste ja välisülikoolide lektorite avalike loengute videosalvestused: http://tlu.toru.ee/?LangID=1&page=list&type=StudiaGeneralia
•Raadiosaate “Öö ülikool“ loengute arhiiv: www.ylikool.ee/

Tartu ülikool kutsub suveülikooli

Õppimine ei ole ainult koolilaste pärusmaa. Elukestev õpe toob kooli järjest enam täiskasvanuid. Kõik uus ja huvitav annab mõtteainet, teeb meele erksaks ja annab elule värvi. Tartu Ülikool kutsub liituma suveülikooli programmiga, mis toimub 2010. aasta juuli -ja augustikuus Eestimaa erinevates paikades - Tartus, Tallinnas, Pärnus, Viljandis, Narvas ja Türil.

Põhjalikumat infot kursuste kohta saate vajutades kursuse nimele, kust avaneb link kursuse kodulehele:

HARIDUSTEADUSED

• E-õpe-mis, milleks ja kuidas?, Marju Piir, 26.-28.07
• Praktiline eneseväljenduse kursus, Marko Mäesaar, Veikko Täär, 02.-03.08.
• Kõlav hääl ja aktiivne kõne, Tiia Puhvel, 09.-11.08.
• Eesti Vabariigi (1920-1940) sisepoliitika, Ago Pajur (PhD), 09.-11.08.
• Ettevõtlusõppe integreerimisvõimalusi, Made Torokoff (PhD), Aivar Pere, 10.-12.08.
• Lasteaiaõpetajate suveakadeemia: Andeainete õpetamine koolieelses lasteasutuses, Egle Remm, Katrin Helendi, Maret Pihu (PhD), Marju Järvpõld, Airi Niilo, Karin Kiss, 11.-13.08.
• Kognitiiv-käitumusliku teraapia eneseabimeetodid, Angela Jakobson (mag), 16.08.
• Tantsukunsti suveakadeemia, Enn Meiesaar, Pavel Bobkov, Merle Saarva, Silver Sepp, Katrin Reinup, Taavet Jansen, 16.-19.08.
• Huvijuhtide suveakadeemia, Tiina Pihlak (MA), Aurika Komsaare (MA), Külli Salumäe, Sergei Drõgin, Piret Eit, Ülle Roomets, 17.-19.08.
• Ettevõtlusõppe integreerimisvõimalusi uues riiklikus õppekavas, Made Torokoff (PhD), Urmas Lehtsalu, 23.-24.08.
• Konverentside ja seminaride korraldamine, Arvi Kuura (PhD), Matti Raudjärv (knd), Tiina Tamm, 24.-25.08.
• Psühholoogilise eneseabi kursus õpetajatele, Angela Jakobson (mag), 26.-27.08.

HUMANITAARTEADUSED

• Maalimise suvekursus, Kersti Rattus, 30.07.-01.08.
• Portree joonistamine, dots Anne Parmasto, 01.-06.08.
• Digifotograafia, Kristel Kink, 02.-06.08.2010
• Draamaõpetajate akadeemia: Lavavõitlus algajatele, Liis Lukk, Laura Nõlvak, 06.-08.08.
• Sissejuhatus hiina keelde, kultuuri ja äreetikasse, Märt Läänemets (PhD), 09.-13.08.
• Kuidas ajada asju vene äripartneritega?, Ljudmila Vedina (MA), 16.-19.08.
• Läti, lätlased ja läti keel, Ilze Zagorska, 16.-17.08.
• Sissejuhatus suulisesse tõlkesse, Toomas Lapp (mag), Kerli Kirsipuu (mag), 16.-18.08.
• Värske pilk inglise keelt kõnelevate maade keelele, kultuuridele ja keeleõpetuse metoodikale, Piret Kärtner (mag), Ülle Türk (MA), 18.-19.08.
•Leedu - nii lähedal ja ometi nii kaugel, Tiina Kattel, 18.-19.08.
•Ilukirjandustõlge, Ene-Reet Soovik, 23.-24.08.

LOODUSTEADUSED

• Hõrgu toidu ja tervise laager, Marika Blossfeldt, 21.-23.05.
• Ökoloogilised vahendid käsitöös, Tuuli Kotka, 05.-06.08.
• Loodusfotograafia kursus, Rando Tomson, 12.-13.08.

SOTSIAALTEADUSED

• Lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemia, Eda Heinla (PhD), Kadi Lukanenok (MA), Jaanus Vaiksoo (mag), Sash Uusjärv, 21.-30.06.
• Rahvaraamatukoguhoidjate suveakadeemia, Jaak Valge (PhD), Janek Kraavi (MA), Ilmar Vaaro, Vallo Kelder (MA), Kaido Pärnoja, Aivi Sepp (MA), Maria Teiverlaur (PhD), 28.06.-09.07.
• Kaasaegsed meetodid suhtlemisel klientidega: motiveeriv intervjueerimine, Inga Karton, 02.-03. ja 24.08.
• Narratiivide analüüs: võimalus uurida, kuidas jutustatakse elu ja ennast selles elus, Kadi Ilves (mag), 02.-04.08.
• Juustu näpatakse ikka ehk toimetulek muutustega, Maie Kotka, 03.08.2010
• Keskastmejuhi roll info liikumise juhtimisel (sh kriisi juhtimine), Made Torokoff (PhD), 04.-05.08.
• Leinanõustamine ja leinateraapia, Karmel Tall (mag), 09.-11.08.
• Kvalitatiivne uurimus kui võimalus õppida tundma inimeste igapäevaelureaalsuse kogemusi, Kadi Ilves (mag), 09.-11.08.
• Spetsialisti roll alla 14-aastase lapse ülekuulamisel, Kristjan Kask (PhD) 11.08.
• Meediakoolitus, Indrek Treufeldt, Hanno Tomberg, Piret Suurväli, Ulvi Pihel, Arko Olesk jt ERR ajakirjanikud, Eesti teadusajakirjade toimetajad, 11.-12. Ja 16.08.
• Mõjus suhtlemine organisatsioonis, Anne Reino (PhD), Krista Jaakson (PhD), 12.-13.08.
• Coaching (arengutreening) töötajatele ja meeskonnale - miks ja kuidas?, Kaupo Saue,16.-17.08.
• Sissejuhatus gestaltteraapiasse, Karmel Tall (mag), 16.-18.08.
• Stress ja trauma, Kaia Kastepõld-Tõrs (MSc), 17.-19.08
• Keskastmejuht nõustajana, Made Torokoff (PhD), 17.-18.08.
• Konfliktide juhtimine ja tundetarkus, Kulno Türk (PhD), Kaupo Saue, 18.-19.08.
• Meediasuhted: võimalused ja riskid, Kaja Tampere (PhD), Jyväskylä Ülikool, 18.-19.08.
• Tulemusjuhtimine ja tulemustasustamine organisatsioonis, Kulno Türk (PhD), 23.-24.08.
• Rahvusvaheline kohaliku omavalitsuse seadusandlus. Klienditeenindus ja meeskonnatöö, Reet Valgmaa (PhD), Erle Nõmm (MA), 24.-26.08.

SPORDITEADUSED

• Tennisekursus, Mart Polakene, 07.06.-30.07.
• Jooksukool - valmistumine rahvajooksu ürituseks, Harry Lemberg (MSc), 06.-13.08.

Kursuse läbinud saavad Tartu Ülikooli tunnistuse ja hinnetelehe. Kogutud ainepunkte on võimalik tasemeõppes arvestada.

Suvekursuste kohta saab täpsemat infot suveülikooli kodulehelt www.suveylikool.ee ning helistades telefonile 737 5620/ 737 5560 või kirjutades e-posti aadressile taienduskoolitus@ut.ee. Suvekursusel osalemiseks on vajalik eelregistreerumine. Registreerumistähtaeg on 11.juuni 2010.

Kohtumiseni suveülikoolis!

KORVPALLIPÄEVIK

Väljavõte korvpallitreeneri Jaak Jalaka ajaveebist Sportkunda koduleheküljel http://www.hot.ee/sportkunda.

17.04.2010 **Seekord medaliteta.** Pronksimäng Simunas oli eilse kahvatu vari. Tamsalu meeskond ületas meid igas elemendis. Pisuke allajäämine igal veerandil tõi kokku kaotuse 61:84. Raigo Pärs 17, Ainar Villers 11 ja Rein Ilves 10 punkti. ReinPaul ei saanud kuidagi Ivaxi vastu ning kaotas 73:90. See annab võimaluse parafraseerida kaalukamaid treenereid ning öelda, et finaal peeti eile ära.

16.04.2010 **Poolfinaalid.** Meeste poolfinaali Simunas kohaliku Ivaxi vastu otsustas suuresti ära Islandi vulkaani tegevus. Lennukite mittelendamine tähendas seda, et RSK sPORTKUNDA/Hulja poolelt oli Taanis lennuilma ootamas Marko Murro ning Prantsusmaal Aimar Veiper. Kohaletulnud ei saanud kohe mängu käima ning avaveerandi keskel juhtis kodumeeskond juba 16:4.Õnneks seekord allaandmise mõtteid ei olnud. Teise veerandaja teisel minutil saime esmakordselt juhtima ning tõeline punkt-punkti heitlus kestis veel veidi üle kahekümne minuti. Omasime isegi kerget initsiatiivi. Õnn soosis aga jälle eeldatavat tugevamat. Koos kolmanda veerandaja lõpusireeniga tabas Karlis Karm oma tänase ainsa viske - ülimalt "hullu" kolmese. See tõi tabloole viigi. Viimasel mänguperioodil sai määravaks Sven Pugoneni mänguklass. Tema tabavad visked ning resultatiivsed söödud käisid meile lihtsalt üle jõu. Kuigi saime lauast kätte viis palli rohkem, ei suutnud me anda esimest söötu. Ivax realiseeris osavalt kiirrünnakuid (8-st 7, meie vaid 2-st ühe. Kaotusnumbrid 71:81 polnud küll väga suured, aga õhku jäi küsimus, kas ei kulutanud me enne homset pronksimängu ennast liialt. Meie resultatiivsemad olid Raigo Pärs 12, Rein Ilves ja Kaido Vahesalu 10 punktiga.

Esimeses, samuti tasavägises mängus alistas pärast viimase veerandaja elektrikatkestust Väike-Maarja ReinPaul Tamsalu Los Toros/Agrovarustuse 85:74. Seega homsetes kohamängudes on paarid analoogsed eelmise hooajaga.

Kohtunike tööd tuleb seekord tunnustada. Arusaamatu on vaid see, kuidas nii suures vallas nagu Väike-Maarja, kust maakonna meistrivõistlustele registreerus koguni kaheksa meeskonda, ei suudeta ikka veel finaalmängude saali kindlustada 24-sekundi tablood!

14.04.2010 **KK HITO ikka parem.** Jälle eilse kordus. Vahe vaid selles, et seekord ei suutnud mängida teine viisik. Kaotusnumbrid 41:56. Kaitsest astus vastane läbi nagu siga rukkist, rünnakul tundus nagu ei visataks palli, vaid labidaga liiva... Punktimehed: Erkki Sillamaa 11, Kaspar Kukk 10, Sten Pobbul 8, Raul Palk 6, Erik Nasimov 4 ja Siim Tisler 2 punkti.

13.04.2010 **KK HITO vastu ei saadud.** PC2 vanuse vahegrupp jätkus Kohtla-Järvel, kus kohtuti vahelejäänud mängus KK HITO meeskonnaga. Esimene viisik alustas õnnetult. Teine osapool küll parandas olukorda, aga kahe olulise mängumehe puudumisel ei kestnud me lõpuni. Suurim vahe tuligi lõppseisuks - 55:67.

11.04.2010 **Minid.** sPORTKUNDA/Aaspere - H-Sport SK 77:64. Sten Pobbul 35, Siim Tisler ja Marcos Odar 13, Rainis Mägisoo 7, Andreas Zadonski ja Robin Aleksander Jäppinen 3, Ivar Palk 2 ning Hendry Engelbrecht 1 punkti. sPORTKUNDA/Aaspere - BC Star Boys 76:44. Sten Pobbul 35, Siim Tisler 16, Marcos Odar 12, Rainis Mägisoo 7, Robin Aleksander Jäppinen, Olger Vespere ja Tauri Tomson 2 punkti.

11.04.2010 **EYBL.** sPORTKUNDA/Rakvere SK - BS Riga/1188 (Läti) 58:65 (lisaajal) Resultaat: Kevin Täpp 18, Karl-Erik Kuhlbach 10. Viimase mängu eel võitis Liepaja lisaajal punktiga Volgogradi. See andis meile võimaluse (võidu korral) jõuda teise divisjoni final four`i. Paraku olime eelneval kahel päeval käinud oma jõuvarudega liig pillavalt ringi. Suuremat koormust kandnud mängijad ei olnud lõpuni tulemuslikud ning lisaajal saadud kaotus jätab meid üldkokkuvõttes tõenäoliselt kuuendaks. Pole küll paha, ent siiski jääb midagi kripeldama. Turniiri MVP auhinna sai kaela seotud käega Sander Karro. All star viisikusse valiti Kevin Täpp. Kokkuvõttes saime sellel etapil teise koha Peterburi BC Central`i meeskonna järel.

10.04.2010 **Medalimängudele!** Lääne-Virumaa meistrivõistluste veerandfinaali kolmas mäng RSK sPORTKUNDA/Hulja - RLV Massive 78:62. Raigo Pärs 16, Ainar Villers 14, Kaido Vahesalu 12, Toomas Hain 10 punkti. Ees ootab poolfinaal Simuna Ivaxiga.

10.04.2010 **Minid Raplas.** PD klass mängis Raplas vahegrupi mänge. sPORTKUNDA/Aaspere - Rapla KK 72:56. Sten Pobbul 34, Siim Tisler 12, *(edasi lk 13)*

MEIE OMA KOOLI LOOD

ÕPILASKONVERENTS

8. aprillil 2010 toimus Kunda ühisgümnaasiumis kolme kooli konverents "Meid ümbritsev keskkond", kus Haljala, Vasta ja Kunda koolide õpilased esitlesid õppeaasta jooksul valminud uurimusi.

Alina Semjonova (Kunda ÜG 10. klass) "Kundast pärit laulusõnade autori Jevgeni Muravjovi looming", juhendaja Marina Klimenko.

Silvia Süda (Kunda ÜG 11. klass) "Postimehe ja Õhtulehe pealkirjad", juhendaja Tiina Vanatoa.

Triin Alps (Kunda ÜG 10. klass) "Prügi sorteerimise harjumused Kunda kooli õpilaste seas", juhendaja Marika Toom

Kärt Lindlo (Kunda ÜG 11. klass) "Inability to fight against HIV/AIDS: how we willingly enable HIV/AIDS to kill us", juhendaja Anne Liisi Laaneste.

Lisette Erin ja Anett Nurm (Haljala gümnaasium) "Lugeda on mõnus" juhendaja Külli Heinla.

Airika Veinjärv (Haljala gümnaasium 10. klass) "Uuemad inglise laenud ajakirjanduskeeles", juhendaja Külli Heinla.

Margit Orav (Kunda ÜG 10. klass) "Perepilt laste joonistuste põhjal", juhendaja Ülle Juuse-Tumak.

Ksenja Ruzevitš (Kunda ÜG 11. klass) "Laste kasvatamise erinevad meetodid" juhendaja Ülle Juuse-Tumak.

Kerli Veskus, Laura Porovart ja Diana Saluste (Vasta kool 8. klass) "Õpilasfirma toodang keskkonna hüvanguks", juhendaja Eva Tingas.

Külalisesinejad: ajakirjanik ja luuletaja **Sulev Oll** teemal "Ütle, mida sa loed ja ma ütlen, kes sa oled"; riigi infoturbe ekspert **Anto Veldre** "Interneti turvalisusest"

Üritust juhtisid Kunda ÜG 9.b klassi õpilased Aleksandra Suslova ja Maksim Luik (fotol).

Muusikalist meelelahutust pakkusid Jana Kütt ja Harry Koop.

VÕÕRKEELTENÄDAL

SAKSA KEEL. 19.aprillil toimus 3.-5.klassi õpilastele saksa keele tutvustamine. Meie koolis on alates 6.klassist võimalik õppida teise võõrkeelena vene või saksa keelt. Kahjuks jääb järjest vähemaks neid õpilasi, kes teise võõrkeelena saksa keele valivad. Euroopas on saksa keele oskus väga oluline. Ka meie kultuurid on üksteisega väga tihedalt seotud. Saksa keelt räägitakse emakeelena Austrias, Šveitsis, Lichtensteinis. Nii eestlased kui ka venelased on saksa keelest mitmeid sõnu üle võtnud nagu näiteks müts, mantel, jakk, sokid, klass, lamp, trepp, uur jpt. Venelased kasutavad sõnu nagu butterbrot- võileib; eisberg- jäämägi; schlagbaum- tõkkepuu; feuerwerk- ilutulestik jms. Eestlased pole mitte ainult sõnu üle võtnud, vaid ka erinevaid kombeid. Tähtsaim on kindlasti jõulukombestik.

Saksamaad, selle maa kultuuri ja keelt tutvustasime videolõigu vaatamise kaudu, õppisime ära mõned saksakeelsed väljendid nagu "tere!"; "nägemiseni!"; "palun!"; "tänan!". Laulsime saksakeelseid laulukesi.

Rääkisin lastele oma õpingutest Saksamaal ja Austrias ning kirjasõbratar Martinast, kellega oleme olnud kirjavahetuses juba 36(!) aastat ning oleme ka teineteist mitmel korral külastanud. Saksa keele oskus on mulle väga palju andnud - paremini mõista teisi rahvaid ja kultuure, lugeda originaalis raamatuid, reisida ja õppida.

Meelike Abroi, õppealajuhataja ja saksa keele õpetaja

INGLISE KEEL. Toimus klassidevaheline ristsõnade lahendamise võistlus ning vahetundidel oli vahepalaks erinevad ameerika ja inglismaa artistide laulud koos õpilaste ülevaadetega.

Neljapäeval toimusid inglisekeelsed aktiivloengud (lektoriks Nigel Mann).

Reedel korraldasid 11. klassi õpilased kõikidele klassidele inglisekeelseid mängutunde.

Anne-Liisi Laaneste

VENE KEEL. Võõrkeelte nädala raames toimus kontsert "Koos on lõbus sammuda" (vt fotot lk 17). Kontserdil esinesid õpilased 3 koolist: Lasnamäe vene gümnaasiumist Tallinnast, Kunda ühisgümnaasiumist ja Vasta koolist Viru-Nigilast. Kontserdil kõlasid laulud vene, inglise ja eesti keeles ning esitati eesti ja vene rahvatantse. Kaja Paju esitas S. Jessenini luuletuse "Toomingas" ja Diana Jakovleva "Ole kaste ..." (S. Jessenin).

Kontsert andis kuulajatele suure elamuse. Organiseerujad otsustasid jätkata koostööd. Lasnamäe vene gümnaasium kutsus meid neile septembris vastukülaskäigule.

Külalistele Tallinnast toimus ekskursioon meie kodulinnas. Käisime sadamas ja muuseumis ning külalistele meeldis väga meie väike puhas linnake.

Suur tänu kõigile, kes aitasid ja elasid kaasa meie kontserdile!

J. Botškova ja M. Klimenko

Meediaring toimetab

Meenutades meedialaagrit

Rühmade liidrid

Kevadvaheajal kogunesid Jõhvi kõik toredad inimesed, kes tegelevad koolides ajalehe- või raadiotööga. Meie koolist osalesid üheteistkümnendikud Jaana Skvortsova ja Elina Kiškun ja laagri pesamunana kuuendik Karina Frolova. Küllap tundsite juba ära, et nemad on meie kooli raadiohääled.

JAANA. Juba uksest sisse astudes kuulsin, et keegi karjub koridori teisest otsast mu nime. See oli üks inimene, kellega ma tutvusin T.O.R.E. laagris. Sain aru, et arvatavasti pole ta ainus tuttav, keda ma siin laagris kohtan. Nii oligi, tundsin ära veel kaks inimest, keda olen varem kohanud teistes laagrites.

Laagris oli kolm rühma: televisioon, raadio ja interneti koduleheküljе kujundamine. Kuna mina, Elina ja Karina töötame kooliraadios, siis meid pandi raadiorühma. Raadio ja televisiooni rühmad jaotati veel omakorda kolmeks ning kõigi gruppide ülesanne oli saate kokkupanek kolme päeva jooksul. Mina olin rohelises rühmas. Kõigile jaotati erinevad ülesanded. Minu ülesanne oli tänavaküsitluse läbiviimine, mille eest sain ka tänukirja. Väga huvitav oli jälgida, kuidas kõik noored olid töös, isegi öösel. Mõned ei läinudki magama.

Teisel päeval käis meil külas rokikuningas Marten. Esitasime talle palju küsimusi igast valdkonnast. Marten tunnistas, et see oli tema esimene pressikonverents elus ja eks ta ise ka pabistas veidi. Talle meeldisid noored reporterid ja ta soovis kõigile edu.

Kolmandal päeval kuulasime ja vaatasime ära kõik saated. Oli suur autasustamine, kus jagati raamatuid, plaate ja muud nänni.

Pärast laagrit on meie raadiorahval palju ideid ja mõtteid seoses kooliraadioga, mis saavad kindlasti teoks lähiajal. Olen väga tänulik Luule Raamile, kelle tõttu tekkis meie raadiogrupil võimalus minna meedialaagrisse.

Meil käis külas Marten Kuningas.

KARINA. Mulle meeldis väga multimeedialaagris. Sealt sain palju uusi teadmisi, infot ja tutvusi. Ma sain raadiost nii palju uut teada. Kõige intrigeerivam minu jaoks oli vox pop ehk rahvaküsitlus. Oli vahva saada teada inimeste arvamust muusikast .

Peale seda kui olime oma pead vaevanud, kuulasime kooliraadio eetris mõnuga seda, mida olime ise välja mõelnud ja mida olid teised grupid teinud. Pärast sai ka vaadata naljakaid videolõike, mida tegid need, kes olid televisioonikoolitusel. Neid vaadates saime mõnuga naerda. Tagasi kodus oli tunne, et tahan laagrisse tagasi, sest mulle tõsti meedisid need noored inimesed, kes meid juhendasid. Tahaksin kunagi veel minna multimeedialaagrisse.

ELINA. Väga huvitav laager oli. Palju emotsioone, uusi tutvusi, hea toit, meeldiv seltskond, põnevad tegemised, hea praktika, ilus kool. Kõik oli tõesti väga tore. Ainuke miinus oli magamata ööd, aga ka sellest võib aru saada – kes laagris ikka magab?

Ööd olid tõesti magamata

Laagris oli kolm üldrühma – televisioon, raadio ja leht. Raadios ja televisioonis oli kokku kuus gruppi, lehes üks. Ise sattusin raadiorühma kollasesse gruppi. Algul pabistasin, kuna ei tundnud ju kedagi, aga tutvudes uute kaaslastega sain aru, et pabistamine oli liigne. Saime kõikidega lähedasteks ja leidsime ühise keele. Ühise tööga saime suurepäraselt hakkama ning tegime parima raadiosaade, mille eest saime esimese koha.

Väga meeldisid ka rühma liidrid, kes olid meist natuke vanemad ja kellega sai alati igal teemal mõtteid vahetada. Aktiivsed inimesed, kes tulid alati appi, kui midagi oli vaja. Ka kooliraadio on selles koolis väga vinge.

Päeval tegime tööd, kuulasime loenguid, õhtuti olid erinevad üritused. Jah, mulle väga meeldis. Kindlasti lähen järgmisel aastal sinna uuesti, et saada veel kogemusi ja praktikat.

Vahendas Luule Raam
Meediaringi juhendaja

MEIE OMA KOOLI LOOD

Teeme südamele pai!

19.-25. aprill on järjekordne üleriigiline Südamenädal.

Peame seda nädalat ka oma koolis, aga omamoodi.

Tavaliselt räägitakse sel puhul füüsilisest südamest ja ka erinevad üritused on suunatud sellele, kuidas kaitsta-säästa füüsilist südant, südant kui pumpa. Rõhutatakse liikumise, toitumise, värske õhu jne. tähtsust-loomulikult on see kõik väga õige.

Tegelikult saavad aga füüsilise maailma asjad, sündmused, teod alguse meie mõtetest ja tunnetest Seepärast keskendume Kunda ühisgümnaasiumis sel nädalal südamele kui armastuse, hoolimise, sõpruse, soojuse jagamise keskusele. Nädala moto on "Teeme südamele pai!"

Kevad on juba õues ja põues, kuna siis veel rääkida südametest, soojusest, hoolimisest, ilust, armastusest, headusest, sõprusest kui mitte praegu.

Nädala kestel panevad kõik klassid üles oma klassi südamed igaühe mõtetega, kuidas südamele pai teha. Õpetajate mõtted tulevad omaette südamena.

Nii täitub nädala lõpuks koolimaja südametega, kus peal südamesoojusest kantud mõtted ja mõttekillud.

Aineõpetajad aga käsitlevad teemat seostatult oma ainega.

Neljapäeval on algklassidele mõeldud järjekordne Torevantsi tantsutund, sedasama kutsuti meie torekaid ja Torevantsi läbi viima Haljala õpilastele.

Algklassides käib koolipsühholoog teist nädalat rääkimas toredatest asjadest, oskusest märgata ilusaid hetki, ja sellest, kuidas hea tuju, hea sõna ja teod mõjutavad kogu ümbrust, enda ja teiste tervist.

On ju olulisim ja hingele rahuldust pakkuvaim see, mis saad rahata – puhas loodus, head mõtted, sõbralik naeratus, hea sõna, kastene hommik, vihmapiisast kalliskivi hiilgamas-värelemas okstes, heinamaade lõhn, päikselaik toas või tänavakivil, pilved taevas, tervis ja rõõm hommikutest, meie kallid ja lähedased, jne.

Tervis, rõõm, hingerahu, armastus, sõprus – ühtegi neist ei saa me raha eest osta.

Kui me seda oma lastele rohkem meelde tuletame, aitame kaasa nende rõõmsama, loomulikuma, inimlikuma , elusama tuleviku loomisele.

Ja kui me seda iseendile aeg-ajalt meelde tuletame, tervendame me sõna otseses mõttes iseendid - nii oma südant, vaimu kui ka ihu.

Aga et seda märgata, on vaja aega iseendi jaoks. Üks kena ütlemine on - ainult vanatühjal on kiire. Ja tõesti - liigne kiirustamine, pidev tunne, et ei jõua kõike mis vaja, teha, võtab meilt võimaluse mõtestada oma elu, vähendab elurõõmu, kurnab tervist jne.

Aega aga leiame, kui seame prioriteedid paika, väärtustame ennast, teisi, tervist ja neid asju, mis südamele pai teevad.

Lea Metsis
Koolipsühholoog

Väike juhuvalik paljudest imetoredatest mõtetest ja ütlemistest:

Õpetajate poolt südametesse kirjutatud sõnumeid:

* Süda on piiritu mahuga!

* Ta on täpselt nii suur ja avatud ja soe ja pehme, kui me ise tahame!

* Süda hoiab endas kõiki emotsioone, meie ise valime, milliseid nendest tunda.

* Süda vajab toimimiseks teisi südameid.

*Austust, Armastust, Arengut!

Kui väline ilu lahkub, tuleks teha nii, et ta läheks sissepoole (K. Hepburn)

Inimese Tee Inimeseni on ainult Südame kaudu.

Õpilaste poolt kirjutatud mõtteid südametelt:

* Süda on kuningas!

* Naerata, ja kogu kool naeratab koos sinuga!

* Minu süda on minu kodu! Hirm ei ela siin!

* Väärtustage seda aega, mis teile on antud, ja inimesi, kes teid ümbritsevad!

* Hea sõber on suurim varandus! Päikest südamesse!

* Kallikesed! Nautige seda ilusat kooliaega siin majas!

* Ole sõbralik ja hea ja lahe!

* Naera ja maga palju!

* Ära otsi inimest laternaga, vaid südamega, sest vaid armastus avab inimeste südamed!

* Kallid teile! Jõudu ja jaksu, eelkõige positiivsust! Ja sädet silmadesse, siis on lust koolis käia!

Juhuvaliku tegi Lea Metsis

TEADE

14. MAIL 2010 ON KUNDA ÜHISGÜMNAASIUMIS LAHTISTE USTE PÄEVAD 1. KLASSI ASTUVATELE ÕPILASTELE JA NENDE VANEMATELE.

Ootame lapsi ja lapsevanemaid 14. mail algusega kell 8.55 lahtiste uste päevadele!

Kavas:
Kell 8.55 Lapsevanematega kohtuvad esimese klassi õpetajad, kooli juhtkond, sotsiaalpedagoog ja psühholoog.
Lapsed osalevad algklasside tundides.
Kell 10.00 mängime ja laulame aulas.

ETTELUGEMISTEST

***

Mida vanemaks ma saan, seda rohkem hakkavad mulle lapsed meeldima, ja seda vähem suured inimesed, kes on olnud kunagi lapsed. Ja olles veendumusel, et kõige hullem, mida ma teha saan, on valetada, lugesin ma neile Berti, müüte ja katkendeid Väikesest Printsist. Lõpuks ma ei tabanudki ära, millise häälega peaks Väike Prints rääkima, sest noormees, kes räägib peenikese häälega, on lihtsalt pentsik, odava populaarsuse tagaajaja. Ja seda ma olin. Enamik minust nautis seda tähelepanu. Kuigi mul on tunne, et ma jään neile meelde inimesena, kes luges juttu nokudest, ei kahetse ma midagi. Kui just seda, et ajaga oleks võinud rohkem mängelda. Jah, mingisugune kerglus jäi puudu. Seekord. Tanel Lindlo (12. klass)

***

Lugemisaasta puhul käisin oma lugemiskogemustest ja lemmikraamatutest rääkimas 4. B klassis. Lapsed on toredad ja suhtlemisaldid, seetõttu oli see ettevõtmine väga positiivne. Muljetasime palju kohustuslikust kirjandusest, selle meeldimisest ja mittemeeldimisest. Nemad rääkisid enda lemmikraamatutest ja mina enda omadest, nii nende vanuses kui ka praegu. See oli väga vahva kogemus nii mulle kui ka loodetavasti lastele endale. Serli Purk (12. klass)

***

***

Kui ma kuulsin, et on võimalik käia mõne algklassi tunnis raamatut lugemas, siis ma olin kohe nõus seda tegema. Luule Raam pakkus mulle välja 1. klassi. Me leppisime õp Marika Võidulaga kokku, mis päeval ja mis tunni ajal ma tulen. Lugemiseks valisin välja Hans Christian Anderseni muinasjutu "Inetu pardipoeg", kuna lapsepõlves oli see mu lemmik. Lapsed olid muidugi kuulnud sellest muinasjutust. Mõni oli näinud multikat. Lugemise ajal hämmastas mind kõige rohkem see vaikus, mis valitses klassis. Keegi ei jutustanud ega kisendanud. Vahepeal esitasin küsimusi selleks, et kontrollida, kui hästi lapsed kuulavad ja aru saavad. Õpilased olid väga aktiivsed vastamisel ning palusid mul jääda teisekski tunniks. Mõned kutsusid mind koguni õpetajaks. Ma olin terve ülejäänud päev vaimustuses sellest klassist. Kokkuvõtteks võin ma öelda, et kadestan algklasside õpetajaid, kes iga päev saavad tunda õpilastepoolset armastust ning austust ja kes saavad nii palju õppida lastelt. Jaana Skvortsova (11. klass)

***

Kell heliseb. Klassi astub poiss, kes mind nähes silmnähtavalt elavneb. Ta tahab hakata minuga kaklema! Ja tal on tõsi taga.

"Kehv algus," mõtlen, "kohe läheb paremaks."

Istume ringis. Umbes kümme häält korraga püüavad midagi seletada: "Aga sa loe ikka niimoodi, et sa vahepeal pead pause ja siis küsid meilt küsimusi," … "Õpetaja, need poisid ju vahivad mind," … "Nad sorivad teiste asjades," … "Minul on kodus 208 kassetti".

Neil esimese klassi õpilastel on hirmus palju öelda. Täishäälel, muidugi. Ja alati räägivad mitu inimest korraga. Jube hakkab.

Üks tüdruk on pidevalt mures, sest keegi vaatavat teda liiga palju. Lasen tal ja teistel silmad sulgeda, et ükski piiluja neid häirida ei saaks. "See on lõunauinak," lausub keegi ja vist esimest ning viimast korda saabub klassi vaikus. Mõneks hetkeks. Siis keegi norsatab ja tema järel teised ka.

Mul õnnestub kuidagi kaks lehekülge Pipi kooliskäigust ette lugeda. Aga juba ronivad mõned poisid ja tüdruk põrandal üksteise peale ja moodustavad inimkuhja.

Pärast seda veedame me koos veel 20 minutit, ent sellest ma parem ei räägiks. Pigem mitte.

Kuid alla ma ei anna. Varsti uus katse, nüüd juba vene keeles.

Kärt Lindlo (11. klass)

Vahendas Luule Raam

KORVPALLIPÄEVIK

Väljavõte korvpallitreeneri Jaak Jalaka ajaveebist Sportkunda koduleheküljel http://www.hot.ee/sportkunda.

(algus lk 12) Marcos Odar 9, Hendry Engelbrecht 7, Robin Aleksander Jäppinen 4, Rainis Mägisoo, Andreas Zadonski ja Marten Viiralt 2 punkti.

10.04.2010 **EYBL.** sPORTKUNDA/Rakvere SK - SDJSOR nr.12 Volgograd (Venemaa) 53:38. Resultaat: Sander Karro 21, Kevin Täpp 9.

sPORTKUNDA/Rakvere SK - OSSM PzKosz Pomerania Gdansk (Poola) 66:54. Resultaat: Andri Metsaru 14, Rainer Pastimäe 12, Kevin Täpp 11, Hans Keskülla 10

Volgograd oli eelmisel nädalalõpul saanud Venemaa meistrivõistlustel "pronksi". Püüdsime kaitses neutraliseerida nende kahte liidrit ning see õnnestus tänu Kevin Täpi ja Andri Metsaru tublile tegutsemisele suurepäraselt. Lisaks tabas ülihästi Sander Karro ning võit tuli suurem kui loota oskasime. Päeva teine mäng algas leinaseisakuga. Poolakatest oli südamest kahju, aga... nad ise olid ääretult agressiivsed. Suutsime küll võidupunktid tabelisse saada, aga tohterdada tuli mitut mängijat. Kõige rohkem kannatas Sander Karro, kelle hooaeg saab jätkuda parimal juhul paari-kolme nädala pärast.

09.04.2010 **EYBL.** sPORTKUNDA/Rakvere SK - DJSOR Noginsk (Venemaa) 60:58. Resultaat: Aron Kuusik 14, Kevin Täpp 11, Rainer Pastimäe 10.

sPORTKUNDA/Rakvere SK - BS Ogre (Läti) 59:43. Resultaat: Kevin Täpp 16, Sander Karro 15, Aron Kuusik 12.

Esimese mängu Noginskiga oleksime eelnenud etappide kogemustele tuginedes pidanud lihtsamini kätte saama. Algus oligi hea, aga eduseisus muututi hooletuks. Kolm mängijat pidi vigade tõttu mängu lõppu pingilt vaatama ning viimasel rünnakul oli vastastel veel võimalus võitagi. Õnn soosis siiski seekord tugevamaid... Teses mängus saime väga ebamugava vastase. Ogre oli ainuke meeskond liigas, kellele ei pidanud lühema kasvu tõttu alt üles vaatama. Kompensatsiooniks oldi aga väga teravad ning pilluti täpselt vabaviskeid. Poolaja kaotasime, aga kogu kohtumise suutsime siiski enda kasuks kallutada.

07.04.2010 **Hädas rünnakuga.** PC2 klassi teine vahegrupi mäng oli kaitses täiesti normaalne. SK Altiusel lasti visata sama palju kui eilselgi vastasel - 48 punkti. Paraku oldi tõsiselt hädas oma rünnakuga. Realiseerimata jäid ka kõige lihtsamad visked. Kokkuvõttes kaotus 43:48. Erik Nasimov tõi 12, Kaspar Kukk 11, Sten Pobbul 10, Erkki Sillamaa 5, Raul Palk ja Sander Parovart 2 ning Rainer Vanatoa 1 punkti.

06.04.2010 **PC2 alustas võidukalt.** Täna tehti algust PC2 vanuse vahegrupiga. Tegelikult pidid need mängud toimuma eelmisel nädalavahetusel Kohtla-Järvel, aga valmis mängima olime ainult meie. Ülejäänud kolm osalesid turniiridel Soomes ja Tšehhis. Nüüd tuleb nädala jooksul võlas olevad kohtumised ära mängida. KK Viimsi käis täna Virumaa retkel. Alustanud KK HITO vastu, tuldi Kundasse täis tahtmist tasuda, sest Kohtla-Järvel kaotati lisaajal. Meie mäng oli emotsiooniderikas. Eksimisi tuli mõlemalt poolt, aga lõppseis jäi eliidis mänginu kasuks. Võitsime 62:48. Resultaadi eest hoolitsesid Kaspar Kukk 20, Sten Pobbul 19, Erkki Sillamaa 11, Raul Palk ja Erik Nasimov 4 ning Sander Parovart ja Marcos Odar 2 punkti. Mängu saatuse otsustas aga hoopis Rainer Vanatoa. Pika vigastuspausi järel esimest korda väljakule tulles oli temal oluline roll vastaste keskmängija neutraliseerimisel. Suuresti tänu temale sai treener väärt sünnipäevakingi. Aitäh!

03.04.2010 **Veerandfinaal viigis.** Teine veerandfinaalmäng RLV Massive meeskonnaga kujunes ülimalt raskeks. Kaotasime kohtumise 76:93. Algus oli üllatav. Kell viis õhtul, kui mäng pidi algama, oli Haljala saalis sadakond inimest. Kõik ootasid. Paraku puudusid kohtunikud. Kas ollakse ikka veel talveajas? Või on tegu karjalautade spartakiaadiga? Kui ikka lüpsja lehma alt ära ei saa, siis midagi muud ei toimu! Helistamine Rakverre selgitas veidi olukorda. Brigaad oli seotud samal ajal toimuva teise veerandfinaali läbiviimisega. Pooletunnilise viivitusega saime siiski alustada. Kahjuks ei olnud korraldajad leidnud mängule teist õigusemõistjat kui meie äsjane "ärasaatja". Ülipüüdlikkus takistas tegutsemist, küsitavusi oli viles algusest peale ja oma õiget mängurütmi me ei leidnudki. Kolmese tagant tabasime alles kuueteistkümnenda viske, kaitse ei pidanud ja kiirrünnakuid ei suudetud lahendada. Kokkuvõttes kaotasime küll vähem kui esimeses mängus võitnud olime, aga veerandfinaalid peetakse kahe võiduni... Meie resultatiivseimaks osutus väga nigela protsendiga tabanud Raigo Pärs 17 punktiga. Toomas Hain lisas 11 ja Rainer Korjuhin ning Mardo Mäeots mõlemad 10 punkti.

(vt edasi lk 14)

KORVPALLIPÄEVIK

Väljavõte korvpallitreeneri Jaak Jalaka ajaveebist Sportkunda koduleheküljel http://www.hot.ee/sportkunda.

(algus lk 12-13)

29.03.2010 **Häving.** PC2 vanuse viimane põhiturniiri mäng Virumaa PK-ga oli kui õuduste unenägu. Nelja mängija puudumise tõttu ei saanud me viisikutega mängides üldse vastu. Vaba koosseisuga õnnestus kolmas veerand kaotava vaid kahe punktiga, aga lõppseis 26:100 ei vaja vist rohkem kommentaare.

26.03.2010 **Veerandfinaalmäng.** Suured mängud algasid täna Kadrinas. Selleks, et jõuda Simunasse medalite jagamise juurde, tuleb kaks korda jagu saada RLV Massive meeskonnast. Algus oli raske. Vankrit vedama ei saanud. Vastastel puudus küll eelmise mängu parim Roman Konontšuk, aga väga heas konditsioonis oli Rain Veideman. Meie kaotusenumbrid aina suurenesid. Olime taga juba 4:20. Õnneks suutsime viie mänguminuti järel kaitse enam-vähem pidama saada. Poolajal, olles üheksapunktilises kaotusseisus, leidsime, et tuleb oma pikem pink ära kasutada. Vahespurt tuligi. Võimsalt! Vahepealsed 12 mänguminutit näitasid protokollis meie 41:9 ülekaalu. Lõpp oli tulemuse vormistamine, milleks jäi 94:75. Vastaste Tarvase-mängijad viskasid küll kahe peale 49 silma, aga meil oli kahekohalise skooriga lausa kuus meest. Loodame nädala möödudes samuti edukad olla.

21.03.2010 **Lurich Cup.** Väike-Maarja KK - Sankt-Peterburg Vasilieostrovskaja 44:31. Väike-Maarja KK - Moskva Timirjazevskaja 36:24. Kokkuvõttes kolmas koht ning suur hulk hinnalisi kogemusi!

20.03.2010 **Palju mänge.** ETR-Builder/Hulja/KÜG - Raha24.ee/MHV Consult 66:102. Viimane mäng meistriliigas kulges nagu mitmed eelmised. Esimesel poolajal juhitakse. Mingil hetkel vaieldakse, vihastutakse ning lõpuks tuleb vastu võtta suur kaotus. Rando Kozlov viskas edukaimana 21 punkti.

RSK sPORTKUNDA/Hulja - RLV Massive 85:81. Mäng, mis ei otsustanud mitte midagi, sest sama vastasseis tuleb kohe ka kohamängude veerandfinaalis. Vastastest tegi palju pahandust Roman Konontšuk. Samas piirdus eelmisel päeval Rakveres supermängu teinud Rain Veideman seekord vaid ühe tehnilise vea ning kahe mööda visatud vabaviskega! Meie edukaim korvikütt oli Rainer Korjuhin 23 punktiga.

Määri küla - Kunda Ühisgümnaasium 80:76. Puudu jäi jõust ja pisukesest õnnest! Martin Rootare 26, Kevin Täpp 23 ja Rainis Türkel 18 punkti.

Lurich Cup: Väike-Maarja KK-s Marcos Odar, Hendry Engelbrecht, Ivar Palk.

Erkmaa KK - Väike-Maarja KK 41:36. Šarunas Marciulionis KA - V-Maarja KK 38:33. Riia Ridzene-Barons - V-Maarja KK 19:33.

Kaotusmängudes võideldi vapralt, aga kogemustest jäi puudu. Võit tuli kindlalt.

14.03.2010 **Lõpuks ka võidukalt.** PB klassi vahegrupis sai sPORTKUNDA/V-Maarja KK meeskond tänu heale esimesele veerandajale võidu Rakvere SK II võistkonna üle 71:57. Resultatiivsemad olid Kevin Täpp 18 ning Priit Pohlak ja Jan Juhanson 16 punktiga.

13.03.2010 **Kaotuste päev.** Erinevates sarjades peeti täna 4 mängu. Võita ei õnnestunud neist ühtegi.

PB klassi vahegrupi kohtumised toimusid Rakveres Rahu Hallis. Esimene vastasseis Rapla KK/Junkersiga algas nukralt. Veerandaja kaotasime 7:21. Edasine oli lootustandev, aga lootuseks kõik ka jäi. Pärast Hans Keskülla vigastust ja Jan Juhansoni viiendat viga jätkus ülejäänutel jaksu kolmanda veerandaja lõpuni. Siis jäime selgelt alla. Kaotuse 46:74 meiepoolseks suurimaks skooreriks oli Priit Pohlak 17 silmaga.

Teise kohtumise pidasime saarlastega. Vaatamata sellele, et need poisid mängivad juba viiendat hooaega, pole seni veel omavahel kokku saadud. Mäng oli täis emotsioone. Kumbki pool ei murdunud. Lisaajal oli õnn meretagune, seega SK Vesse poolel. Lisaks vigastatule jäime vigadelimiidi täis saamise tõttu ilma veel neljast mängijast. Kaotasime 73:75. Skoori eest hoolitsesid enam Jan Juhanson 21, Priit Pohlak ja kogu kohtumise platsil olnud Kevin Täpp 16 punkti.

Maakonna meeste meistriliigas sai esimese kärna teises ringis RSK sPORTKUNDA/Hulja, alistudes Simunas Ivaxile 71:83. Juba viiendal mänguminutil kaotas enesevalitsemise kohtunik Renald Kronbergs, kes külalismeeskonna eduseisul 6:5 eemaldas nende liidri Raigo Pärsi. Järgnes mulluste meistrite spurt 22:2. Hiljem jõudsime veel paaril korral ühepunktilise vaheni, aga ei rohkemat. Meie resultatiivsemad olid Rainer Korjuhin, Toomas Hain ja Priit Aja, kes viskasid kõik 12 punkti.

ETR-Builder/Hulja/KÜG jäi kodusaalis alla Rakvere KJK ViKele 51:67. See oli mõlemapoolsete võimalustega *(esasi lk 15)*

MEIE OMA KOOLI LOOD

Mõeldes tutipeole 20. aprillil 2010

Nii kaugele siit on jäänud teie väike paradiis …

Üks pisike ja pime, kuid tume tunne on me sees. Me nagu rongist maha oleks jäänud – viimasest. Tunneme kuuma õhku, tunneme külma üksindust; kõik nagu sügis-talvel on ainult must ja valge.

Tänapäeva muinaslugu algas ükskord siin, koolitrepist üles tulles teid kui riivasin. Tahaks hoida teid enda juures. Tahaks saada teid veel ja veel. Teis on see, mida teistes pole avastand me veel. Te olete kaunid, olete kummalised!

Aeg on teha järeldusi. Aeg on teha mõttetusi. Kuni sa vähegi suudad, vähegi loodad, vähegi hoolid – põgene, vaba laps, see on ainus võimalus! Te ees on miljon teed. Öö saab olulisemaks kui päev. Kuid teil ei lähe nii, teil kõik saab hoopis parem. Eluvanker kummuli on ju, nii läks ainult varem! Oota veidi veel, kõik on alles alguses. Peagi saabub aeg, kui kõnnid lava valguses.

Elu on raamat, milles on peidus õudusjutt või muinaslood. Millised tõed on sinule tähtsad, kuningriigi endale lood. Vahel pimedus palju valgem veel kui valgus, vahel vaikimine sõnast võib saada. On vahel kerge, vahel karm, on vahel vaikus, vahel torm. Ei tea, mis homme ootab ees – on hõlmad lahti tuultele ja keegi teine aidata ei saa. Rahuldust ja rõõmu, kibestunud elusõõmu, pidu, pisaraid ja verd. See kõik, mis ei tapa, tuult te purjedele annab, nii seilate te seitset merd.

On hetki elus palju; üks määravaks kord saab. Võib-olla on see saatus, et täna lahkud sa? Meil on veidi veel aega olla koos ja minna siis oma teed. Mul on natuke kurb ja piinlik taas teile hüvasti öelda, kuid ma pean. Head sõbrad, võib-olla mujal ongi parem. Seigelge, aga ärge jääge võõraks. Tulge külla, sõbrad! Kui süda on suur, siis on vahemaad väiksed.

Hetke vaid mõni mälestus kestab, kuid on neid, mida minna ei lasta. Küllap siis meie vajame neid, sest nad tulevad taas, kas ootame või ei. Maha jäänud eilne päev, homsed kellad veel ei löö. Lapsepõlv on lõppend siin. Pimedusest kuulen häält, mis sosistab: hüvasti ... Kus iganes viibid ka sa, tean, et püüad kinni selle sosina! Kuulata vaid, kui tahad, siis sinuni jõuda võib see. Jah, vaikige kui võite, viige kaasa me hääl, mis teid saatma jääb veel!

11. klass
(Idee: Kärt Lindlo, tekst: Silvia Süda)

Kool kiidab

Kiidame meie tublimaid ainetundjaid: 6. a klassi õpilane **MARKO VILEPILL** saavutas maakondlikul ajaloo-olümpiaadil 4.–6. koha (õp Helve Rank). 8. b klassi õpilane **KAIRIIN LILLEPUU** saavutas maakondlikul ajaloo-olümpiaadil 5.–7. koha (õp Aivar Koks). 6. a klassi õpilane **RAUL PALK** saavutas maakonna 5. – 6. klassi emakeeleolümpiaadil 6. koha. Juhendaja õpetaja Anu Veldre. Loodusteaduste olümpiaadil saavutas 8. b klassi õpilane **MIIKAEL EINSTEIN** 5. koha. Juhendajad õpetajad Marika Toom ja Liilia Sepp.

Kunda ühisgümnaasiumist osalesid edukalt Lääne-Virumaal 2009/2010 emakeeleolümpiaadil uurimistöödega 10. klassist **Kaisa Seene** tööga "Virumaa Teataja pealkirjad", saavutades II koha (juhendaja T. Jalakas), 11. klassist **Silvia Süda** tööga "Postimehe ja Õhtulehe pealkirjad", saavutades III koha (juhendaja T. Vanatoa).

Tartu kutsehariduskeskus annab teada, et Kunda linnast Tartu KHK-sse õppima tulnud **ALARI LUHT** võitis kooli kutsevõistlustel autoerialal esimese koha ning talle anti Aasta Tegija 2010 tiitel. Tartu KHK õnnitleb Alari Luhti endist kooliperet ja tema vanemaid.

Toimus maavanema vastuvõtt. 09. aprillil 2010 kogunes maavanema kutsel Lääne-Viru maavalitsuse saali 25 koolilõpetajat traditsioonilisele vastuvõtule, kus maavanem pühendas enne pingelist eksamiperioodi pärastlõuna maakonna tublimate õppurite tundmaõppimisele. Kunda ühisgümnaasiumi 12. klassi lõpetajatest valiti maavanema vastuvõtule kaks abiturienti: **Diana Tamme** ja **Liina Martõkainen**. Koolilõpetajaid saatis direktor Olev Lipp.

MUUSIKAKOOLI SISSEASTUMISKATSED

Kunda Muusikakool (Kasemäe 19) ootab muusikahuvilisi poisse ja tüdrukuid järgmise õppeaasta sisseastumiskatsetele esmaspäeval, **31. mail kell 18.00 ja kolmapäeval, 2. juunil kell 18.00.**

2010/2011 õppeaastal saab Kunda Muusikakoolis õppida:
klaverit, akordionit, viiulit, puhkpille (klarnetit, saksofoni, trompetit, metsasarve, flööti, plokkflööti); kitarri, löökpille, kooriklassis ja väiksemaid soovijaid võetakse vastu ka pilliõppega eelkooli.

Vastuvõtukatsetel laulab õpilaskandidaat ühe ettevalmistatud laulu vabal valikul.

Vormikohase avalduse saab täita kohapeal või eelnevalt kodus (blankett muusikakooli kodulehel). Kaasa võtta ka lapse sünnitunnistus või koopia.

Informatsiooni saab ka kodulehelt: http://muusikakool.kunda.ee, telefon 322 1270.

MUUSIKAKOOLI TEGEMISED

3. märtsil toimus Tapa Kultuurikeskuses akordioniõpilaste konkursi "Noor instrumentalist 2010" esimene voor, kus osalesid Virumaa I regioon (Ida- ja Lääne-Virumaa, v.a Sillamäe ja Narva). Ruslan Jäppinen (2. klass) saavutas sellel konkursil õpetaja Merike Subani juhendamisel oma vanuserühmas 1.-2. koha.

Tema mängu salvestus saadeti edasi teise vooru, kus õpilaste esitusi kuulatakse vaid helikandjalt. Ka sellest voorust pääses Ruslan edasi kolmandasse ehk siis üleriigilisse lõppvooru Tallinnas.

Nõmme Muusikakoolis 22. märtsil toimunud lõppvoorus esines Ruslan hästi ning saavutas oma vanuserühmas viieteistkümne osaleja hulgas tubli 8. koha.

Ruslani ja õpetaja Merikese kiituseks võib ära märkida, et Kunda muusikakool oli ainuke edasijõudnud väikemuusikakool selles vanuserühmas – teised võistlejad olid suurtest linnakoolidest ja ka muusikakeskkoolist.

7. märtsil toimus Rakvere Gümnaasiumis Virumaa Kammerorkestri kontsert, pealkirjaga "Saksofonide gala". Kontserdil esinesid solistidena saksofoniõpilased Rakvere, Kunda ja Väike-Maarja muusikakoolidest. Kunda muusikakooli ja samuti Kunda linna esindas Margus Kaljund (6. saksofoniklass), kes musitseeris orkestriga väga veenvalt ja musikaalselt – tema mängu- ja esinemisoskuse üle võib ainult rõõmu tunda.

10. märtsil toimus Kohtla-Järve Kunstide Koolis Jaan Õuna nimeline Virumaa muusikakoolide noorte puupuhkpillimängijate konkurss, kus Margus samuti osales. Margus esines konkursil väga hästi, nagu tal ikka kombeks on, ning saavutas õpetaja Edvin Lipsi juhendamisel ja kontsertmeister Aime Lipsi klaverisaate toetusel V-VIII klassi rühma saksofonistide hulgas väärika 3. koha.

10. aprillil toimus Rakvere Muusikakoolis III Lääne-Virumaa laste- ja noorte laulukonkurss, kus Kundat esindas muusikakooli õpetaja Valentina Lahne toetusel kooriklassi vilistlane Jana Kütt. Jana võistles vanemas vanuserühmas kaheksa lauljaga ning saavutas 1. koha. Žüriiliikmed Gerli Padar, Maire Eliste ja Anu Lõhmus kiitsid Jana laulu- ja esinemisoskust ning soovitasid tal laulmisega igal juhul jätkata.

16. ja 17. aprillil osales Rakvere muusikakoolis toimunud XI saksofonipäevadel ka Kunda muusikakooli õpetaja Edvin Lips koos saksofoniõpilastega. Saksofonipäevadel tegeletakse õpilastega kaks päeva intensiivselt individuaal- ja ansamblitundides ning pannakse kokku saksofoniorkester. Õpilased arendavad oma mänguoskusi ning nii algajad kui edasijõudnud saavad kogeda suures orkestris musitseerimise tunnet.

Kristi Moldau

Lipp võiks ju ikka lehvida

Selle jutukese pealkirja otsa võiks ka panna need kolm mõttepunkti – annaksid võib-olla asjale sügavama tähenduse. Aga las olla, ehk käib niisama kah.

Märtsi lõpp, aga Kundas kõrgusid tänavaid ääristavad hanged veel võrdlemisi tänavutalviselt, kui Kasemäe poe ees platsil võttis üks tuttav mees mul nööbist kinni: ole hea ja kirjuta kohalikku lehte, et kuidas me läinud talvel riigilipust lugu ei pidanud.

Jaa-ah?

Lugu nimelt selles, et vabariigi aastapäeval lehvis noid meite trikoloore, eriti nõnnaöelda eramurajoonis haruldaselt harva. Sama kordus emakeelepäeval. Ja selle härra teadmist-tundmist mööda sattunud sinna lohakate lipuseadjate hulka kogunisti pedagooge.

No mis sa kostad.

Ei julge end takkajärgi olukorra hindajaks lugeda, sest ei märganud õigel ajal sedamoodi valvel olla. Küll olen igal aastal silmanud, et kui Leedu Vabariigi aastapäev on, siis mu koduõuelt üle ristmiku paistab Leedu lipp selgelt kätte. Seal on maja, kus elab härra, keda tema päritolu tõttu ja iseenda mõnetisest lapsemeelsusest kutsun Leedu konsuliks siin Kundas.

Ühtlasi lubage teda seada eeskujuks.

Nojaa, eks teadupärast mõju inimestele nii eeskuju kui ka karistus. Mäletan aegu, kui ENSV lipu kaitseks trahviti kodanikke, et vähe polnud – pühad käes, siis lipp lehvigu. Ei ole viitsinud praeguse lipuseaduse sätteid pulkhaaval lahti lugeda, aga … on siis tarvis lipulehvitamise asjus käske ja karistusi käiku anda?

Sõbrad, olgu see elu, nagu ta on, lipust peaks ikka lugu pidama. Proovigem siis tulevasi tähtpäevi tänuväärsemalt tähistada.

Kasemäe Volli

DAVAI, OKEI, TŠAO

Veebifoto

Küllap on igal inimesel vähemalt üks selline sõna ja lause, mis talle midagi erilist tähendab, või alati, kui see talle meelde tuleb, midagi isiklikult olulist meenutab. Olgu selleks siis mõni elus aset leidnud hetk, pöördepunkt või hoopis omamoodi õpetlik kogemus. Loomulikult on meie kasutuses veel hulgaliselt kõiksuguseid tsitaate raamatutest ja filmidest ning tähtsate inimeste tarku ütlemisi. Mõistagi esineb nendes rohkesti erineva diskreetsusega allegooriat ja retoorikat, millest reeglina sarnaselt aru saadakse ning mille kasutamisega püütakse tähelepanu saavutada või tutvustada teistele oma vaimukust. Kindlasti pole kellelgi midagi selle vastu, kui kõnealused laused ja tsitaadid on esitatud ilusti ehk korrektses eesti keeles.

Siinkirjutajal on üks lause, mis küll kõneleb väga selgesti situatsioonist, kuid kõlab tänapäeval keeleliselt ikka üsna jubedalt: "Vareksed istusivad katukse pääl". Kuulsin selle lause ühelt vanatädilt, kui olin ise alles kuuene, ning nüüd meenub mulle too kentsaka ütlemisega naine sedamaid, mil näen mõnel katusel vareseid. Tuleb tunnistada, et lapsena pidasin kuuldut õigeks ning sellepärast rääkisin ise ka katuksest, mille peal vareksed. Kuigi juba palju aastaid tagasi sain selgeks, kuidas kõnealust lauset õigesti esitada, saadab see arhailine esmakogemus mind vist kogu elu. Kindlasti ei saa siinjuures igaviku radadel viibivat naist milleski süüdistada, sest kes teab, kui palju oli ta koolis saanud käia ning võib-olla tema noorusajal räägitigi kusagil kaugemas Eestimaa nurgas just niisugust eesti keelt.

Tänaseks on eesti keele spetsialistid teinud ära väga tubli töö, mille tulemusel on meie emakeel saanud veelgi kaunimaks kui Lydia Koidula ajal. Tänu tehnoloogia arengule on ka kõige viimased keele täiendused väga hõlpsasti kättesaadavad, luues seeläbi suurepärase võimaluse ühe kauni keele ilusamaks rakendamiseks. Internetti ühendatud arvuti abil saame mõne liigutusega nii keelealast nõu kui ka näiteid selle laitmatu kasutamise kohta. Seda loomulikult ikka siis, kui huviline on pöördunud vastavalt õigele veebilehele. Kahjuks leidub Internetis hulgaliselt ka sääraseid kohti, mis kubisevad otsast-otsani vigasest ja inetust eesti keelest. Veebilehe toimetajale peaks korrektse eesti keele kasutamine olema otsene prestiiži asi, siis poleks ei temal endal ega ka veebikülastajal vaja seal seisva pärast piinlikkust tunda. Tähelepanu keskmesse ei saa kuuluda pelgalt informatsiooni sisuline osa, sest vigaselt ja halvasti koostatud tekst põhjustab tihtipeale arusaamatusi ning vääriti mõistmist, õpetades veebikülastajatele keele vale kasutamist. Kindel on see, et keeleliselt laitmatuid veebilehti ja muud avalikku informatsiooni, saab avaldada vabalt ka ilma lingvistilise eriettevalmistuseta. Piisab, kui tead, kuhu pöörduda abi saamiseks.

Igaüks meist ajab iga päev suuremal või väiksemal määral ikka seda ehtsat eesti asja. Selleks on ju kõik me tegemised, suhtlemised ja loomulikult ka meie mõtlemine. Heitumata naabritest, kes peavad eestlasi aeglasteks ja napisõnalisteks, käib meie asjaajamine ja mõtlemine ikka omasoodu ning loomulikult emakeeles. Vähemasti siis küll, kui me parasjagu ei viibi võõrsil, kus eesti keele puhul on pisut elevust tekitanud vaid napsile eelnev "terviseks". Varem, kui kirjavahetus toimus veel postiga ning mil pikemate vahemaade puhul pidi saadetist isegi kuid ootama, püüti üldjuhul kirjutada võimalikult selgesti ja arusaadavalt. Põhjus oli lihtne, sest läbi lipsanud vigu polnud võimalik kuigi kiiresti parandada. Viimaste aastakümnete jooksul, mil kommunikatsioonivahendid on läbi teinud võimsa arengu, on loodud võimalus ühele kahetsusväärsele kalduvusele. Kuna sõbra, tuttava või kolleegiga saab praktiliselt iga hetk kontakti ka siis, kui too viibib maailma teises otsas, on oluliselt vähenemas otsene vajadus rafineeritumaks keele kasutamiseks. Iga mõtet saab ju taas ümber vormistades mitmeid kordi täpsustada, mis ei kohustagi enam esmase lause kallal eriti vaeva nägema ja sellest johtuvalt pole välistatud ka üldine keeleline lõtvumine. Ühtlasi on viimasel aja järjest rohkem hakatud rääkima, et paljud noored ei saa enese väljendamisega hakkama. Kurb, kuid tundub, et üheks otseseks põhjuseks on Interneti jututoad ja kõikvõimalikud suhtlemiskanalid, kus põhiliselt kasutatakse noorte seas levivat slängi ja üksnes neile endile mõistetavaid lühendsõnu. Niiviisi on päris kirjakeel sattunud tagaplaanile, millest paljud on võib-olla lausa eemaldunud. Olulisel määral on sellele veel kaasa aidanud vigadest kubisevad veebilehed, mida noored sagedasti külastavad, aga ka meie kõigi igapäevane keelepruuk. Küllap on igaüks juhtunud kuulama tänaval, kaupluses või ühistranspordis vestlusi ja märganud vägagi värvikaid keele kasutamise harjumusi, millest nii mõndagi külge võib jääda. Mõelgem, missuguste oma ütlemistega võime kuulajaile meenuda aastakümnete möödudes …

Levinuimaks viisiks spontaanselt auditooriumiks saada on ikka siis, kui kellegi taskus heliseb mobiiltelefon ja sellele väga valjusti vastatakse. Napisõnaline eestlane kehastub hetkega ehtsaks lobisejaks, kes ümbrust unustades paiskab kõva ja selge häälega eetrisse omapoolse osa alanud dialoogist nähtamatuga. Midagi pole parata – kõik läheduses viibijad on nüüd ühe infoallika võrra rikkamad, mis neid sisu poolest vähemasti esialgu küll eriti ei kõneta. Mõni repliik võib siiski sekka sattuda, sest teinekord aetakse ju eesti asja ka tsitaate kasutades ning kohe tulebki teada-tuntud ütlemine: "Meil lobisemise eest palka ei maksta!". Nii palju suuremeelsust jätkub ju igaühes, et enesele aeg-ajalt pisut tuhka pähe raputada. Seejärel üllatab kuulajaid samuti tuntud, aga võimalik, et isiklikku reaktsiooni eriti väärikalt väljendav: "See ämber läks ümber, raisk!", mis paneb läheduses viibiva publiku järgnevat kasvava huviga jälgima. Tegelikult ootavad kõik juba tükk aega, et ehk saab kohe see vaikust laastav monoloog läbi mõne tavalise sooviga, nagu näiteks "nägemiseni" või "kuulmiseni", kuid kõigi rahustuseks kõlab hoopis paljude meelest moodsalt ja "ehteestlaslikult": "Davai! Okei! Tšao!"…

Väino Randver

KORVPALLIPÄEVIK

Väljavõte korvpallitreeneri Jaak Jalaka ajaveebist Sportkunda koduleheküljel http://www.hot.ee/sportkunda.

(algus lk 12, 13, 14) mäng. Kodumeeskonnast puudus erinevatel põhjustel hulk mängijaid. Lisaks püüti platsil olles ka kohtunikutööd teha. See aga ei jäänud karistuseta. Saime kaks tehnilist viga. Mõningate ilusate sooituste järel olid emotsioonid laes, paraku unustati seejärel kaitsemäng. Sellest ka lõpu suur vahe. Rando Kozlov viskas parimana 20 punkti.

11.03.2010 Ei õnnestunud võita. PC1 klassi meeskond kohtus järjekordses Eesti noorte meistrivõistluste mängus Paide KK 7-ga. Ikkagi ei õnnestunud võiduarvet avada. Kaotus tuli numbritega 57:63. Meie resultatiivseim oli Karl Joonas Lett 17 punktiga.

10.03.2010 Tabloo vembud. Tänase maakonna teise liiga mängu peategelaseks sai tabloo. See lihtsalt keeldus oma ülesandeid täitmast. Tarvitseb peatreeneril korraks teatrisse minna, kui mehhanismid oma elu elama hakkavad. Tänu Ivaxi meeste vastutulelikkusele sai mäng siiski peetud. Kunda koolipoisid ei lasknud vastaseid eriti löögile ja võitsid 91:43. Resultatiivseim oli Kevin Täpp 21 punktiga.

08.03.2010 Naistepäevaks kaotus. Maakonna teis liiga edasilükatud mängus kaotas Kunda Ühisgümnaasium kodusaalis Rakvere Spordikeskusele 61:70. Erinevatel põhjustel jäid meie read väga hõredaks. Kestsime ühe poolaja, siis sõitis vastaste rong lihtsalt edasi, jättes saaliperemehed külalistele järele lehvitama. Resultatiivsemad olid Kevin Täpp 21 ja Martin Rootare 18 punktiga. Vastastest viskas Märt Raam 18 punkti. Eksootikat lisas Rakveres töötav filipiinlane Johnell Itac. Kiire tagamängija panus oli 13 silma.

06.03.2010 Mehed jätkuvalt võidulainel. RSK sPORTKUNDA/Hulja meeskond saavutas maakonna meistriliigas seitsmenda järjestikuse võidu. Seekord alistati Kadrinas vana rivaal Rakvere ViKe 89:63. Mäng oli heitlik. Alguse neljal ning lõpu kahel minutil tabasid vaid vastased, saades selle ajaga 17 punkti. Vahepealsed 34 minutit kuulusid kodumeeskonnale 89:46! Rein Ilves 20, Raigo Pärs 19 ja Kaido Vahesalu 16 punktiga olid meie resultatiivsemad.

06.03.2010 Noorte esiliigast medalitega. PB klassi esiliiga kohamängudele Ülenurme sõitsime väga ebakindla enesetundega. Kaks senist põhiraskuse kandjat Hans Keskülla ja Jan Juhanson olid jäänud koju ennast ravima. Õnneks tõi poolfinaalis Kohila SK/Märjamaa SK meeskonna vastu kastanid tulest välja Kevin Täpp, kes lisaks vastaste liidri ohjeldamisele, suutis ta ka ise resultatiivne olla. Eriti teisel poolajal, kui ta mängust visates eksis vaid kahel korral. Kokku Kevinilt 30 punkti ja seda nigela vabaviske juures (14-st vaid 4 tabamist). Lõppseis 59:42.

Finaalmäng väljakuperemeeste Tartu Rock/Ülenurme vastu käis seekord üle jõu. Kaotasime 47:92. Resultatiivemateks kerkisid seekord Keijo Kaasik 12 ja Priit Pohlak 10 punktiga. Tasuks hõbemedalid ning järgmise etapi mängud Rakveres ja Raplas. Medalita jäämise korral oleks ees oodanud veel kaks Tartusse sõitu.

03.03.2010 Minimaalne võit. Maakonna teises liigas sai Kunda Ühisgümnaasium ülimalt tasavägise mängu järel võidu GK Ehitus/Seesam Kindlustus meeskonna üle 62:61. Miinusteks Gert Pressi vigastus esimesel ja Kert Vergi välja väänatud jalg viimasel veerandajal ning taaskord kehvasti sooritatud vabavisked. Resultatiivsemateks kerkisid Rait Türkel 15 ja Kevin Täpp 13 punktiga.

Kunda linna ajaleht MEIE KODU

Väljaandja: Kunda linnavalitsus. Toimetuse kolleegium: Sulev Kool, Heldur Lahne, Anne Paavel, Riina Sooäär, Arvo Vainlo. Toimetaja: Ebe Pilt (telefon: +32 55 998, e-post: ebe[ät]kunda.ee). Keelelist korrektuuri aitab teha Tiiu Raju, pilte töödelda Väino Randver. Trükkija: AS Trükis (Jõhvi, Pargi 27 F; telefon: +33 72 666). Trükiarv: 1500 (leht on lugejaile TASUTA). Toimetuse aadress: Kasemäe tn 19, 44107 KUNDA. Kaastöid, kuulutusi, teateid ja reklaami võetakse lehetoimetuses vastu ESMASPÄEVAL ja NELJAPÄEVAL kl 9–12.

Kohalik omavalitsus tihendab koostööd päästeteenistusega

8. aprillil kohtusid Kunda linnajuhid kogukonna inimeste turvatunde suurendamise ja koostöö tihendamise eesmärgil Ida-Eesti Päästekeskuse juhtkonnaga (fotol). Päästekeskuse juhtkond kohtub sel eesmärgil tänavu esimese poolaasta jooksul kõigi Virumaa kohalike omavalitsuste (37) esindajatega.

Koostöökohtumisel olid arutlusel järgmised teemad: päästevaldkonna ennetustöö alane koostöö, kohalike omavalitsuste roll kriisireguleerimises, tuleohutusjärelevalve põhimõtted ja korraldamine ning päästetöödeteenuse pakkumine omavalitsuse territooriumil. Arutelu käigus analüüsiti senist tegevust ja kavandati koostööplaanid tulevikuks.

Õnnetuste ennetamine

Kunda linnas registreeriti 2009. aastal pääste väljakutseid 54, sh tulekahjusid 15 (sh hoonetes kolm – üks korterelamus, üks tööstushoones ja üks kasutusel mitteolevas hoones). Kunda linnas ei hukkunud eelmisel aastal tulekahjudes mitte ühtegi inimest.

Eesti riik on turvaline siis, kui õnnetusi ei juhtu. Päästekeskuse koordinatsiooniteenistuse juhi Maido Nõlvaku sõnul on kõigepealt oluline, et inimene oma ohuteadliku käitumisega teeks kõik selleks, et õnnetusi ei juhtuks, õnnetuse korral aga õigesti käituks kuni professionaalse abi saabumiseni. Päästeala ennetustöö peamine eesmärk on elukeskkonna ohutumaks muutmine – st et ühiskond on teadlik ümbritsevatest ohtudest ning inimesed käituvad ohte ennetavalt ja kaaskodanikke toetavalt.

Sellest lähtuvalt pakub päästekeskuse ennetustöö büroo elanikkonnale lasteaiaeast kuni eakateni 18 teenust, sh nii erinevate sihtgruppide koolituste ja nõustamiste kui ka teavitamisega üritustel ja meediakampaaniate kaudu.

Kunda linnavalitsus on muretsenud vähekindlustatud elanikele suitsuandureid, mis on koostöös "Kodu tuleohutuks" projekti raames kodudesse paigaldatud. Linna haridusasutused on aktiivselt osalenud ennetustöö projektides. Linnarahva kogunemiskohti ja -aegu võiks kasutada erinevate sihtgruppide (seltside ja korteriühistute esindajad, eakad, koduhooldajad, ...) koolituste läbiviimiseks. Päästekeskus ootab linna asutuste poolset aktiivsust koolituste tellimiseks ennetustöö büroolt.

Tehti ettepanek täiendada linna arengukavas turvalisust käsitlevat peatükki ning lisada turvalisuse-teemaline alajaotus ka linna veebilehele. Seal võiksid näiteks olla avaldatud nii lingid ohutusteemalistele veebilehekülgedele kui ka Eestis toimivad tähtsamad infonumbrid. Alati ei ole inimestel põhjust kõnedega koormata hädaabinumbrit 112, sest nõuandeid annavad ööpäevaringselt nii päästeala infotelefon 1524 kui ka perearsti nõuandetelefon 1220.

Kriisireguleerimine

Eelmisel aastal kehtima hakanud uus Hädaolukorra seadus kohustab kõiki kohalikke omavalitsusi moodustama kriisikomisjonid, neid võib moodustada ka ühiselt. Päästekeskuse koordinatsiooniteenistuse juhi Maido Nõlvaku sõnul on kriisikomisjoni moodustamise laiem eesmärk elanikkonna turvalisuse korraldamine omavalitsuse territooriumil inimelude ja vara kaitseks läbi ennetustöö, samuti õnnetustele ja sündmustele reageerimise suurema võimekuse loomine omavalitsuses.

KOV on põhiseaduses sätestatud omavalitsusüksuse – valla või linna – demokraatlikult moodustatud võimuorganite õigus, võime ja kohustus seaduste alusel iseseisvalt korraldada ja juhtida kohalikku elu, lähtudes linnaelanike õigustatud vajadustest ja huvidest ning arvestades linna arengu iseärasusi. Kriisikomisjon tuleb moodustada selleks, et luua võimekus Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses seatud ülesannete täitmiseks ka tavaelust erinevas olukorras (nt õnnetuste, hädaolukordade korral elutähtsa teenuse katkemisel).

Kriisikomisjoni tähelepanu all ei ole mitte ainult suurõnnetused ja katastroofid, vaid omavalitsuse mõistes suuremad ja paljudele inimestele mõju avaldavad õnnetused (tulekahjud, reostused, kaugkütte katkemine kütteperioodil, elektrienergiaga varustamise häired, liikumist takistavad lumeolud jne.), millega seoses on vaja operatiivselt korraldada linnaelanike abistamist.

Linnas on vajalik koostada ka ressursiplaan hädavajadusel kasutada olevate vahendite kohta (näit kust saab hankida tehnikat, mis tagab linna teede lahtihoidmisel ka suure lumetuisu ja tormi korral). Kohaliku omavalitsuse kohustus on ka teavitada kriisikomisjoni tegevusest ja otsustest. Kriisikomisjon moodustab selleks vajadusel kriisikommunikatsiooni töögrupi või määrab avalikkuse teavitamisega seotud ülesannete täitmiseks ühe kohaliku omavalitsuse ametniku.

Kohalikud omavalitsused koostöös riigi ja eraettevõtetega hakkavad senisest enam tegelema ka riskikommunikatsiooni e suurõnnetuste ennetamisega, mis tähendab kogukonna inimeste teavitamist ja õpetamist, millised riskid neid ohustavad ja kuidas ohuolukorras õigesti käituda. Linna veebilehel võiks turvalisuse rubriigis olla alajaotus "Minu kodukoha riskid", mis koondaks hädavajaliku teabe võimalikest riskidest ja käitumisjuhistest elanikele hädaolukorras.

Järelevalve

Päästekeskuse järelevalveteenistuse juhi Rivo Neuhausi sõnul pööravad inspektorid erilist tähelepanu tuleohutusnõuete täitmise kontrollimisele haridus-, tervishoiu- ja hoolekandeasutustes. Aasta-aastalt on nimetatud asutustes nõuete täitmise nõudmise suhtes muututud järjest rangemaks, sest kaalul on nende inimeste elu ja tervis, kes ise enda eest hoolitseda ei suuda.

Laste turvalisuse seisukohalt ei saa teha mingeid järeleandmisi. Viimase paari aasta jooksul on linn palju panustanud tuleohutusnõuete täitmisele ning selles osas on seis linna hallatavatel objektidel üsna hea. Päästekeskuse järelevalveteenistuse näpunäide kohalikele omavalitsustele on, et eelkõige tuleks jälgida ettekirjutuste tähtaegadest kinnipidamist.

KOV-i majanduslikust seisust, hangete tähtaegadest ja projektirahadest on parim ülevaade ikkagi omavalitsusel endal ning kui seda infot kohapeal inspektoriga ei jagata, siis tehaksegi ettekirjutus vaid olemasoleva info põhjal. Oluline on sealjuures silmas pidada, et inimeste ohutus peab olema tagatud ka seni, kuni vajalikud investeeringud tuleohutusnõuete täitmiseks tehakse.Päästekeskuse järelevalveteenistus kutsub kohalikke omavalitsusi ka tihedamale ehitus- ja tuleohutusjärelevalve-alasele koostööle.

Päästetööd

Käesoleval aastal jääb osutama päästetöödeteenust 81 riiklikku (sh viis Lääne-Virumaal) ja 73 (78) vabatahtlikku (sh kuus Lääne-Virumaal) päästekomandot üle Eesti. Aasta alguses toimus üleminek 12-tunniselt valvevahetuselt tagasi 24-tunnisele, mis on optimaalsem päästjate töö korraldamiseks.

Päästekeskuse päästetöödeteenistuse juht Tauno Suurkivi rääkis, et uue optimeerituma teenusemudeli rakendamine on juba varem planeeritud ettevõtmine ja ei ole seotud majanduslikust olukorrast tuleneva kokkuhoiuga. Riiklike päästekomandode paiknemise eelduseks on piirkonna elujõulisus – st kus elab rohkem inimesi ja seega on ka enam riske, seal asub ka päästekomando.

Komandode ühendamise eesmärk on tõsta inimelu päästmise võimekust. Elupäästevõimekus tähendab vähemalt kolmeliikmelise meeskonna ja ühe standardvarustusega päästeauto ööpäevaringset valvelolekut ja õnnetuskohale jõudmist kümne minuti jooksul. Komandode liitmise tulemusel on senise 41 püsiva elupäästevõimekusega päästekomando asemel neid nüüd Eestis 64.

Kaugemates hajaasustusega piirkondades, kus väljasõidukoormus on väike, tagavad varapäästevõimekuse vabatahtlikud päästekomandod.

Kohalik omavalitsus ja majaomanikud saavad kogukonna turvalisust parandada selliste tegevustega, nagu näiteks tänava nimede ja aadresside ning vastavate siltide olemasolu tagamine, tänavavalgustuse ja teedevõrgu korrashoid, sh lumest puhastamine, veevõtukohtade ja -hüdrantide loomine/märgistamine/korrashoid ning mahajäetud hoonete korrashoid/jälgimine, et nende avaused oleksid suletud.

Eve Ojala
Ida-Eesti Päästekeskuse
avalike suhete büroo juhataja

Ohtudest, mis meid ümbritsevad

Kätte on jõudnud kevad, üha rohkem inimesi on asunud tänavale jalgratastega liiklema ning on inimesi, kes on asunud aktiivsemalt külastama kauplusi. Kahjuks unustatakse ohud, mis meid kohati ümbritsevad.

Lisaks liiklusohtudele, ohustavad meid inimesed, kellele ei ole püha teise inimese vara ning esimesel võimalusel pööravad nad võõra vara enda kasuks. See tähendab seda, et minnes kauplusesse, tuttava juurde jne ei tohi jätta oma sõiduriista järelvalveta, vaid kindlasti tuleb see lukustada spetsiaalse kinnitustrossiga. Vastasel juhul võib teid tabada üllatus, et keegi on omastanud te sõiduriista. Kahjuks on meie hulgas inimesi, kes odava hinna eest on koheselt nõus varastatud jalgratta või mõne muu eseme ostma ning seetõttu on ka politseil võimatu täielikult varavastaseid kuritegusid likvideerida. Vältimaks jalgrataste vargusi, ärge hoidke neid lukustamata ka maja trepikodades. Ööseks pange lukku trepikodade, keldrite ja teiste hoiuruumide uksed.

Ärge unustage, et oht võib varitseda ka kauplustes. Kauplustes liiguvad vargad, kes lisaks poes olevale kaubavalikule on oma huviobjektiks seadnud klientide vara. Järelvalveta rahakott kassa juures, ostukorvis, pükste ja jope välistaskus – need on kohad, kus vargal on üpris lihtne see omale tasku poetada. Samuti hoiataks kauplusetöötajaid, et nad oma rahakotti ei hoiaks leti all. Kurjategijale on see koht teada ning tähelepanu hajutades oskavad nad ära kasutada hetke, et see ära varastada. Analoogne vargus toimus hiljuti Kunda linna ühes kaupluses. Palju on räägitud sellest, et koos pangakaartidega ei tohi rahakotis hoida pin-koode. Ikka leidub inimesi, kes ei suuda nelja numbrit meelde jätta ning kirjutavad selle paberitükile. Sedasi me hõlbustame ise enda paljaks varastamist ja vargal on eriti hea meel, et saab nii lihtsa vaevaga kogu pangakonto rahast tühjaks teha.

Kuritegevuse statistikat vaadates võib siiski öelda, et Kunda on turvaline linn. Kui 2008.aastal sooritati linnas 153 kuritegu, siis 2009.aastal oli see number 100 võrra väiksem ehk registreeriti 53 kuritegu. See teeb tuhande elaniku kohta keskmiselt 14 kuritegu aastas (2008. aastal oli see näitaja 40). Üheks kuritegevuse vähenemise põhjuseks on asjaolu, et inimesed olid tähelepanelikumad oma vara suhtes, kahtlustest informeeriti rohkem politseid, mis andis positiivseid tulemusi kurjategijate tabamisel.

Tiit Jõgi
Rakvere konstaablijaoskonna
piirkonnavanem

POLITSEIINFO

Sellel aastal on registreeritud Kunda linnas kaks surmaga lõppenud vägivallajuhtumit. Mõlema juhtumi uurimiseks on alustatud kriminaalmenetlust.

27.02.2010 kella 07.00 ajal leiti Kundas Pargi tn asuva maja trepiplatvormilt 53-aastase mehe surnukeha. Sündmuse uurimiseks alustati kriminaalmenetlust tapmist käsitleva paragrahvi alusel. Samal päeval pidas politsei kinni kuriteos kahtlustatavana kinni 25-aastase mehe, kes võeti prokuröri taotlusel vahi alla.

Teise surmaga lõppenud vägivallajuhtumi uurimiseks alustas politsei kriminaalmenetlust karistusseadustiku paragrahvi alusel, mis käsitleb surma põhjustamist ettevaatamatusest (KarS § 117 lg 1). Nimelt toimetati 7.02.2010 Kundast Loode tänavalt haiglasse 37-aastane mees, keda oli pekstud. Kannatanu suri veebruari lõpus haiglas. Politsei pidas peksmises kahtlustatavana kinni 46-aastase mehe, kellele on eeluurimise ajaks tõkendina kohaldatud elukohast lahkumise keeld.

Mõlema juhtumi puhul on jätkuvalt käimas kohtueelne menetlus. Menetlustega tegelevad Viru Ringkonnaprokuratuur ja Ida Prefektuur.

Mari Luuk
Viru Ringkonnaprokuratuuri
pressinõunik

Lääne-Viru Õppenõustamiskeskuse õppepäev koos maakonna tugispetsialistidega

Lääne-Viru Õppenõustamiskeskus on valmis saanud oma esimese arengukava tööversiooni ja tahab seda nüüd koos maakonna tugispetsialistidega arutada.

7. mail 2010.a on planeeritud *õppepäev Kadrina Keskkooli metoodika kabinetis *algusega kell 9.30 maakonna tugispetsialistidele ja õppealajuhatajatele. Kavas on arengukava tutvustamine ja Sisekaitseakadeemia lektori Inga Kartoni loeng teemal "Motiveeriv intervjuu".

Koolitus on osalejatele tasuta.

Päeva paremaks planeerimiseks (koolitusmaterjalide ettevalmistamine ja koolilõuna soovijate arv) palume etteregistreeruda kuni 30. aprillini õppenõustamiskeskuse koordinaatori telefonil 32 58064 või 53454359 või meiliaadressil monica.jaanimets@virol.ee <mailto: monica.jaanimets@virol.ee

Päevakava:
9.15 - 9.30 - saabumine, hommikukohv
9.30 - 11.00 - õppenõustamiskeskuse arengukava arutelu
11.00 - 11.15 - kohvipaus
11.15 - 12.45 - Inga Karton "Motiveeriv intervjuu"
12.45 - 13.30 - lõuna
13.30 - 15.00 - loeng jätkub
15.00 - 15.15 - kohvipaus
15.15 - 16.45 - loeng jätkub
16.45 - 16.50 - päeva lõpetamine, tänamine

Kõik küsimused oodatud!

Monica Jaanimets
Lääne-Viru Õppenõustamiskeskuse koordinaator

Kunda motokross 2010

MK arhiivifoto

10. aprillil 2010 toimus Kundas Lähta rajal Kunda motoklubi korraldusel motokross sooloratastele. Osalejatele piiranguid ei seatud ning andis väljundi ka nendele huvilistele, kes käesoleva ajani EMF-i võistlustel pole osalenud või enam seda teha ei soovi.

Kunda motokross 2010 läks ajalukku kui esimene hobikross ja esimest korda anti ametlikult start klassidele Amatöör, Retro ja 2Stroke Challenge - mida siinmail pole varem nähtud. Samas ka klassidele Veteran, Hobi Open , 85cc ja MX Open.

Esikolmikud:

Amatööride klassis: Indrek Helemäe, Aavo Toming (Kunda MK) ja Martin Koppel.

Retros: Teet Vare, Jaanus Lüüding ja Janek Kuura.

2Stroke Challenge´is: Tom Õunmaa, Ben Lilleoja (Kunda MK), Rene Peilmani.

Veteranide klassis: Raul Orumaa (Kunda MK) , Ranno Soots , Kaido Kase (Kunda MK)

85 cc: Markus Normak, Kerto Kase (Kunda MK), Siim Umerov (Kunda MK)

Hobi Open: Raul Peilman, Andrus Valk (Kunda MK), Allan Kelder

Esmakordselt toimus ka rehvijooks, mille peaauhinna - 19 tollise tagarehvi - pani välja AGS Racing ning rehvi viis võistlustelt enesega Taavi Linaste.

Eesti Hobikrossiklubi tänab kõiki osavõtjaid ja pealtnägijaid ja Kunda motoklubi, kes oli ettevalmistanud korraliku raja ning hoolitses võistluste sujuva laabumise eest!

Kunda Torekad käisid Haljalas Torevantsi tantsutundi läbi viimas (foto autor Lea Metsis)

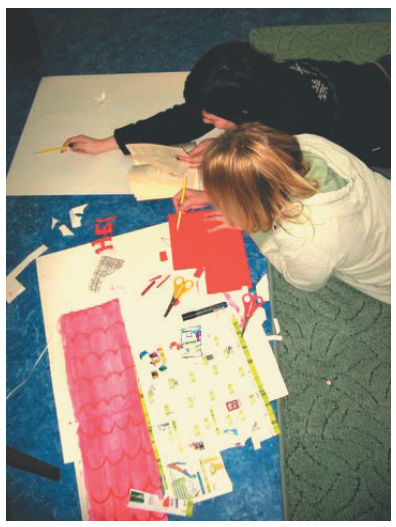

Kunda linna klubi ja raamatukogu korraldasid plakatite valmistamise konkursi "Minu lemmikraamat". 12. aprillist on raamatukogus üleval plakatite näitus. (fotod noortemaja fotoarhiivist)

Võõrkeelte nädala raames toimus kontsert "Koos on lõbus sammuda" (vt täpsemalt lk 12). Kontserdil esinesid õpilased 3 koolist: Lasnamäe vene gümnaasiumist Tallinnast, Kunda ühisgümnaasiumist ja Vasta koolist Viru-Nigilast. MK

Kunda linna klubi kutsub

25. aprillil kell 12.00 Viru-Nigula rahvamajas Kunda ja Viru-Nigula laste laulukonkurss Kevad 2010. Kontserdil laulab 30 noort solisti. Pilet kuulajale 40 krooni. Kui vajate transporti, helistage palun tel 3221556

8. mail kell 15.00 Kunda Ühisgümnaasiumi aulas KONTSERT:
Esineb ARSISE noorte kellade ansambel, dirigent Aivar Mäe.
Piletid müügil noortemajas ja tund enne algust kohapeal hinnaga 80.-/60.-, eelkoolealistele tasuta.

24. maist – 1. juunini Kunda laste KEVADPÄEVAD sügisel kooliteed alustavatele lastele.

29. mai Kundas RAHVA PIDU: lõbus rongkäik, kevadpäevade lõpetamine ja suur kontsert, kus esinevad kõik linna lauljad ja tantsijad

1.juunil kell 10.00 Lasteaia hoovis lustlik LASTE PÄEV

17.-24. juuni teeb Kundas tööd Õpilasmaleva I vahetus

23. juunil kell 20.00 rannas Jaanituli

7.-14. juuli töötab Õpilasmaleva II vahetus

10. juulil algusega kell 12.00 XIV Mere- ja Perepäev

9.-15. augustil Kunda klubis toimumas IX Saksofonistide suvekool

27. august kell 12.00 lastele Rõõmureede

28. august kell 21.00 rannas Muinastulede öö

29. august kell 12.00 taidlejate suvelõpu Piknik

Lisainfo www.kundalinnaklubi.ee

KUNDA NOORTELE VANUSES 13–18 AASTAT!

TULE ÕPILASMALEVASSE!

Sellel aastal toimub Kunda õpilasmaleva esimene vahetus (ööbimiseta) 17. juunist kuni 24. juunini ja teine vahetus (ööbimiseta) 7. juulist kuni 14. juulini.

Ühes malevavahetuses on 6 tööpäeva. Päevakavas on 4 tundi heakorratöid Kunda linnas (sealhulgas osalemine ka jaanitule ning merepäeva sündmuste ettevalmistamisel ja läbiviimisel), lõunasöök ja meelelahutuslik ühistegevus (koolitused, võistlused, mängud jne).

Õpilasmaleva laagrikasvatajad on klubi noortejuht Helen Jagant ja kunstiline juht Auli Signi Kärdi.

Osalemiseks palume lapsevanemal koos noorega täita AVALDUS (avalduse blankett saadaval ka noortemajas) ning tuua see hiljemalt 30.04.2010 noortemajja (Koidu tn 13). Noortemaja on avatud E, T, N, R 13.00–20.00 ja K 15.00–20.00. Informatsiooni ja küsimustele vastused õpilasmaleva kohta saab telefonil 32 21 666 või noortemaja[ät]kunda.ee

Kõik noored, kel on tõsine tahtmine tööd teha, on oodatud taskuraha teenima ning toredasti suvevaheaega veetma!

Meie ootame Sind!

Korraldajad

Kulu põletamine on keelatud!

Soojad kevadpäevad sulatavad lume ning toovad nähtavale kuivanud rohu, ahvatledes inimesi seda põletama. Igal kevadel saavad päästjad hulgaliselt väljakutseid kontrolli alt väljunud kulu- ja prahipõlengutele, mis on alguse saanud tuleohutusnõuete eiramisest.

Eelmisel aastal registreeriti Virumaal kokku 645 metsa/maastikupõlengut, neist 566 Ida-Virumaal ja 79 Lääne-Virumaal. Kulupõlengu tagajärjel süttis Ida-Virus üheksa aiamajakest, Lääne-Virus sai kulu põletamise tõttu kahjustada kaks kõrvalhoonet.

Kulu põletamise kahjulikkus on ilmselge – kahju keskkonnale, oht inimestele ja nende varale on peamised põhjused, mis peaksid inimesi enne tikutõmbamist või hõõguva suitsukoni hooletut äraviskamist panema mõtlema võimalikele tagajärgedele. Tulekahjujärgne pilt näeb välja üsna tööstitu ja seda nii hoonetes kui ka looduses aset leidnud põlengute korral. Tuli hävitab oma teel kõik elusorganismid- putukad, konnad, sisalikud, aga ka pisiimetajad.

Tuleb arvestada, et kulupõlengutega kaasneb ka hädaabikutsete arvu suurenemine, mille tulemusel häirekeskusesse helistajate jaoks pikeneb kõne ooteaeg, raskendades sellega nii päästjate kui ka kiirabi kohale kutsumist.

Samuti peab iga inimene teadma, et kulupõletamise keelust üleastujaid ootab ees rahaline trahv kuni 18 000 krooni ning lisaks tuleb tasuda ka keskkonnale tekitatud kahju. Üle viie hektari suuruse kulupõlengu või üle ühe hektari metsatulekahju korral algatatakse kriminaalmenetlus.

Tuleohtlikul ajal korraldab päästekeskus koostöös politsei ja keskkonnainspektsiooniga kontrollreide.

Päästekeskuse hinnangul on parim lahendus, kui maaomanik suudab oma maad niimoodi hooldada ja harida, et ohtlik kulupõletamine ei oleks üks tema kevadtöödest.

Lõkke tegemisel tuleb järgida tuleohutusnõudeid ja kohalike omavalitsuste õigusakte

Igakevadine probleem on ka prahi ning okste põletamine lõkkes, mis võib tuleohutusnõudeid eirates põhjustada ohtu hoonetele ja metsale. Samuti võib lõkkest alguse saada kulupõleng, mis levib soodsa tuule korral väga kiiresti ning vahel ka mitmes suunas, kiiresti kontrolli alt väljudes.

Kui kohaliku omavalitsuse heakorraeeskirjades toodud sätted seda lubavad, siis võib lõket teha vaid oma maja krundi piires juhul, kui kõik tuleohutusnõuded on täidetud. Väljaspool oma krundi piire tohib lõket teha ainult maaomaniku poolt eelnevalt ette valmistatud ja tähistatud lõkkeplatsil, näiteks RMK lõkkekohtades.

Enne tule süütamist veendu, et tekkiv suits ei segaks liiklust ega kaaskodanikke. Võib juhtuda, et häiritud kaaskodanikud võivad hinnata ohtu valesti ning teatada sellest häirekeskusesse ja päästekorraldaja saadab välja päästeautod.

Päästeasutused tule tegemiseks lube ei väljasta

Häirekeskuse (tel 112) või mõne muu päästeasutuse teavitamine või loa küsimine ei anna õigust tuleohtlikul ajal kulu- ja/või prahipõletamiseks. Samuti koormab selline teavitamine põhjendamatult häirekeskuse telefoniliine ja töötajaid, kes tegelevad õnnetusteadete vastuvõtmise ja abi saatmisega sündmuskohale.

Ida-Eesti Päästekeskus kutsub kõiki inimesi üles käituma ohuteadlikult ja järgima tuleohutusnõudeid, samuti palume lapsevanematel rääkida lastele tikkudega mängimise ohtudest. Päästealaga seotud küsimustele vastuste saamiseks võib helistada ööpäevaringselt töötavale infotelefonile 1524.

Maario Kupp,
Ida-Eesti Päästekeskuse menetlusbüroo juhataja

Uus kauplus Kundas

Mäe pood avati 09. märtsil 2010.

Kui olete oma kodus ringi vaadanud ja leidnud, et midagi on nagu puudu, aga midagi on ka nagu üle, siis tulge julgelt Mäe poodi (Mäe tn 18 a). Mäe pood on komisjonikauplus.

Võtame meile sobivad esemed müüki, samas võite valida asemele hoopis teistsugused.

Komisjonikauplus võtab müüki uusi ja vähekasutatud asju:

*aksessuaarid- kotid, sallid, mütsid, ehted, vööd jne
*lastekaubad- kärud, vankrid, turvatoolid, -hällid jne
*mänguasjad
*CD, DVD, videokassetid (originaal)
*nõud, serviisid, kohvimasinad s.o. erinev kodukaup
*kangad, kardinad jne
*väiksemad mööbliesemed (riiulid, toolid jne)
*laste, naiste, meeste riided ja jalanõud (igalt inimeselt max 3 riideeset)

Kõik esemed peavad olema puhtad, terved, töökorras s.o. sellises seisukorras, millises ka ise oleksite valmis neid ostma.

Kauba hinna määrate teie, millele lisandub kaupluse juurdehindluse %. Raha kauba eest väljastatakse peale kauba realiseerimist. Komisjonilepingu sõlmimiseks peate olema vähemalt 18 aastane. Kaupa müüki tuues või rahale järele tulles palume teil kaasa võtta isikut tõendav dokument.

Kauplus avatud: T- R 10.00-18.00; L 10.00-14.00; P- E Suletud

Täpne info telefonil 5299373

Lääne-Viru Maavalitsus korraldab avalikud arutelud Lääne-Viru maakonnaplaneeringu "Lääne-Viru maakonna rannikuala" eskiislahenduse tutvustamiseks

Maakonnaplaneering on algatatud Lääne-Viru maavanema 17. märtsi 2009 korraldusega nr 45. Maakonnaplaneeringu koostamise eesmärgiks on maakonna rannikuäärse piirkonna arengu põhisuundade ja tingimuste määramine järgnevaks 10 aastaks, olulisemate infrastruktuuri objektide asukoha määramine ning maa- ja veealade üldiste kasutustingimuste määramine.

Planeeringuala hõlmab Vihula ja Viru-Nigula valla maismaa osa kuni 10 km ulatuses ning 0,5 km laiust mereala. Kunda linn jääb tervikuna planeeritava ala sisse.

Maakonnaplaneeringut koostab Lääne-Viru Maavalitsus koos riigihanke võitnud konsultandiga OÜ E-Konsult. Planeering koostatakse koostöös Vihula, Viru-Nigula ning Kunda omavalitsustega.

Arutelud toimuvad 27. aprillil Võsul Mere tn 6 algusega kell 16.00 ning 29. aprillil Viru Nigula Rahvamajas algusega kell 15.00.

Maakonnaplaneeringu eskiislahendusega on võimalik tutvuda alates 20. aprillist Lääne-Viru Maavalitsuse koduleheküljel.

Täiendavat informatsiooni maakonnaplaneeringu kohta saab Lääne-Viru Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonnast Jaan Kangur, tel. 3258015, e-post jaan.kangur[ät]l-virumv.ee.

Maakonnaplaneeringu koostamist rahastatakse Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse poolt kureeritava Norra-Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismidest rahastatavast regionaalarengu toetusskeemist.

Käsitööklass palub abi

Käes on kevadise suurpuhastuse aeg. Kodudes vaatame üle sahtlid ja kapid ning vabaneme üleliigsest, luues ruumi uuele ja vajalikule. Kui Teie panipaikadesse on aegade jooksul kogunenud õmblustarbeid ja käsitöövahendeid, mida keegi enam ei vaja ega kasuta, siis on see oodatud annetus kooli käsitööklassile.

Pakkuda võib lõngu, niite, tikkimismaterjale, kangaid, täitematerjali, vardaid, heegelnõelu, nõelu, lukke, nööpe, paelu, pärleid jne. Teie äraviskamiseks mõeldud kraam võib osutuda hädavajalikuks töövahendiks nii mõnelegi algajale õppurile.

Oma annetused võite tuua kooli ruumi nr 111 või helistada telefonil 5541092. Võin pakile ise järele tulla.

Kena kevadet soovides ja ette tänades

Ruth Kaljund
Kunda ÜG käsitööõpetaja

Müüa 3-toaline (47,9 m²) korter Kundas. Info telefonil 5043326

Kasemäe Volli ainuisikuline ansambel Punane Kunda – kupleed, lorilaulud, tantsumuusika ja sõnaline meelelahutus. Telefon õhtuti: 32 21 266.

Raamatukogu annab teada

12. aprillist on raamatukogus üleval plakatite näitus "Minu lemmikraamat." Plakatid valmisid Kunda Linnaraamatukogu ning Kunda Noortemaja ühisüritusel.

Valmis sai valmis üle ootuste palju plakateid - pea 20 erinevat raamatut soovitavat reklaami.

Kõik on oodatud näitust külastama!

Elagu pulmapaar!

Silvia ja Kalju Paulus

55 a käsikäes eluteel
Päevapaitust silma sisse.
Tähehelki hinge sisse.
Kullateri elu sisse.

30. aprillil 2010
Kalda tänava rahvas

Head mälestused võtan ühes endaga ...

Kunda Ühisgümnaasium ootab kõiki vilistlasi, endiseid direktoreid, õppealajuhatajaid, õpetajaid ja koolitöötajaid laupäeval, 27. novembril 2010

VILISTLASTE KOKKUTULEKULE – KUNDA KOOL 115.

Palun aidake infot edastada kooli kokkutuleku kohta ka nendele, kes elavad ja õpivad väljapool Eestit.

Osalustasu kuni 25. novembrini - 100 krooni, kohapeal 27. novembril - 150 krooni. Osavõtumaks kanda Eivor Süda arvelduskontole 221029522306 Swedbankis. Märgusõna "Kooli aastapäev", arvele märkida nimi (neiupõlve nimi), lend.

Ürituse ajakava ilmub oktoobrikuu ja novembrikuu ajalehes Meie Kodu (www.kunda.ee) ja kooli kodulehel www.kyg.ee.

Vilistlaste kokkutuleku reklaam ilmub järgmistes ajalehtedes: Virumaa Teataja, Eesti Päevaleht, Õpetajate Leht.

Ootame arvukat osavõttu.

Peatse kohtumiseni!

Mälestame

Liidia Uustalut

ja avaldame kaastunnet tütrele ning õele peredega.

KÜ Mäe 7

Elust mälestus on saanud
… Südamlik kaastunne Liidiale perekonnaga kalli ema

Leida-Matilde Värava

kaotuse puhul.

KÜ Loode 4 majarahvas

In memoriam

HUGO PÕDER

23. aprillil 2010 saadeti manalateele Hugo Põder. Mees, kes suure osa oma elust andis Kunda tsemenditehase ja linna sporditöö edendamiseks. Spordiklubide loomise ajal oli tema üks RSK sPORTKUNDA asutajaliikmetest, kelle range kontrolli all said harjutada jõusaali kasutajad ning lauatennisemängijad. Uue spordisaali ehitamise ajal valvas ta aastaid pooleliolevat ning seisis hea selle eest, et ehitus jätkuks.

RSK sPORTKUNDA liikmed on mõtetes klubi asutajaliikme leinajatega

Huvilisele klubi, rahvale rahvamaja

Eelmise sajandi alguses, kui Kunda oli veel pisike tööstusasula, tekkis elanikel vajadus kohalikku kultuurielu juhtiva institutsiooni järele. Hädasti oli vaja tegeleda just noorte vaba aja sisustamisega. Selle ajendil asutati 19. märtsil 1922 rahva algatusel Kunda noorsoo kasvatamise selts, kelle eestvedamisel kohalik kultuurielu elavnema hakkas. Pidusid korraldati ikka parabool- ehk pidukuuris, kuni selts tuli välja mõttega ehitada Kundasse päris kultuuriürituste läbiviimise koht. Tänu annetustest kogutud vahenditele pandi 17. juunil 1928 nurgakivi Kunda rahvamajale, mis sai koos juurde kuulva algkooliga lõplikult valmis aastal 1934. Tublide entusiastide eestvedamisel oli niiviisi Kunda kultuurielule keeratud uus lehekülg, sest ei puudunud isegi tol ajal suure populaarsuse võitnud kino näitamise võimalus.

Teise maailmasõja järgsele Nõukogude võimule ei olnud sõna "rahvamaja" eriti meelepärane, mistõttu sõjapurustustest korda tegemise järel jätkati kuni 1954 aastani pigem "kultuurimajana". Tsemenditehase juurde organiseeritud punanurk oli aga tasapisi hakanud rahvamajalt isetegevust üle lööma. 1952. aastal moodustati omaaegses direktori elamus tegutsevast punanurgast tsemenditehase Punane Kunda ametiühingu klubi ning nii oligi Nõukogude Liidus laialt levinud ettevõtete ja kolhooside punanurga kombel *Клуб Художественной Самодейтельности* otsaga Kundasse jõudnud. Valmimisest saadik kakskümmend aastat kultuuriasutusena tegutsenud rahvamaja pidi haridusministeeriumi survel ruumid keskkoolile loovutama ning kultuurimaja suleti. Hoone lammutati 2005. aastal, olnud juba mõnda aega tühjana seisnud. Nüüd, viis aastat hiljem, mil ka direktori häärberi remont taaskord lõpusirgel, on uut puhku paras aeg Kundas rahvamaja avamisest rääkida. Kindlasti "rahvamaja" kokku kirjutatuna, et mitte lihtsalt rahvale kuuluva majaga segi ajada.

Jutt ei käi pelgalt kultuuriasutuse nime vahetamisest, vaid kohalikku kultuurielu koordineeriva institutsiooni reformimisest. Mõte on selles, et Kunda rahvamajast saaks kultuurielu administratiivne keskus, mille alla on koondunud linna ja miks ka mitte ümbruskonna huviklubid, isetegevus (taidlus), seltsielu ja selle kõigega seotud mittetulundusühingud. Loomulikult ka noortemaja ja kõik linna kultuuriga tegelevad ühendused, sh ka muukeelsed – integratsiooni kontekstis oleks see ju lausa mõistlik. Rahvamaja asi on ka eakate inimeste kultuuriga tegelemine, mistõttu päevakeskust linna kultuuripildis eraldi pidada, tundub reservaati meenutavalt kohatuna. Eakate kogunemise koht on väga hea ja sinna see jäägugi, kuid rahvamajaga ühte kultuurikatlasse kuulumine garanteeriks kindlamini kestma jäämise. Miks peaks üldse ühe väikelinna kultuurielu korraldamist diferentseerima? Koondunud administratsioonil on võimalik oma tegevust majanduslikult palju efektiivsemalt sooritada. Vahendite jaotamine toimuks ühes kohas ning linna kultuurielu haldamine oleks terviklik. "Rahvamaja" ei tähenda enam ammu ainult katust pea kohal ja tuba, kus tantsida, vaid rahva kultuuriliste vajaduste rahuldamise korraldamist. Samas, kui ka majast juttu teha, siis kindlasti vääriks tehase direktorite mõisa ajalooline ja arhitektuuriline pärand palju enamat kui hoone pidamist mõne meelelahutusürituse ja taidlusringide kogunemiskohana. Mõelda tuleb siiski laiemalt, osates linnale hinnalise sümboolikaga väärikamalt ümber käia. Ka Kunda ajaloo säilitamist on viimasel ajal halvenenud tingimustega lörtsitud ning veel pole selge, kuidas see probleem laheneb …

Tänu Kunda tublidele kultuuritöötajatele täna linna kultuurielu täitsa toimib. Läbiviidavatel üritustel on oma traditsioon ja pakutavale olemas tarbija. Samas tuleks kõikidel osalistel vabastada end aastatega ladestunud mõttesurutisest ja vaadata asjale laiemalt, sest katmata on siiski veel väga paljude Kunda elanike huvi ja vajadused. Rahvamaja ülesandeks on luua tingimused, et sarnaste harrastustega inimesed saaksid koonduda huviklubidesse. Olgu selleks videoklubi, mida varem tunti kinoamatööride ringina, kalastajate klubi või hoopis kellegi tegevust toetav ja sellele kaasa elav fännklubi. Võimalusi on väga palju, üles tuleb otsida vaid õiged inimesed. Kunda linna klubi võib samuti sekka kuuluda, kuid siinkirjutaja ei tea täpselt, kas see tähendab Kundale kui asulale ja selle heakorrale, või hoopis Kunda Linna Juhtimisele kaasa elamist. Eraldi segmendi võivad moodustada kindlasti tantsu- ja lauluklubi, aga ka laste- ja eakate klubi. Rahvamajal tuleb avaliku institutsioonina olla "läbipaistev" ja rahva mõttega arvestav. Filosoofilises võtmes tähendab rahvamaja ju kohalikku kultuurielu korraldavat mõtteviisi!

Tõeliseks väljakutseks Kunda rahvamajale, millega end väga väärikalt teostada, on rahvaülikooli loomine. Seda võiks käsitada ka tagasihoidliku järglasena kunagisele Virumaa rahvaülikoolile, mis tegutses Kunda mõisas. Hetkel läheduses midagi sellist ei korraldata, mistõttu ülepakkumist pole vaja karta. Küllap leidub Kundas piisavalt inimesi, kes külastaksid hea meelega loenguid erinevatel huvitavatel teemadel. Kunda rahvaülikooli tegutsemist võiks alustada näiteks sellest, et esmalt luua koostöö mõne teises linnas (kas või pealinnas) tegutseva sarnase ettevõtmisega, rakendades võimalusel ka kohalikke lektoreid. Usun, et nii mõnigi meie haridustöötaja võtaks väljakutse vastu. Töö käigus saadava kogemuse toel võib edaspidi juba iseseisvalt jätkata. Paha pole kaasata ka linna haridusasutusi alternatiivse teabehanke propageerimisele, seadmata loengute külastajaile ealisi piiranguid. Huvi maailma asjade vastu ja teadlike inimeste suhtumine hoiaksid kindlasti rahvaülikooli jätkusuutlikuna. Loomulikult tuleb mõelda ka elementaarsetele tingimustele – ettekanded peavad toimuma läbimõeldult mõistlikul ajal, ruumid olema komplekteeritud vajaliku instrumentaariumiga ning tuleb tagada, et loengusse jõudmiseks poleks vaja mööda osaliselt valgustatud tänavaid poris sumbata.

Kunda rahvamaja taasavamine ja sellega kaasnevad reformid linna kultuurielus on väljakutse igale linna ametnikule, selle otsesele teostajale, ja kindlasti ka elanikele endile. Väga palju sõltub igaühe arusaamast ja soovist, kuid uskuge – aeg Kunda rahvamaja jaoks on juba ammu küps, küsimus vast selles, kas ka asjaga seotud inimesed …

Väino Randver

Foto on tehtud Saaremaal Tagalahe ääres ühes mahajäetud majapidamises, mis on viimased 25 aastat tühjalt seisnud. Autor ***Kaarel Mikkin*** *(http://www.headpead.com)*

... Ajalehe võimas dialoog ajaga, mille näiliselt lihtne viis aastakümneid tagasi tuua tundub loomulik ja isegi tavaline. Ühtlasi on siin esindatud ka massikommunikatsiooni osa ajaloo kujundamisel, millest on sõltunud edasine aja kulg ja iga ajalehe number. Kuna meedia oli asunud ka ühiskonna juhtimist oluliselt vahendama, sai punanurgast koht kirjaoskamatutele vajalike teadete ja korralduste lehest ette lugemiseks. Olnud aeg on koosnenud ju väga paljudest olulistest sotsiaalseid norme sisaldavatest direktiividest. Taieselt paistab lausa jõuliselt kätte, kui uskumatult halastamatu võib aeg olla kunagi kajastatud hetkede, unustamata, et mitte ainult hetkede suhtes massikommunikatsioonis … VR